

รายงาน สถานการณ์ทางสังคม กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ประจำปี 2569

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 (สสว.10) เป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค รับผิดชอบพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน อันประกอบไปด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ระนอง และจังหวัดชุมพร โดยมีบทบาทภารกิจ ด้านการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนงานด้านวิชาการ องค์ความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ ให้คำปรึกษา แนะนำหน่วยงานเพื่อจัดบริการให้ทุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ภายใต้นโยบายหลักของกระทรวง รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคเอกชนและประชาชน ศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคม และผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสังคมและจัดทำยุทธศาสตร์ในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด ตลอดจนนิเทศงาน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเชิงวิชาการตามนโยบายและภารกิจของกระทรวงในพื้นที่กลุ่มจังหวัด และสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ปลัดกระทรวงมอบหมาย

รายงานสถานการณ์ทางสังคมภาคใต้ตอนบน ประจำปี พ.ศ.2569 จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสนับสนุนการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม และบูรณาการกิจกรรมทั้งในระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ และเอกชนในการสนับสนุนข้อมูลและการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ต่อไป

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10

มิถุนายน 2569

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ประจำปี 2569 (จังหวัดชุมพร ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี) ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยข้อมูลสถิติและผลการศึกษารวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมาย เชิงประเด็น ซึ่งจะประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านพื้นที่และประชากร ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านที่อยู่อาศัย ส่วนที่ 3 สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด เป็นข้อมูลกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านเด็กและเยาวชน ด้านสตรีและครอบครัว ด้านคนพิการ ด้านผู้สูงอายุ และด้านกลุ่มคนเปราะบาง ส่วนที่ 4 สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคม และสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues) ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดตามกลุ่มเป้าหมาย และส่วนที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ อันรวมไปถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด

รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 สามารถสรุปได้ ดังนี้

ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 รับผิดชอบพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง และสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่โดยรวม 7 จังหวัด ขนาด 41,564 ตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ขนาด 12,891 ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขนาด 9,943 ตารางกิโลเมตร และจังหวัดชุมพร ขนาด 6,009 ตารางกิโลเมตร มีครัวเรือนจำนวน 930,939 ครัวเรือน โดยจังหวัดภูเก็ต มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด เขตการปกครองในพื้นที่ 7 จังหวัด มีทั้งหมด 74 อำเภอ 533 ตำบล 4,349 หมู่บ้าน 566 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย 7 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 4 เทศบาล นคร 22 เทศบาลเมือง 164 เทศบาลตำบล และ 368 อบต.

จำนวนประชากร

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,489,476 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 2,282,842 คน และเป็นเพศชาย จำนวน 2,206,634 คน โดยมีจำนวนวัยแรงงานช่วงปลาย อายุ 26 – 59 ปี มากที่สุด จำนวน 2,220,046 คน รองลงมา มีจำนวนเด็กอายุ 0 – 17 ปี จำนวน 886,129 คน มีจำนวนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 867,625 คน มีจำนวนวัยแรงงานช่วงต้น อายุ 18 – 25 ปี จำนวน 456,386 คน และอื่นๆ จำนวน 59,290 คน ตามลำดับ

สถานการณ์ทางสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมาย

1. สถานการณ์เด็กและเยาวชน พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,342,515 คน ร้อยละ 29.90 โดยมีกลุ่มอายุ 7-17 ปี มีจำนวนมากที่สุด

รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 18–25 ปี และกลุ่มอายุ 0–6 ปี สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่เป็นวัยเรียนและวัยรุ่น โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนเด็กและเยาวชนสูงที่สุดในทุกช่วงอายุ ขณะที่จังหวัดระนองมีจำนวนเด็กและเยาวชนน้อยที่สุดในทุกช่วงอายุ

จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดในช่วงปี 2563–2568 พบว่า จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกจังหวัด สะท้อนถึงภาวะการเกิดต่ำของพื้นที่อย่างชัดเจน โดยจังหวัดที่มีจำนวนเด็กเกิดน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา ขณะที่ปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนเด็กแรกเกิดสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต ซึ่งจังหวัดภูเก็ตมีอัตราการเกิดสูงที่สุดต่อเนื่องทุกปี ขณะที่จังหวัดพังงามีอัตราการเกิดต่ำที่สุดในปี 2568 สำหรับสภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครอบครัวยากจน มากที่สุดรองลงมาคือ ต้องการที่พักอาศัย อื่นๆ และความรุนแรงในครอบครัว และไม่ระบุ ทั้งนี้ประเด็นปัญหาเด็กและเยาวชนที่ต้องเฝ้าระวังคือ ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกจังหวัด โดยจังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร ประกอบกับอัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปีมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” ปี 2567–2568 สะท้อนว่าปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กอายุ 10–14 ปี ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราสูงที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมา จังหวัดพังงา และ จังหวัดชุมพร

2. สถานการณ์ด้านสตรีและครอบครัว พบว่า ในปี 2568 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีจำนวนประชากรเพศหญิงรวมทั้งสิ้น 2,282,842 คน ร้อยละ 44.45 ของประชากรทั้งหมด โดยกลุ่มอายุ 26 – 59 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรเพศหญิงทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ 0 – 17 ปี โดยจังหวัดที่มีประชากรหญิงมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ส่วนจังหวัดที่มีประชากรเพศหญิงน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง ในด้านครอบครัว พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการหย่าร้างสูงสุด คือ จังหวัดระนอง รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร และจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีค่าดัชนีเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างดี (63.84) โดยจังหวัดที่มีคะแนนความเข้มแข็งในภาพรวมสูงที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร และจังหวัดนครศรีธรรมราช สะท้อนถึงความเข้มแข็งของโครงสร้างครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวในระดับที่ดี ขณะที่จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือ จังหวัดพังงา สำหรับจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พบว่า จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวช่วงปี 2566–2568 จำแนกตามเพศ เพศหญิง” เป็นผู้ถูกระทำมากกว่าเพศชาย เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ถูกระทำสูงที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งปรากฏในทุกจังหวัดในภาคใต้ตอนบน รองลงมา คือ ความรุนแรงด้านจิตใจ และความรุนแรงทางสังคม-ละเลยหรือทอดทิ้ง กลุ่มที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ วัยกลางคน 36–59 ปี รองลงมา คือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุ 19–35 ปี และกลุ่มเยาวชนอายุ 13–18 ปี โดยสาเหตุหลักของการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ ปัญหาทะเลาะวิวาท รองลงมา คือ สุรา และบันดาลโทสะ โดยจังหวัดที่พบปัญหาทะเลาะวิวาท มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต

3. สถานการณ์ผู้สูงอายุ พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ชัดเจนมากขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2567 โดยผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีจำนวนทั้งสิ้น 867,625 คน แบ่งเป็นกลุ่มอายุ 60–69 ปี มีจำนวนมากที่สุดในทุกจังหวัด รองลงมา อายุ 70–79 ปี และอายุ 80 ปีขึ้นไป และจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สำหรับจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัด นครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 ซึ่งมีค่าเกินร้อยละ 20 ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองรวมทั้งสิ้น 493,166 คน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม “ติดสังคม” จำนวน 474,364 คน คิดเป็นร้อยละ 96.19 สะท้อนว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังสามารถดำเนินชีวิตและเข้าสังคมได้ตามปกติ โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคมสูงที่สุด คือ จังหวัดพังงา ขณะที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสัดส่วนผู้สูงอายุติดบ้านสูงที่สุด และจังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียงสูงที่สุด จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ พบว่า มีผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ช่วงปี 2564–2568 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกจังหวัดและทุกปี สะท้อนถึงแนวโน้มสังคมสูงวัยที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้ได้รับเบี้ยยังชีพสูงที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนผู้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่สุด คือ จังหวัดระนอง

4. สถานการณ์ด้านคนพิการ พบว่า ในปี 2568 มีคนพิการรวมทั้งสิ้น 129,717 คน ร้อยละ 2.89 โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนคนพิการมากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนคนพิการต่อประชากรสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา ได้แก่ จังหวัดพังงา และจังหวัดชุมพร ขณะที่จังหวัดที่มีสัดส่วนต่ำที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต กลุ่มอายุที่มีจำนวนคนพิการมากที่สุด คือ อายุ 60 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ อายุ 16–59 ปี สะท้อนให้เห็นว่าคนพิการส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุ และวัยแรงงาน หากจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่เป็น “ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย” มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และพิการมากกว่า 1 ประเภท และในช่วงปี 2566 – 2568 พบว่า คนพิการได้รับการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนพิการเข้าถึงสิทธิมากขึ้น สำหรับสัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ของการจ้างงานคนพิการยังอยู่ภายใต้ระบบทั่วไปตามมาตรา 33 ซึ่งจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ขณะที่การจ้างตามมาตราอื่น ๆ เช่น การส่งเงินเข้ากองทุน ม.34 หรือการให้สัมปทาน ม.35 ยังมีสัดส่วนต่ำมากในทุกพื้นที่ ทั้งนี้จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการในช่วงปี 2564–2568 พบแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเกือบทุกจังหวัด ในปี 2568 พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดที่มีผู้รับเบี้ยความพิการมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร

5. สถานการณ์กลุ่มเปราะบาง จากการวิเคราะห์ข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง และผู้ทำการขอทานที่มาใช้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน 2566–2568 พบว่า จำนวนผู้ใช้บริการมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ในปี 2568 พบว่า จำนวนผู้ใช้บริการลดลงเกือบทุกจังหวัด โดยจังหวัดภูเก็ตสูงสุด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้ใช้บริการเพศชายยังเป็นกลุ่มหลักของผู้เข้ารับบริการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอย่าง ในส่วนของผู้แสดงความสามารถ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 171 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีความสามารถด้านการแสดงดนตรี รองลงมา คือ ด้านการแสดงนาฏศิลป์ และประเภทอื่น ๆ โดยจังหวัดกระบี่มีจำนวนผู้แสดงความสามารถมากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดระนอง สำหรับจำนวนคนขอทาน ในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนคนขอทานมากที่สุด คือจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญ รองลงมาคือ จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา นอกจากนี้ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2564–2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สูงสุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ

จังหวัดชุมพร สะท้อนแนวโน้มการขยายตัวของอาสาศัมครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสนับสนุนงานด้านสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดศูนย์กลางของพื้นที่

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น

1. ปัญหาผู้สูงอายุพิการ ซึมเศร้า และอยู่ลำพัง

ถือเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย เนื่องจากข้อมูลสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในปี 2568 เมื่อเทียบกับปี 2567 โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุด ในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 สะท้อนการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์อย่างเด่นชัด ทั้งนี้จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียง มากที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองรวมทั้งสิ้น 493,166 คน จำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง มีจำนวนผู้สูงอายุติดสังคมสูงสุด 474,364 คน ร้อยละ 96.19 ติดบ้าน 4,764 คน ร้อยละ 2.99 ติดเตียง 4,038 คน ร้อยละ 0.82 ประกอบกับข้อมูลสัดส่วนคนพิการของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนที่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คนพิการส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 73,429 คน คิดเป็นร้อยละ 56.61 โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จากปัญหาสุขภาพเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นตามอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องประสบปัญหาในด้านการมีงานทำ ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอ ทำให้อัตราพึ่งพิงของจังหวัดสูงขึ้น อีกทั้งยังพบปัญหาผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนมีรายได้น้อย ทำให้มีข้อจำกัดเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยถูกหลักอนามัย และดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น ออกกำลังกาย ส่งผลทำให้เกิดโรคของผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

2. ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม (ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร)

ถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าห่วงใย เนื่องจากข้อมูลสถานการณ์พฤติกรรมเด็กและเยาวชนของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยเฉพาะตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร พบว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ในปี 2566 ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกจังหวัด เมื่อเทียบกับปี 2565 จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดในปี 2566 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน และจังหวัดชุมพร อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปีมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” ปี 2567–2568 สะท้อนว่าปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กอายุ 10–14 ปี ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราสูงที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมา จังหวัดพังงา และจังหวัดชุมพร

3. ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ถือเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย เป็นลำดับแรก เนื่องจากในปี 2567 พบว่า สำหรับจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พบว่า จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ช่วงปี 2566–2568 จำแนกตาม เพศ เพศหญิง” เป็นผู้ถูกระทำมากกว่าเพศชาย เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ถูกระทำสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งปรากฏในทุกจังหวัดในภาคใต้ตอนบน รองลงมา คือ ความรุนแรงด้านจิตใจ และความรุนแรงทางสังคม-ละเลยหรือทอดทิ้ง กลุ่มที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ วัยกลางคน 36–59 ปี รองลงมา คือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่อายุ 19–35 ปี และกลุ่มเยาวชนอายุ 13–18 ปี โดยสาเหตุหลักของการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ ปัญหาทะเลาะวิวาท รองลงมา คือ สุรา และบันดาลโทสะ โดยจังหวัดที่พบปัญหาทะเลาะวิวาท มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัด นครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต ประกอบกับข้อมูลสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ พบว่า ระดับ

ความมั่นคงของมนุษย์ ในมิติที่ 5 มิติความมั่นคงของครอบครัว มีค่ากลางอยู่ที่ 69.84 จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ พังงา และระนอง ขณะที่สุราษฎร์ธานี มีคะแนนสูงสุด (96.36) สะท้อนศักยภาพความมั่นคงของครอบครัว

4. ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง ยากจน และรายได้ไม่เพียงพอ

เนื่องจากจากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน กลุ่มคนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบ MSO-Logbook แยกรายมิติของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน มีปัญหาด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 93,897 คน รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ จำนวน 34,237 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 6,594 คน ด้านการศึกษา จำนวน 5,499 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 5,428 คน สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน จะเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว แต่กลับมีปัญหาด้านรายได้เป็นอันดับ ในส่วนของระดับความเปราะบาง กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนจัดอยู่ในระดับ 2 มากที่สุด คือ จำนวน 67,799 ครัวเรือน รองลงมา คือ ระดับ 1 จำนวน 30,640 ครัวเรือน ระดับ 3 จำนวน 7,093 ครัวเรือน และระดับ 0 จำนวน 1,772 ครัวเรือน สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีความเปราะบางระดับ 2 คือ ส่วนใหญ่ครัวเรือนเปราะบาง เป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และมีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1-2 คน หรือมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ประกอบกับข้อมูลสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ พบว่า ระดับความมั่นคงของมนุษย์ ในมิติที่ 4 มิติการมีงานทำและรายได้ มีค่ากลางอยู่ที่ 69.91 พบจังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง

5. ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย

จากข้อมูลการฆ่าตัวตายสำเร็จ จากระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2565 - ปี 2567 พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขณะเดียวกันกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดเกณฑ์เป้าหมายตาม KPI ของอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จไว้ไม่เกิน 8 คนต่อประชากร 100,000 คน โดยจังหวัดที่อัตราฆ่าตัวตายเกินเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด ในปี 2567 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการหาแนวทางป้องกันแก้ไขให้ปัญหาลดลง

นอกจากนี้ยังมีปัญหาสุขภาพจิตที่เป็นประเด็นที่น่าห่วงใยของปี 2568 โดยพบว่า จังหวัดที่มีจำนวนการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2567 คือ จังหวัดภูเก็ต (9.11) รองลงมาคือ จังหวัดชุมพร (8.86) และจังหวัดนครศรีธรรมราช (6.68)

คำนำ.....	2
บทสรุปผู้บริหาร	3
สารบัญ.....	8
สารบัญตาราง.....	11
ส่วนที่ 1 บทนำ	15
1.1 หลักการและเหตุผล	15
1.2 วัตถุประสงค์.....	16
1.3 วิธีการดำเนินงาน	16
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน.....	18
2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร.....	18
2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	18
2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ.....	19
2.1.3 พื้นที่การปกครอง	19
2.1.4 โครงสร้างประชากร	20
2.1.5 โครงสร้างประชากรรวมทั้งหมด	20
2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ.....	22
2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุข.....	22
2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข	22
2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย	24
2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน.....	28
2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และการขยายตัว	28
2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ การออม และความยากจน	30
2.3.3 ภาวะการมีงานทำ.....	35
2.3.4 ผู้ประกันตน	40
2.4 ประเด็นด้านการศึกษา	42
2.4.1 สถานศึกษา.....	42
2.4.2 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	42
2.4.3 กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา.....	43

2.4.4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	46
2.5 ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	47
2.5.1 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด	47
2.5.2 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	50
2.5.3 อุบัติเหตุทางถนน	51
2.5.4 การจัดการเรื่องร้องทุกข์ของประชาชน	52
2.6 ด้านที่อยู่อาศัย	52
ส่วนที่ 3 สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคม	54
3.1 ด้านเด็กและเยาวชน	54
3.1.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน	54
3.1.2 สถานการณ์เชิงประเด็น	57
3.1.2.1 เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง	57
3.1.2.2 แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว	61
3.1.2.3 พฤติกรรมเด็กและเยาวชน	65
3.1.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน	68
3.2 ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	72
3.2.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	72
3.2.2 ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	75
3.2.3 สถานการณ์เชิงประเด็น	79
3.2.3.1 สตรีกลุ่มเปราะบาง	79
3.2.3.2 ความเสมอภาคระหว่างเพศ	81
3.2.4 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	83
3.3 ด้านผู้สูงอายุ	84
3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ	84
3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น	86
3.3.2.1 ผู้สูงอายุ ตึตบ้าน ตึตเตียง ตึตสังคม	86
3.3.2.2 การทำงานของผู้สูงอายุ	87
3.3.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ	89
3.4 ด้านคนพิการ	94
3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ	94
3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น	98

3.4.2.1 การศึกษาของคนพิการ.....	98
3.4.2.2 การทำงานของคนพิการ	100
3.4.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ.....	102
3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง	106
3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง	106
3.5.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง	108
ส่วนที่ 4 สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues).....	112
4.1 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์	112
4.2 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่	113
4.2.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน	113
4.2.2 ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน	114
4.3 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues.....	115
4.3.1 ปัญหาผู้สูงอายุพิการ ซึมเศร้า และอยู่ลำพัง	115
4.3.2 ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม (ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร)	116
4.3.3 ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	116
4.3.4 ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง ยากจน และรายได้ไม่เพียงพอ	116
4.3.5 ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย	117
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์แนวโน้ม ของสถานการณ์ทางสังคม.....	118
ส่วนที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	124
6.1 บทสรุป.....	124
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	128
6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติระดับกลุ่มจังหวัด	132
เอกสารอ้างอิง.....	135
ภาคผนวก.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร	18
ตารางที่ 2 พื้นที่การปกครองจำแนกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	19
ตารางที่ 3 จำนวนประชากร	20
ตารางที่ 4 จำนวนประชากร รวมทั้งหมด.....	21
ตารางที่ 5 สัดส่วนประชากร ปี 2568	21
ตารางที่ 6 หน่วยบริการด้านสาธารณสุข.....	22
ตารางที่ 7 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์	23
ตารางที่ 8 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อ 10,000 ประชากร.....	23
ตารางที่ 9 จำนวนเตียงในสถานพยาบาล	24
ตารางที่ 10 สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก	25
ตารางที่ 11 สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับแรก.....	25
ตารางที่ 12 อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร.....	26
ตารางที่ 13 อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม	27
ตารางที่ 14 ผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย.....	27
ตารางที่ 15 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ.....	28
ตารางที่ 16 ผลกระทบมลรวมจังหวัดต่อหัว	29
ตารางที่ 17 อัตราการขยายหรือหดตัวของผลกระทบมลรวมจังหวัดต่อหัว	29
ตารางที่ 18 รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน.....	30
ตารางที่ 19 ประเภทของหนี้สินจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม.....	31
ตารางที่ 20 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	31
ตารางที่ 21 ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย.....	32
ตารางที่ 22 ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน	33
ตารางที่ 23 จำนวนครัวเรือนยากจน.....	33
ตารางที่ 24 สัดส่วนประชากรยากจน	34
ตารางที่ 25 กำลังแรงงานและผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	35
ตารางที่ 26 จำนวนผู้ว่างงาน	36
ตารางที่ 27 อัตราการว่างงาน.....	37
ตารางที่ 28 จำนวนแรงงานในระบบและนอกระบบ	38
ตารางที่ 29 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ.....	39

ตารางที่ 30 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33.....	40
ตารางที่ 31 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 39.....	41
ตารางที่ 32 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40.....	41
ตารางที่ 33 สถานศึกษาในระบบ นอกกระบบ รายสังกัด.....	42
ตารางที่ 34 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	42
ตารางที่ 35 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ.....	43
ตารางที่ 36 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส.....	44
ตารางที่ 37 จำนวนนักเรียนออกกลางคัน และสาเหตุการออกกลางคัน	45
ตารางที่ 38 จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code).....	46
ตารางที่ 39 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป.....	47
ตารางที่ 40 การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ.....	48
ตารางที่ 41 การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์.....	48
ตารางที่ 42 การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	49
ตารางที่ 43 การรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.....	50
ตารางที่ 44 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	50
ตารางที่ 45 จำนวนผู้บาดเจ็บ ทุพพลภาพ และผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน.....	51
ตารางที่ 46 เรื่องร้องทุกข์ที่ประชาชนแจ้งผ่านช่องทาง 1111	52
ตารางที่ 47 ด้านที่อยู่อาศัย.....	53
ตารางที่ 48 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ.....	54
ตารางที่ 49 จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด	55
ตารางที่ 50 ร้อยละของเด็กที่สูงดีสมส่วน	56
ตารางที่ 51 อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก.....	57
ตารางที่ 52 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด	58
ตารางที่ 53 จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์	59
ตารางที่ 54 จำนวนเด็กกำพร้า.....	60
ตารางที่ 55 สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก.....	60
ตารางที่ 56 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์.....	61
ตารางที่ 57 อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปี.....	62
ตารางที่ 58 อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 15 – 19 ปี.....	63
ตารางที่ 59 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี	64
ตารางที่ 60 แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด.....	65
ตารางที่ 61 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ	66

ตารางที่ 62 จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน	67
ตารางที่ 63 เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท	68
ตารางที่ 64 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน	69
ตารางที่ 65 สภาดูแลเด็กและเยาวชนและการขับเคลื่อนกิจกรรม	70
ตารางที่ 66 เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	71
ตารางที่ 67 ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก	71
ตารางที่ 68 จำนวนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ	72
ตารางที่ 69 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด	73
ตารางที่ 70 ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง	74
ตารางที่ 71 ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2568	75
ตารางที่ 72 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	76
ตารางที่ 73 ร้อยละผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ	77
ตารางที่ 74 ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว	78
ตารางที่ 75 ประเภทสาเหตุการทำความรุนแรง	79
ตารางที่ 76 อัตราการว่างงานในสตรี	80
ตารางที่ 77 จำนวนและสัดส่วนลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง	81
ตารางที่ 78 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย	82
ตารางที่ 79 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี	82
ตารางที่ 80 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว	83
ตารางที่ 81 จำนวนผู้สูงอายุ	84
ตารางที่ 82 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	85
ตารางที่ 83 ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ	86
ตารางที่ 84 การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง	87
ตารางที่ 85 ผู้สูงอายุที่กักขังประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ	88
ตารางที่ 86 ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน	89
ตารางที่ 87 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี	90
ตารางที่ 88 การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก	91
ตารางที่ 89 เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ	91
ตารางที่ 90 โรงเรียนผู้สูงอายุ	92
ตารางที่ 91 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ	93
ตารางที่ 92 ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	94
ตารางที่ 93 จำนวนคนที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ	95

ตารางที่ 94 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน	96
ตารางที่ 95 คนพิการจำแนกตามช่วงอายุ.....	97
ตารางที่ 96 คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ	98
ตารางที่ 97 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม	99
ตารางที่ 98 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ	100
ตารางที่ 99 การรับคนพิการเข้าทำงาน.....	101
ตารางที่ 100 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน.....	102
ตารางที่ 101 เครือข่ายด้านคนพิการ	102
ตารางที่ 102 การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	103
ตารางที่ 103 การให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ.....	104
ตารางที่ 104 การบริการผู้ดูแลคนพิการ (PA).....	104
ตารางที่ 105 การบริการล่ามภาษามือ.....	105
ตารางที่ 106 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ.....	106
ตารางที่ 107 ผู้ใช้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	107
ตารางที่ 108 จำนวนผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท	107
ตารางที่ 109 จำนวนคนขอทาน	108
ตารางที่ 110 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือน	109
ตารางที่ 111 เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)	110
ตารางที่ 112 องค์กรภาคีเครือข่าย	111
ตารางที่ 113 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ.....	113
ตารางที่ 114 กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ	114
ตารางที่ 115 ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง	117

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ โดยกำหนดว่า “ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ” (มาตรา 10 วรรค 1) ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารแบบบูรณาการในภารกิจที่มีความสำคัญหลายเรื่อง แต่ยังคงเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติในหลายๆ ภารกิจ เป็นผลให้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก การปฏิรูประบบงบประมาณประเทศจาก “ระบบางบประมาณเชิงยุทธศาสตร์” สู่ “ระบบางบประมาณเชิงพื้นที่” (Area-Based Budgeting: ABB) ซึ่งเป็นแนวคิดของการทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยมีการฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ มีกระบวนการทำแผนพัฒนาจากล่างขึ้นบนตั้งแต่แผนชุมชนจนถึงแผนจังหวัด และให้หน่วยงานทั้งภูมิภาคและท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรอง ทำให้งบประมาณสามารถใช้ให้ตรงกับปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งบประมาณแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการตนเอง การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล การควบคุมพฤติกรรมนักการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่และการบูรณาการการทำงานของหน่วย Function และหน่วย Area ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งตามแผนปฏิรูปกำหนดให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม พร้อมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด ในฐานะหน่วยงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสังคม พัทธ์ชัยและคุ้มครองสิทธิแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านสังคมจากหน่วยงานรัฐและภาคเอกชน ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกัน

จึงได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด ประจำปี 2569 ขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลในห้วงปี 2563 ถึง 2568 เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมในจังหวัด ประกอบด้วยสถิติการให้บริการที่เป็นปัจจุบัน ท้นต่อสถานการณ์ ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลด้านสังคมจากหน่วยงานแวดล้อม หน่วยงาน ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ทางสังคมตัวชี้วัดที่เป็นสากล รวมทั้งสถานการณ์ทางสังคมอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 2) เพื่อคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 3) เพื่อนำประเด็นในพื้นที่และประเด็นเร่งด่วน Hot Issues แจ้งเตือนไปยังกลไกในของพื้นที่ นำไปสู่การเฝ้าระวังภัยทางสังคมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางสังคมในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัด

1.3 วิธีการดำเนินงาน

- 1) ร่วมกำหนดรายการข้อมูลในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม กับกองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 1 – 11
- 2) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำกรอบแนวทางและวางแผนจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2569 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง พม. หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่าภายใต้กระทรวง พม. สสว. 1 – 11 และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานผู้ทำการสำรวจ/จัดเก็บข้อมูลพิจารณารายการข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม คำนิยามหรือคำอธิบาย และประเด็นเชิงลึกด้านการจัดเก็บ
- 3) รวบรวมข้อมูลสถิติทั้งในรูปแบบ Open data และข้อมูลที่ต้องทำหนังสือขอข้อมูล เพื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามรายการข้อมูลฯ ที่กำหนด
- 4) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการวิเคราะห์และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2569 เพื่อให้คณะกรรมการวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์ทางสังคม พิจารณารูปแบบการนำเสนอรายงานฯ พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงรายงานสถานการณ์ทางสังคม ให้มีความน่าเชื่อถือ
- 5) มีการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2569 เพื่อชี้แจงแนวทางการจัดทำรายงานฯ พร้อมมีหนังสือแจ้งเวียนเพื่อนำส่งข้อมูลเพื่อดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับจังหวัด
- 6) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด
- 7) นำเสนอรายงานฯ ให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ 1 – 11 เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดและขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด รวมถึง

นำเสนอรายงานฯ ให้กองมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำข้อมูลไปประมวลผลภาพรวมรายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับประเทศ

- 8) นำเสนอรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อผู้ว่าราชการจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด เช่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) หรือ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (กสจ.) รับรองหรือรับทราบ
- 9) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ต่อส่วนราชการระดับจังหวัด อปท. และ เครือข่าย เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานฯ/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ให้ประชาชนได้สามารถศึกษาข้อมูลได้

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับพื้นที่ ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- 2) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัดสามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการในการคุ้มครองป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระดับพื้นที่และหน่วยงานระดับกระทรวงสามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญ และกำหนดนโยบายแผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ส่วนที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ประเด็นด้านพื้นที่และประชากร

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 รับผิดชอบพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง และสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่โดยรวม 7 จังหวัด ขนาด 41,564 ตารางกิโลเมตร จังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ขนาด 12,891 ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขนาด 9,943 ตารางกิโลเมตร และจังหวัดชุมพร ขนาด 6,009 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากร 4,489,476 คน มีครัวเรือนจำนวน 598,827 ครัวเรือน โดยจังหวัดภูเก็ต มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด

ตารางที่ 1 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร

จังหวัด	พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร			
	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร *	จำนวนครัวเรือน**
กระบี่	4,709	484,704	102.94	59,744
ชุมพร	6,009	507,057	84.38	49,044
นครศรีธรรมราช	9,943	1,530,827	153.97	125,087
พังงา	4,171	265,801	63.73	103,682
ภูเก็ต	543	432,473	796.40	87,501
ระนอง	3,298	192,514	58.37	82,773
สุราษฎร์ธานี	12,891	1,076,100	83.47	90,996
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	41,563	4,489,476	108.01	598,827

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

*ความหนาแน่นของประชากร (ตร.กม./คน)

**ข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน (2568)

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศมีทะเลขนานสองด้าน คือ ทิศตะวันออกทะเลอ่าวไทย และทิศตะวันตก ทะเลอันดามัน แบ่งพื้นที่ได้ 2 เขต คือ 1. เขตเทือกเขา มีลักษณะการวางตัวในแนวเหนือ - ใต้ ได้แก่ เทือกเขา ตะนาวศรี เป็นพรมแดนกั้นเขตแดนไทยกับพม่า เทือกเขาภูเก็ต อยู่ทางตะวันตกของภาค เทือกเขา นครศรีธรรมราชเป็นแกนกลางของภาค 2. เขตที่ราบ มีลักษณะยาวขนานระหว่างภูเขาและชายฝั่งทะเลแคบ ซึ่งทางตะวันออกเป็นชายฝั่งแบบยกตัว ส่วนชายฝั่งตะวันตกเป็นแบบยุบตัว มีแม่น้ำสำคัญ มีลักษณะสายสั้นๆ เนื่องจากมีพื้นที่น้อยและไหลลงสู่อ่าวไทย เช่น แม่น้ำชุมพร แม่น้ำตาปี แม่น้ำปากจั่น ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่าง ไทยกับพม่า

2.1.3 พื้นที่การปกครอง

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง และสุราษฎร์ธานี มีทั้งหมด 74 อำเภอ 533 ตำบล 4,349 หมู่บ้าน 566 องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย 7 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 4 เทศบาลนคร 22 เทศบาลเมือง 164 เทศบาล ตำบล และ 368 อบต.

ตารางที่ 2 พื้นที่การปกครองจำแนกตามประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัด	ประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (หน่วย : แห่ง)				
	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
กระบี่	1	-	1	17	43
ชุมพร	1	-	3	27	48
นครศรีธรรมราช	1	1	6	51	126
พังงา	1	-	3	12	35
ภูเก็ต	1	1	2	9	6
ระนอง	1	-	2	12	16
สุราษฎร์ธานี	1	2	5	36	94
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	7	4	22	164	368

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2568)

2.1.4 โครงสร้างประชากร แบ่งเป็น ชาย และ หญิง

จากข้อมูลประชากรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน แบ่งเป็นชาย และหญิง ปี 2568 พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,489,476 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 2,282,842 คน และเป็นเพศชาย จำนวน 2,206,634 คน โดยมีจำนวนวัยแรงงานช่วงปลาย อายุ 26 – 59 ปีเพศหญิง มากที่สุด จำนวน 1,121,213 คน เพศชาย จำนวน 1,098,833 คน รองลงมา มีจำนวนเด็กอายุ 0 – 17 ปี เพศชาย จำนวน 455,661 คน เพศหญิง จำนวน 430,468 คน จำนวนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป เพศหญิง จำนวน 482,221 คน เพศชาย 385,404 คน จำนวน วัยแรงงานช่วงต้น อายุ 18 – 25 ปี เพศชายจำนวน 232,514 คน เพศหญิง จำนวน 223,872 และอื่นๆ เพศชาย จำนวน 34,222 คน เพศหญิงจำนวน 25,068 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร

จังหวัด	0 - 17 ปี		18 - 25 ปี		26 - 59 ปี		60 ปีขึ้นไป		อื่นๆ*	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
กระบี่	56,928	53,830	28,141	26,723	118,769	121,007	34,484	40,903	2,364	1,555
ชุมพร	47,546	44,565	24,916	23,928	125,137	126,087	49,281	60,719	2,726	2,152
นครศรีธรรมราช	149,992	141,378	79,291	74,935	379,212	373,281	142,324	183,410	4,314	2,690
พังงา	25,922	24,434	14,024	13,438	64,849	63,274	25,464	30,248	2,350	1,798
ภูเก็ต	46,370	44,357	21,034	22,015	101,623	122,725	27,018	35,389	7,056	4,886
ระนอง	18,540	17,784	9,921	9,224	45,106	44,241	16,253	18,461	6,831	6,153
สุราษฎร์ธานี	110,363	104,120	55,187	53,609	264,137	270,598	90,580	113,091	8,581	5,834
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	455,661	430,468	232,514	223,872	1,098,833	1,121,213	385,404	482,221	34,222	25,068

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

*อื่นๆ (รวมजनทรคติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

2.1.5 โครงสร้างประชากรรวมทั้งหมด

จากข้อมูลประชากรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ปี 2568 พบว่า มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 4,489,476 คน โดยมีจำนวนวัยแรงงานช่วงปลาย อายุ 26 – 59 ปีมากที่สุด จำนวน 2,220,046 คน รองลงมา มีจำนวนเด็กอายุ 0 – 17 ปี จำนวน 886,129 คน มีจำนวนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 867,625 คน มีจำนวนวัยแรงงานช่วงต้น อายุ 18 – 25 ปี จำนวน 456,386 คน และอื่นๆ จำนวน 59,290 คน ตามลำดับ

หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,530,827 คน รองลงมา คือ สุราษฎร์ธานี จำนวน 1,076,100 คน จังหวัดชุมพร จำนวน 507,057 คน จังหวัดกระบี่ จำนวน 484,704 คน จังหวัดภูเก็ต จำนวน 432,473 คน จังหวัดพังงา จำนวน 265,801 คน และ จังหวัดระนอง จำนวน 192,514 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนประชากร รวมทั้งหมด

จังหวัด	รวมทั้งหมด					รวมทั้งหมด
	0 - 17 ปี	18 - 25 ปี	26 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป	อื่นๆ*	
กระบี่	110,758	54,864	239,776	75,387	3,919	484,704
ชุมพร	92,111	48,844	251,224	110,000	4,878	507,057
นครศรีธรรมราช	291,370	154,226	752,493	325,734	7,004	1,530,827
พังงา	50,356	27,462	128,123	55,712	4,148	265,801
ภูเก็ต	90,727	43,049	224,348	62,407	11,942	432,473
ระนอง	36,324	19,145	89,347	34,714	12,984	192,514
สุราษฎร์ธานี	214,483	108,796	534,735	203,671	14,415	1,076,100
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	886,129	456,386	2,220,046	867,625	59,290	4,489,476

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

*อื่นๆ (รวมजनทรคติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

จากข้อมูลสัดส่วนประชากรปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีประชากรสูงสุด คือ สัดส่วนวัยแรงงานช่วงปลาย อายุ 26 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.45 ต่อประชากรทั้งหมด รองลงมา คือ สัดส่วนจำนวนเด็ก 0 – 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.74 และสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 19.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 สัดส่วนประชากร ปี 2568

จังหวัด	สัดส่วนประชากร (หน่วย : ร้อยละ)				
	0 - 17 ปี	18 - 25 ปี	26 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป	อื่นๆ*
กระบี่	22.85	11.32	49.47	15.55	0.81
ชุมพร	18.17	9.63	49.55	21.69	0.96
นครศรีธรรมราช	19.03	10.07	49.16	21.28	0.46
พังงา	18.95	10.33	48.20	20.96	1.56
ภูเก็ต	20.98	9.95	51.88	14.43	2.76
ระนอง	18.87	9.94	46.41	18.03	6.74
สุราษฎร์ธานี	19.93	10.11	49.69	18.93	1.34
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	19.74	10.17	49.45	19.33	1.32

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

*อื่นๆ (รวมजनทรคติ/ทะเบียนบ้านกลาง/มิใช่สัญชาติไทย/อยู่ระหว่างย้าย)

2.2 ประเด็นด้านสุขภาพ

2.2.1 หน่วยบริการสาธารณสุข

จากข้อมูลหน่วยบริการสาธารณสุขภาครัฐของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า มีจำนวน 581 แห่ง จังหวัดที่มีหน่วยบริการสาธารณสุขมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 239 แห่ง รองลงมา คือจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 89 แห่ง จังหวัดชุมพร จำนวน 88 แห่ง จังหวัดพังงา จำนวน 73 แห่ง จังหวัดระนอง จำนวน 51 แห่ง จังหวัดกระบี่ จำนวน 37 แห่ง และจังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ

ตารางที่ 6 หน่วยบริการด้านสาธารณสุข

จังหวัด	หน่วยบริการสาธารณสุข (หน่วย : แห่ง)			
	โรงพยาบาลชุมชน	รพท.	รพศ.	รพ.สต.
กระบี่	8	1	-	28
ชุมพร	10	1	-	77
นครศรีธรรมราช	19	3	1	216
พังงา	7	2	-	64
ภูเก็ต	3	-	1	-
ระนอง	4	1	-	46
สุราษฎร์ธานี	19	1	1	68
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	70	9	3	499

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2567)

2.2.2 ทรัพยากรด้านสาธารณสุข

(1) บุคลากรทางการแพทย์

จากข้อมูลสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ปี พบว่า ปี 2568 มีบุคลากรทางการแพทย์ มากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 16,386 คน จังหวัดที่มีบุคลากรทางการแพทย์ คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 4,604 คน รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4,507 คน จังหวัดภูเก็ต จำนวน 2,454 คน จังหวัดชุมพร จำนวน 1,741 คน จังหวัดกระบี่ 1,427 คน และจังหวัดพังงา จำนวน 1,013 คน

ตารางที่ 7 จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

จังหวัด	บุคลากรทางการแพทย์ (หน่วย : คน)			
	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
กระบี่	194	58	94	1,081
ชุมพร	228	61	121	1,331
นครศรีธรรมราช	752	146	320	3,386
พังงา	136	42	63	772
ภูเก็ต	515	71	159	1,709
ระนอง	61	23	44	512
สุราษฎร์ธานี	682	126	306	3,393
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	2,568	527	1,107	12,184

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ปีงบประมาณ 2567)

*จำนวนพยาบาล หมายถึง จำนวนพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิครวมกัน

จากข้อมูลสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อ 10,000 ประชากร พบว่า คือ สัดส่วนพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 27.14 รองลงมา คือ สัดส่วนแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 5.72 สัดส่วนเภสัชกร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.47 และสัดส่วนทันตแพทย์ 1.17 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อ 10,000 ประชากร

จังหวัด	สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ ต่อ 10,000 ประชากร (หน่วย : คน)			
	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล
กระบี่	4.04	1.21	1.96	22.48
ชุมพร	4.52	1.21	2.40	26.37
นครศรีธรรมราช	4.90	0.95	2.08	22.06
พังงา	5.17	1.60	2.39	29.34
ภูเก็ต	12.37	1.70	3.82	41.04
ระนอง	3.39	1.28	2.45	28.46
สุราษฎร์ธานี	6.39	1.18	2.87	31.81
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	5.72	1.17	2.47	27.14

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2567)

(2) เติงในสถานพยาบาล

จากข้อมูลจำนวนเตียงในสถานพยาบาล ในปี พ.ศ. 2567 มีจำนวน 11,527 เตียง ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2566 ซึ่งมีจำนวน 11,301 เตียง โดยจังหวัดที่มีจำนวนเตียงในสถานพยาบาลมากที่สุดคือจังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้มี 4 จังหวัดที่มีจำนวนเตียงในสถานพยาบาลเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2566 คือ จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนเตียงในสถานพยาบาลลดลง คือ จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 9 จำนวนเตียงในสถานพยาบาล

จังหวัด	เตียงในสถานพยาบาล (หน่วย : เตียง)		
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	998	1,036	1,062
ชุมพร	1,266	1,250	1,240
นครศรีธรรมราช	3,735	3,567	3,586
พังงา	632	647	623
ภูเก็ต	1,314	1,390	1,479
ระนอง	395	396	385
สุราษฎร์ธานี	3,066	3,015	3,152
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	11,406	11,301	11,527

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ปีงบประมาณ 2567)

2.2.3 ภาวะสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย

(1) สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

จากข้อมูลของสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า สาเหตุการตาย 5 อันดับแรกของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ในปี พ.ศ. 2568 อันดับหนึ่งคือ วัณโรค จำนวน 3,136 คน รองลงมาคือ หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 1,065 คน ติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด จำนวน 977 คน การหายใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 605 คน และสาเหตุการตายอื่นที่ไม่ชัดเจนและไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 342 คน

ตารางที่ 10 สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุการตาย	ชาย	หญิง	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	วัยชรา	1,376	1,760	3,136
อันดับที่ 2	หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุ รายละเอียด	605	460	1,065
อันดับที่ 3	ติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ ระบุชนิด	515	462	977
อันดับที่ 4	การหายใจล้มเหลว ไม่ระบุ รายละเอียด	341	264	605
อันดับที่ 5	สาเหตุการตายอื่นที่ไม่ ชัดเจนและไม่ระบุ รายละเอียด	174	168	342

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ปีงบประมาณ 2568)

(2) สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับ

จากข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี 2568 มีผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการ โดยสาเหตุสำคัญสูงสุด 5 สาเหตุ คือ ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท มากที่สุด จำนวน 37,451 คน รองลงมาคือ โรคจิตเภท พฤติกรรมแบบโรคจิตเภท และโรคหลงผิด จำนวน 33,339 คน ความผิดปกติทางอารมณ์ จำนวน 32,028 คน โรคประสาท ความผิดปกติที่สัมพันธ์กับความเครียด และโรคโซมาโตฟอร์ม จำนวน 30,962 คน และโรคซึมเศร้า จำนวน 28,349 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 11 สาเหตุผู้ป่วยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับแรก

อันดับ	สาเหตุ	จำนวนทั้งหมด (หน่วย : คน)
อันดับที่ 1	ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท	37,451
อันดับที่ 2	โรคจิตเภท พฤติกรรมแบบโรคจิตเภท และโรคหลงผิด	33,339
อันดับที่ 3	ความผิดปกติทางอารมณ์	32,028
อันดับที่ 4	โรคประสาท ความผิดปกติที่สัมพันธ์กับความเครียด และโรคโซมาโตฟอร์ม	30,962
อันดับที่ 5	โรคซึมเศร้า	28,349

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

(ปีงบประมาณ 2568)

(3) อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากรทั้งหมด

จากข้อมูลเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยในปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 12 อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร

จังหวัด	อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าต่อจำนวนประชากร (หน่วย : คน)			
	ผู้ป่วยสะสมก่อนปี 2568	ผู้ป่วยรายใหม่ในปี 2568	รวมผู้ป่วยเก่าและใหม่ทั้งหมด	อัตราป่วยรายใหม่*
กระบี่	7,558	385	7,943	81.53
ชุมพร	8,446	748	9,194	151.32
นครศรีธรรมราช	30,776	2,056	32,832	137.47
พังงา	5,338	262	5,600	102.15
ภูเก็ต	8,329	759	9,088	185.69
ระนอง	4,569	312	4,881	178.47
สุราษฎร์ธานี	27,338	1,456	28,794	140.70
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	92,354	5,978	98,332	134.96

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ปีงบประมาณ 2568)*อัตราป่วยเป็นโรคซึมเศรารายใหม่ ต่อประชากร 100,000 คน

จากข้อมูลเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสมในปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2567 คือ จังหวัดภูเก็ต (9.11) รองลงมาคือ จังหวัดชุมพร (8.86) และจังหวัดนครศรีธรรมราช (6.68) ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการลดลงของผู้ป่วยสะสมมากที่สุดคือ จังหวัดพังงา (4.91) จังหวัดกระบี่ (5.09) และจังหวัดสุราษฎร์ธานี (5.33)

ตารางที่ 13 อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม

จังหวัด	อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม (หน่วย : คน/ร้อยละ)		
	จำนวนผู้ป่วยสะสม ปี 2567	จำนวนผู้ป่วยสะสม ปี 2568	อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้ป่วยสะสม
กระบี่	7,558	7,943	5.09
ชุมพร	8,446	9,194	8.86
นครศรีธรรมราช	30,776	32,832	6.68
พังงา	5,338	5,600	4.91
ภูเก็ต	8,329	9,088	9.11
ระนอง	4,569	4,881	6.83
สุราษฎร์ธานี	27,338	28,794	5.33
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	92,354	98,332	6.47

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
(ปีงบประมาณ 2568)

(4) ผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย

จากข้อมูล ปี 2563 – 2568 พบว่า ภาพรวมของ 7 จังหวัดภาคใต้ชี้ให้เห็นว่า วิถีการดำรงสุขภาพจิตและอัตราการพยายามฆ่าตัวตายได้ผ่านจุดสูงสุด ไปแล้วในปี พ.ศ. 2567 และกำลังอยู่ในช่วงขาลงที่เด่นชัดในปี พ.ศ. 2568 อย่างไรก็ตาม แม้นแนวโน้มจะดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่ตัวเลขรวมในปี 2568 (2,840 คน) ยังคงสูงกว่าปีฐาน 2563 ถึง 46.3% สะท้อนความสำเร็จในการลดจำนวนผู้ป่วยในปีล่าสุด แต่พื้นที่อย่างน้อย นครศรีธรรมราช ยังคงต้องการกลไกคัดกรองที่มีความเข้มข้นสูงกว่าพื้นที่อื่นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากปี 2568 มีจำนวนผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตายสูงสุด ถึง 1,091 คน

ตารางที่ 14 ผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย

จังหวัด	ผู้ป่วยที่พยายามฆ่าตัวตาย (หน่วย : คน)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	110	▼ 101	▲ 129	▲ 254	▲ 393	▼ 245
ชุมพร	144	▼ 130	▲ 218	▲ 236	▲ 249	▼ 183
นครศรีธรรมราช	536	▲ 646	▲ 693	▲ 982	▲ 2,130	▼ 1,091
พังงา	94	▲ 95	▼ 94	▲ 136	▲ 179	▼ 136
ภูเก็ต	128	▼ 118	▲ 147	▲ 262	▲ 334	▼ 251
ระนอง	89	▲ 113	▲ 131	▲ 163	▼ 153	▼ 130
สุราษฎร์ธานี	840	▲ 921	▲ 1,131	▼ 1,070	▼ 858	▼ 804
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	1,941	2,124	2,543	3,103	4,296	2,840

ที่มา : ระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2567)

(5) การฆ่าตัวตายสำเร็จ

จากข้อมูลระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ตั้งแต่ปี 2565 - ปี 2567 พบว่า แนวโน้มอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จของปี 2567 ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2566 โดยจังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเพิ่มขึ้น คือ จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และในปี 2567 จังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเกินเกณฑ์เป้าหมาย ตาม KPI ของอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จได้ไม่เกิน 8 คนต่อประชากร 100,000 คน ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช (9.09) รองลงมา จังหวัดภูเก็ต (9.02) จังหวัดสุราษฎร์ธานี (9.01) และจังหวัดพังงา (8.35) ตามลำดับ ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 15 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ

จังหวัด	ผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ (คน)			อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ*			เกณฑ์เป้าหมาย**
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	
กระบี่	30	15	27	6.28	3.14	5.64	ไม่เกิน 8.00 คน
ชุมพร	50	60	38	9.89	11.87	7.52	
นครศรีธรรมราช	161	172	140	10.43	11.14	9.09	
พังงา	17	14	22	6.45	5.31	8.35	
ภูเก็ต	28	34	37	6.88	8.35	9.02	
ระนอง	15	13	5	8.35	7.24	2.78	
สุราษฎร์ธานี	102	105	96	9.58	9.86	9.01	
0	-	-	-	-	-	-	
รวมทั้งหมด	403	413	365	7.23	7.11	6.43	

ที่มา : ระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)

*อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ต่อประชากร 100,000 คน

**เกณฑ์เป้าหมายตาม KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

2.3 ประเด็นด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน

2.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และการขยายตัว

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) ตั้งแต่ปี 2558 – 2567 พบว่า ปี 2567 จังหวัดภูเก็ตมีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) สูงสุด จำนวน 439,652 บาทต่อปี และจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) ต่ำสุด คือ จังหวัดระนอง ปี 2567 จำนวน 114,911 บาทต่อปี

ตารางที่ 16 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

จังหวัด	ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : บาท)									
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	187,258	199,688	208,998	200,412	198,145	165,472	168,869	193,965	189,173	217,715
ชุมพร	140,657	169,042	174,254	183,217	233,758	250,820	258,771	234,763	227,726	239,366
นครศรีธรรมราช	94,483	100,856	105,868	106,130	116,735	118,060	121,136	125,783	126,994	131,210
พังงา	229,112	258,316	296,634	303,764	317,077	214,747	187,265	222,434	269,394	332,727
ภูเก็ต	298,261	344,607	371,632	407,301	422,669	232,669	168,093	255,174	359,028	439,652
ระนอง	86,273	96,694	104,757	104,891	101,861	107,777	105,641	105,808	99,000	114,911
สุราษฎร์ธานี	160,009	171,621	186,643	179,627	181,698	155,139	156,108	180,151	199,365	231,172
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	149,507	167,603	181,098	185,668	196,493	155,586	145,735	164,760	183,835	213,344

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567)

จากการเปรียบเทียบอัตราการขยายหรือหดตัวของผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ตั้งแต่ปี 2566 – 2567 พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการหดตัวของผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวมากที่สุดคือ จังหวัดพังงา (23.51) จังหวัดภูเก็ต (22.46) และจังหวัดระนอง (16.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 อัตราการขยายหรือหดตัวของผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

จังหวัด	ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : บาท)		
	ปี 2566	ปี 2567	การขยายหรือหดตัว*
กระบี่	189,173	217,715	15.09
ชุมพร	227,726	239,366	5.11
นครศรีธรรมราช	126,994	131,210	3.32
พังงา	269,394	332,727	23.51
ภูเก็ต	359,028	439,652	22.46
ระนอง	99,000	114,911	16.07
สุราษฎร์ธานี	199,365	231,172	15.95
0	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	183,835	213,344	16.05

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567)

*อัตราการขยายหรือหดตัวของผลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (หน่วย : ร้อยละ)

2.3.2 รายได้ หนี้สิน ความไม่เสมอภาคของรายได้ การออม และความยากจน

(1) รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน

ในปี 2566 พบว่า จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564 คือ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง ส่วนจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2564 คือ จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และในปี 2566 จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดพังงา ตามลำดับ

ในปี 2566 พบว่า จังหวัดที่มีหนี้สินต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา ส่วนจังหวัดที่มีหนี้สินต่อครัวเรือนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2564 คือ จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดระนอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และในปี 2566 จังหวัดมีหนี้สินต่อครัวเรือนมากที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามลำดับ

ตารางที่ 18 รายได้และหนี้สินต่อครัวเรือน

จังหวัด	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน (หน่วย : บาท)				หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน (หน่วย : บาท)			
	ปี 2560	ปี 2562	ปี 2564	ปี 2566	ปี 2560	ปี 2562	ปี 2564	ปี 2566
กระบี่	34,053	28,522	29,841	28,360	289,237	216,586	318,191	314,717
ชุมพร	28,759	29,782	30,598	32,324	157,728	118,778	190,934	135,501
นครศรีธรรมราช	26,239	28,412	31,053	33,414	152,743	167,206	204,609	268,956
พังงา	24,632	22,444	24,594	22,143	131,646	73,554	114,689	121,819
ภูเก็ต	39,594	36,699	33,328	41,865	239,552	236,635	285,240	424,977
ระนอง	23,833	27,600	21,991	26,739	156,195	122,787	156,215	146,796
สุราษฎร์ธานี	38,026	32,014	34,402	33,523	240,462	143,906	293,696	225,020
0	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	26,892	25,684	25,726	27,296	170,946	134,931	195,447	204,723

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(2) หนี้สินและประเภทของหนี้สิน

จากข้อมูลประเภทของหนี้สินโดยการจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมในปี 2566 พบว่า วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมอันดับหนึ่งคือ ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน (77,588) รองลงมา เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน (74,014) ใช้ทำการเกษตร (26,403) ใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่เกษตร (22,241) ใช้ในการศึกษา (2,706) และอื่นๆ (1,771)

ตารางที่ 19 ประเภทของหนี้สินจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

จังหวัด	ประเภทของหนี้สิน (หน่วย : บาท)					
	ใช้จ่ายในครัวเรือน	ใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร	ใช้ทำการเกษตร	ใช้ในการศึกษา	ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน	อื่น ๆ
กระบี่	138,668	40,239	70,878	7,557	57,374	-
ชุมพร	60,274	6,541	44,251	197	24,239	-
นครศรีธรรมราช	69,682	45,297	33,971	3,554	114,116	2,336
พังงา	50,749	34,838	3,181	2,278	30,773	-
ภูเก็ต	97,757	29,692	86	4,735	292,707	-
ระนอง	77,910	11,162	14,706	1,154	40,315	1,549
สุราษฎร์ธานี	97,070	10,158	44,147	2,175	61,185	10,286
0	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	74,014	22,241	26,403	2,706	77,588	1,771

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566)

(3) สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งหมายถึง ค่าที่แสดงแตกต่างของรายได้/รายจ่าย ของครัวเรือน มีค่าระหว่าง 0 – 1 ถ้าเป็น 0 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างของรายได้/รายจ่าย ในขณะที่ค่าที่เข้าใกล้ 1 แสดงถึงความเหลื่อมล้ำที่สูง โดยในปี 2567 จังหวัดที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคฯ มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (36.19) รองลงมา จังหวัดกระบี่ (34.32) และ จังหวัดชุมพร (31.24) ตามลำดับ

ตารางที่ 20 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

จังหวัด	ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	31.48	31.49	34.52	32.99	29.28	34.32
ชุมพร	30.30	29.77	29.92	30.35	29.24	31.24
นครศรีธรรมราช	32.18	31.20	30.76	30.69	31.74	36.19
พังงา	28.74	29.13	30.63	31.44	28.47	27.95
ภูเก็ต	28.01	32.60	33.03	28.87	27.10	27.97
ระนอง	34.55	37.02	36.22	28.58	31.16	30.25
สุราษฎร์ธานี	32.62	27.79	32.02	30.04	29.26	26.29
0	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	27.23	27.37	28.39	26.62	25.78	26.78

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย (Gini coefficient of expenditure) เป็นเครื่องมือทางสถิติที่ใช้วัดความไม่เสมอภาคในการกระจายรายจ่ายของประชากรในพื้นที่หนึ่งๆ ค่านี้คำนวณจากข้อมูลการใช้จ่ายของครัวเรือน โดยเปรียบเทียบการใช้จ่ายของครัวเรือนต่างๆ และหาค่าเฉลี่ยความแตกต่าง

โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประมวลดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายพบว่า ที่มีดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช (0.36) รองลงมา จังหวัดกระบี่ (0.34) และ จังหวัดชุมพร (0.31) ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย

จังหวัด	สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) (หน่วย : ค่าสัมประสิทธิ์)					
	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	0.31	0.31	0.35	0.33	0.29	0.34
ชุมพร	0.30	0.30	0.30	0.30	0.29	0.31
นครศรีธรรมราช	0.32	0.31	0.31	0.31	0.32	0.36
พังงา	0.29	0.29	0.31	0.31	0.28	0.28
ภูเก็ต	0.28	0.33	0.33	0.29	0.27	0.28
ระนอง	0.35	0.37	0.36	0.29	0.31	0.30
สุราษฎร์ธานี	0.33	0.28	0.32	0.30	0.29	0.26
0	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	0.27	0.27	0.28	0.27	0.26	0.27

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(4) ครัวเรือนที่มีการออมเงิน

จากข้อมูลปี 2566 – 2568 พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนครัวเรือนที่ออมเงินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนที่ออมเงินสูงที่สุดอย่างต่อเนื่องทั้งสองปี และเมื่อพิจารณารายจังหวัดพบว่า จังหวัดมีจำนวนครัวเรือนที่ออมเงินสูงสุดในปี 2568 ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ร้อยละของครัวเรือนที่มีการออมเงิน

จังหวัด	ครัวเรือนที่มีการออมเงิน (หน่วย : ครัวเรือน)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	95,430	93,612	97,227
ชุมพร	102,508	105,256	108,569
นครศรีธรรมราช	310,604	319,638	331,875
พังงา	57,493	57,636	59,424
ภูเก็ต	90,976	90,685	91,079
ระนอง	46,571	47,228	48,708
สุราษฎร์ธานี	201,135	201,509	207,439
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	904,717	915,564	944,321

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2568)

หมายเหตุ เป็นข้อมูลจากการสำรวจเท่านั้น

(5) ความยากจน

จากข้อมูลจำนวนครัวเรือนยากจนปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรยากจนสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (39,957) รองลงมาคือ จังหวัดระนอง (9,010) และจังหวัดกระบี่ (8,508) ตามลำดับ หากมองในภาพรวม จะเห็นได้ว่าจำนวนครัวเรือนยากจนเพิ่มขึ้นในปี 2568 เมื่อเทียบกับปี 2566 จากเดิม 54,463 ครัวเรือน เป็น 71,149 ครัวเรือน

ตารางที่ 23 จำนวนครัวเรือนยากจน

จังหวัด	ครัวเรือนยากจน (หน่วย : ครัวเรือน)			
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2568
กระบี่	7,816	4,018	4,194	8,508
ชุมพร	7,951	4,727	3,266	4,467
นครศรีธรรมราช	43,025	40,563	27,538	39,957
พังงา	3,639	4,921	2,126	1,181
ภูเก็ต	1,925	2,388	-	717
ระนอง	16,619	13,540	5,361	9,010
สุราษฎร์ธานี	9,454	11,153	11,978	7,309
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	90,429	81,310	54,463	71,149

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากข้อมูลสัดส่วนประชากรยากจนปี 2567 พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรยากจนสูงที่สุด คือ จังหวัดระนอง (11.24%) รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (9.07%) จังหวัดกระบี่ (5.99) ตามลำดับ

หากมองในภาพรวม ย้อนหลัง 3 ปี 2565 - 2567 ภาพรวมทั้งกลุ่มจังหวัด พบว่า ปี 2565 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.49% ปี 2566 ลดลงมากเหลือ 3.29% (ดีที่สุดในรอบ 3 ปี) ปี 2567 เพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 4.16% สะท้อนว่า หลังสถานการณ์เศรษฐกิจฟื้นตัวในปี 2566 หลายจังหวัดมีสัดส่วนประชากรยากจนดีขึ้นชัดเจน แต่ปี 2567 เริ่มมีสัญญาณชะลอในบางพื้นที่อาจสะท้อนภาวะรายได้ไม่เพียงพอต่อการออม หรือมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 24 สัดส่วนประชากรยากจน

จังหวัด	สัดส่วนประชากรยากจน (หน่วย : ร้อยละ)									
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	3.13	6.31	5.04	4.52	5.69	2.47	8.06	3.17	3.00	5.99
ชุมพร	5.87	5.36	3.96	4.05	3.03	6.38	4.40	3.15	1.30	3.11
นครศรีธรรมราช	11.85	8.08	14.05	12.49	12.70	9.70	13.16	10.27	8.18	9.07
พังงา	8.09	4.73	3.08	3.72	2.04	1.02	4.47	7.75	3.35	1.48
ภูเก็ต	0.67	0.39	0.05	2.54	0.40	-	0.63	1.79	-	0.35
ระนอง	12.35	16.55	17.42	20.75	16.88	21.94	19.90	14.57	6.83	11.24
สุราษฎร์ธานี	2.02	1.14	2.69	4.37	4.96	3.00	3.65	3.23	3.67	2.02
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	5.50	5.32	5.79	6.56	5.71	5.56	6.78	5.49	3.29	4.16

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3.3 ภาวะการมีงานทำ

(1) กำลังแรงงาน

จากข้อมูลปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนกำลังแรงงานรวมมากที่สุด คือ นครศรีธรรมราช (840,612 คน) รองลงมาคือ สุราษฎร์ธานี (645,562 คน) และ ภูเก็ต (350,810 คน) ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนขนาดเศรษฐกิจและการเป็นศูนย์กลางการจ้างงานในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ขณะที่จังหวัดที่มีกำลังแรงงานจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดพังงา (130,624 คน) และ จังหวัดระนอง (152,442 คน)

นอกจากนี้ จังหวัดที่มีจำนวนผู้ว่างงานมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (13,461 คน) รองลงมาคือ จังหวัดกระบี่ (2,993 คน) และ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2,758 คน) ภูเก็ตและระนอง มีจำนวนเท่ากัน คือ (1,637 คน) จังหวัดพังงา (1,550 คน) และจังหวัดชุมพร (1,312 คน)

หากมองภาพรวม สำหรับผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน มากที่สุด คือ บุคคลที่ทำงานที่บ้าน (410,886 คน) รองลงมา คือ บุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ (374,805 คน) บุคคลที่เรียนหนังสือ (333,051 คน) อื่นๆ (82,223 คน) และผู้ป่วย/ผู้พิการ (19,373 คน)

ตารางที่ 25 กำลังแรงงานและผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน

จังหวัด	กำลังแรงงาน (หน่วย : คน)				ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน (หน่วย : คน)					
	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน	กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	รวม	ทำงานบ้าน	เรียนหนังสือ	ไม่สามารถทำงานได้	ผู้ป่วย/ผู้พิการ	อื่นๆ	รวม
กระบี่	246,183	2,993	-	249,176	37,834	21,411	31,834	3,858	8,475	103,411
ชุมพร	269,058	1,312	87	270,370	54,312	35,492	31,611	2,627	9,044	133,086
นครศรีธรรมราช	840,612	13,461	-	854,073	123,969	108,421	114,767	736	24,150	372,044
พังงา	130,624	1,550	-	132,174	24,337	12,530	22,986	1,712	3,585	65,151
ภูเก็ต	350,810	1,637	-	352,447	32,020	42,541	70,316	4,151	5,045	154,072
ระนอง	152,442	1,637	600	154,079	37,690	17,065	26,222	862	4,070	85,909
สุราษฎร์ธานี	645,562	2,758	-	648,320	100,725	95,591	77,069	5,428	27,853	306,666
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	2,635,291	25,347	687	2,660,638	410,886	333,051	374,805	19,373	82,223	1,220,339

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

(2) การว่างงาน

จากข้อมูลจำนวนผู้ว่างงานปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีกำลังแรงงาน รวม 2,661,325 คน มีผู้ว่างงานรวม 25,347 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้ว่างงานมากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (13,461 คน) ซึ่งสูงกว่าจังหวัดอื่นอย่างชัดเจน รองลงมาคือ จังหวัดกระบี่ (2,993 คน), จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2,758 คน) ในขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนผู้ว่างงานน้อยที่สุดคือ จังหวัดชุมพร (1,312 คน) รองลงมาคือ จังหวัดระนอง (1,637 คน) และจังหวัดภูเก็ต (1,637 คน) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายว่างงานมากกว่าเพศหญิงในหลายจังหวัด ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงงานของแรงงานหญิงในพื้นที่

ตารางที่ 26 จำนวนผู้ว่างงาน

จังหวัด	กำลังแรงงาน (หน่วย : คน)			ผู้ว่างงาน (หน่วย : คน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	135,685	113,490	249,176	1,494	1,498	2,993
ชุมพร	155,717	114,740	270,456	434	878	1,312
นครศรีธรรมราช	466,986	387,087	854,073	7,867	5,594	13,461
พังงา	77,655	54,520	132,174	1,111	439	1,550
ภูเก็ต	190,323	162,124	352,447	1,088	549	1,637
ระนอง	94,033	60,646	154,679	1,027	611	1,637
สุราษฎร์ธานี	361,944	286,375	648,320	623	2,135	2,758
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	1,482,342	1,178,983	2,661,325	13,644	11,704	25,347

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)

หมายเหตุ ข้อมูลเฉลี่ยทั้งปี

จากข้อมูลอัตราการว่างงานปี 2563-2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีแนวโน้มอัตราว่างงานลดลงจากปี 2563 จำนวน 1.96 สู่ปี 2568 จำนวน 0.80 โดยจังหวัดที่มีอัตราการว่างงานสูงที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (1.58%) รองลงมาคือ จังหวัดพังงา (1.17%) และ จังหวัดระนอง (1.06%) ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการว่างงานลดลงและอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ จังหวัดกระบี่ (1.20%) จังหวัดชุมพร (0.49%) สะท้อนถึงการฟื้นตัวของกิจกรรมเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะภาคบริการและท่องเที่ยว

ตารางที่ 27 อัตราการว่างงาน

จังหวัด	อัตราการว่างงาน (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	2.62	▲ 3.38	▼ 1.79	▼ 1.11	▲ 1.30	▼ 1.20
ชุมพร	0.44	▲ 0.75	▲ 0.80	▼ 0.48	▲ 0.62	▼ 0.49
นครศรีธรรมราช	1.21	▲ 1.78	▲ 1.84	▼ 1.47	▼ 1.09	▲ 1.58
พังงา	3.62	▲ 4.15	▼ 4.09	▼ 2.26	▼ 0.48	▲ 1.17
ภูเก็ต	4.83	▲ 9.67	▼ 3.97	▼ 0.83	▼ 0.37	▲ 0.46
ระนอง	1.76	▲ 1.90	▼ 1.06	▼ 0.59	▲ 0.65	▲ 1.06
สุราษฎร์ธานี	1.24	▲ 1.68	▼ 1.11	▼ 0.69	▼ 0.22	▲ 0.43
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	1.96	2.91	1.83	0.93	0.59	0.80

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)

(3) แรงงานในระบบและนอกระบบ

จากข้อมูลจำนวนแรงงานในระบบและนอกระบบปี 2568 พบว่า

จังหวัดที่มีจำนวนแรงงานในระบบสูงที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (287,384 คน) รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (238,945 คน) และ จังหวัดภูเก็ต (231,939 คน) โดยเฉพาะนครศรีธรรมราชมีจำนวนแรงงานในระบบสูงอย่างต่อเนื่องในรอบ 3 ปี ขณะที่จังหวัดที่มีแรงงานในระบบน้อยที่สุดคือ จังหวัดระนอง (51,388 คน) และจังหวัดพังงา (63,239 คน)

จังหวัดที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบสูงที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (588,944 คน) รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (416,664 คน) และ จังหวัดชุมพร (182,444 คน) โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนแรงงานนอกระบบสูงอย่างต่อเนื่องในรอบ 3 ปี ขณะที่จังหวัดที่มีแรงงานนอกระบบน้อยที่สุดคือ จังหวัดพังงา (63,105 คน) และ จังหวัดระนอง (104,394 คน)

ตารางที่ 28 จำนวนแรงงานในระบบและนอกระบบ

จังหวัด	แรงงานในระบบ (หน่วย : คน)			แรงงานนอกระบบ (หน่วย : คน)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	110,788	92,686	96,055	139,569	148,731	148,368
ชุมพร	104,750	91,830	87,370	182,401	191,369	182,444
นครศรีธรรมราช	314,156	282,086	287,384	520,014	566,088	588,944
พังงา	66,300	59,796	63,239	58,302	65,921	63,105
ภูเก็ต	230,082	231,939	235,066	117,389	120,348	107,341
ระนอง	65,698	55,779	51,388	81,444	96,855	104,394
สุราษฎร์ธานี	265,635	258,333	238,945	374,550	394,407	416,664
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	1,157,409	1,072,449	1,059,447	1,473,670	1,583,719	1,611,261

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2568)

(4) การทำงานของคนต่างด้าว

จากข้อมูลจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้ทำงานคงเหลือมากที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต (53,570 คน) รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (52,116 คน) และ จังหวัดชุมพร (17,604 คน) แต่ในขณะเดียวกันจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา สะท้อนถึงบทบาทของแรงงานต่างด้าวในภาคการท่องเที่ยว การบริการ และภาคการเกษตรในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือน้อยที่สุด คือ จังหวัดกระบี่ (7,330 คน) รองลงมาคือ จังหวัดพังงา (8,171 คน) และ จังหวัดระนอง (12,757 คน)

ตารางที่ 29 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือ

จังหวัด	คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	7,772	10,300	11,286	14,870	7,330
ชุมพร	33,473	45,664	38,074	47,128	17,604
นครศรีธรรมราช	17,137	21,007	19,500	24,633	14,315
พังงา	18,602	20,147	21,362	25,370	8,171
ภูเก็ต	53,262	58,832	71,962	105,773	53,570
ระนอง	30,900	36,081	31,554	36,665	12,757
สุราษฎร์ธานี	76,270	92,423	77,423	109,524	52,116
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	237,416	284,454	271,161	363,963	165,863

ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน (2568)

2.3.4 ผู้ประกันตน

จากข้อมูลผู้ประกันตน ปี 2567 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มากที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นจังหวัดศูนย์กลางทาง เศรษฐกิจการท่องเที่ยว และภาคบริการ

ตารางที่ 30 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 33

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 33 (หน่วย : คน)				
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	35,354	34,705	40,814	46,298	48,319
ชุมพร	34,982	34,708	35,305	35,481	35,272
นครศรีธรรมราช	65,616	67,408	68,019	69,191	69,588
พังงา	20,058	19,811	22,025	24,039	25,547
ภูเก็ต	115,563	111,598	130,984	161,540	183,361
ระนอง	20,882	20,845	24,804	25,654	25,115
สุราษฎร์ธานี	104,435	104,259	113,794	124,679	130,353
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	396,890	393,334	435,745	486,882	517,555

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน (2567)

จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 39 มากที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมาคือ จังหวัด นครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 31 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 39

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 39 (หน่วย : คน)				
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	8,554	8,591	7,260	6,591	6,349
ชุมพร	7,471	8,209	8,168	7,597	7,191
นครศรีธรรมราช	20,406	22,903	21,641	20,137	19,395
พังงา	5,594	5,560	4,797	4,397	4,261
ภูเก็ต	40,941	38,135	32,652	30,980	30,421
ระนอง	2,430	2,584	2,499	2,294	2,082
สุราษฎร์ธานี	20,059	20,607	18,899	17,451	16,817
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	105,455	106,589	95,916	89,447	86,516

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน (2567)

จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 40 มากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่ แสดงถึงการเข้าระบบประกันสังคมโดยสมัครใจในระดับสูง

ตารางที่ 32 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40

จังหวัด	ผู้ประกันตนมาตรา 40 (หน่วย : คน)				
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	33,268	38,213	40,516	42,076	42,918
ชุมพร	29,633	35,507	37,180	38,286	39,251
นครศรีธรรมราช	65,632	92,353	97,363	99,334	100,541
พังงา	26,381	28,963	30,829	32,115	33,041
ภูเก็ต	32,351	41,119	44,061	45,363	46,170
ระนอง	17,967	20,043	21,125	21,945	22,786
สุราษฎร์ธานี	56,475	65,386	69,764	72,186	73,847
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	261,707	321,584	340,838	351,305	358,554

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน (2567)

2.4 ประเด็นด้านการศึกษา

2.4.1 สถานศึกษา

จากข้อมูลสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนสถานศึกษาในระบบมากที่สุดคือ นครศรีธรรมราช (1,296 แห่ง) รองลงมาคือ สุราษฎร์ธานี (895 แห่ง) และ กระบี่ (444 แห่ง) โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เช่น ในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีโรงเรียนในสังกัด สพฐ. มากถึง 715 แห่ง ขณะที่ในจังหวัดพังงา จังหวัดระนอง และจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนสถานศึกษาน้อยกว่า 300 แห่ง สะท้อนถึงความหนาแน่นของระบบการศึกษาในพื้นที่ชนบทและเมืองใหญ่ที่ต่างกัน สำหรับสถานศึกษานอกระบบที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบจำนวนมากที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช (23 แห่ง) รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (19 แห่ง) และจังหวัดชุมพร (9 แห่ง)

ตารางที่ 33 สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด

สถานศึกษาในระบบ นอกระบบ รายสังกัด	กระบี่	ชุมพร	นครศรีธรรมราช	พังงา	ภูเก็ต	ระนอง	สุราษฎร์ธานี	0
สถานศึกษาในระบบ	444	436	1,296	253	165	155	895	-
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	221	250	715	149	59	82	492	-
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	52	25	132	15	40	10	87	-
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	-	-	1	-	3	-	-	-
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	166	152	424	85	58	60	305	-
สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร	-	-	-	-	-	-	-	-
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	5	7	11	4	4	3	8	-
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (เอกชน)	-	2	13	-	1	-	3	-
สถานศึกษานอกระบบ	8	9	23	8	3	5	19	-
กรมส่งเสริมการเรียนรู้	8	9	23	8	3	5	19	-

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 2/2568)

2.4.2 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากข้อมูลเด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2568 พบว่า เด็กที่เข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุดอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 339,789 คน รองลงมาคือเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169,069 คน และก่อนประถมศึกษา จำนวน 111,555 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 34 เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จังหวัด	เด็กที่เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หน่วย : คน)					
	เตรียมอนุบาล	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
กระบี่	6,705	13,121	41,559	20,287	11,966	3,106
ชุมพร	5,067	12,375	36,427	18,705	10,653	5,021
นครศรีธรรมราช	16,048	33,762	103,936	55,486	32,194	16,343
พังงา	2,715	6,927	21,628	9,861	5,914	2,099
ภูเก็ต	2,999	12,061	35,521	17,150	9,153	5,026
ระนอง	2,126	5,618	15,815	6,373	3,254	1,487
สุราษฎร์ธานี	11,618	27,691	84,903	41,207	25,229	8,380
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	47,278	111,555	339,789	169,069	98,363	41,462

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 2/2568)

2.4.3 กลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงด้านการศึกษา

(1) เด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

จากข้อมูลเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษปี 2568 พบว่า

จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนมากที่สุด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 58,245 คน รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 21,896 คน และจังหวัดกระบี่ จำนวน 13,271 คน

จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษมากที่สุด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 39,140 คน รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 12,377 คน และจังหวัดกระบี่ จำนวน 7,093 คน

ตารางที่ 35 จำนวนเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ

จังหวัด	เด็กนักเรียนยากจน (หน่วย : คน)			เด็กนักเรียนยากจนพิเศษ (หน่วย : คน)		
	ปี 2565	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2565	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	4,344	12,606	13,271	5,676	6,651	7,093
ชุมพร	3,634	8,886	10,336	4,048	4,473	5,273
นครศรีธรรมราช	17,315	56,003	58,245	31,070	37,007	39,140
พังงา	1,258	2,605	2,851	1,181	1,009	1,023
ภูเก็ต	641	987	1,093	596	286	399
ระนอง	974	3,070	3,128	1,607	1,937	1,889
สุราษฎร์ธานี	8,200	20,994	21,896	10,267	11,790	12,377
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	36,366	105,151	110,820	54,445	63,153	67,194

ที่มา : กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) (ปีการศึกษา 2/2568)

(2) จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส

จากข้อมูลจำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาสปีการศึกษา 2567 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนด้อยโอกาสมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (97,914 คน) รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (55,591 คน) และจังหวัดชุมพร (19,844 คน) และ จังหวัดกระบี่ (19,667 คน) โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ เด็กยากจน คิดเป็นสัดส่วนเกือบทั้งหมดของกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาสในทุกจังหวัด ขณะที่กลุ่มย่อยที่น่าสนใจ เช่น เด็กมีความด้อยโอกาสมากกว่า 1 ประเภท พบมากในจังหวัดนครศรีธรรมราช (395 คน) และจังหวัดสุราษฎร์ธานี (225 คน) แสดงให้เห็นว่าความซับซ้อนของปัญหาความเหลื่อมล้ำในบางพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง

ตารางที่ 36 จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส

จังหวัด	จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส (หน่วย : คน)				
	กำพร้า	ชนกลุ่มน้อย	เด็กถูกทอดทิ้ง	ถูกบังคับให้ขายแรงงาน	ถูกทำร้ายทารุณ
กระบี่	23	8	11	-	-
ชุมพร	43	20	4	-	1
นครศรีธรรมราช	174	1	23	-	1
พังงา	57	12	7	-	-
ภูเก็ต	43	215	30	-	-
ระนอง	25	-	2	-	-
สุราษฎร์ธานี	108	21	20	-	-
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	473	277	97	-	2
จังหวัด	จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส (หน่วย : คน)				
	เกี่ยวกับยาเสพติด	ธุรกิจทางเพศ	เด็กในสถานพินิจ	เด็กยากจน	เด็กเร่ร่อน
กระบี่	3	-	-	19,474	-
ชุมพร	-	-	1	19,729	1
นครศรีธรรมราช	1	-	-	97,273	5
พังงา	1	-	-	9,737	-
ภูเก็ต	2	-	-	4,644	-
ระนอง	-	-	-	4,778	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	1	55,173	2
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	7	-	2	210,808	8
จังหวัด	จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส (หน่วย : คน)				
	ทำงาน	ผลกระทบจากเอดส์	มากกว่า 1 ประเภท		
กระบี่	-	-	148		
ชุมพร	2	-	43		
นครศรีธรรมราช	41	-	395		
พังงา	16	2	80		
ภูเก็ต	2	-	31		
ระนอง	-	-	27		
สุราษฎร์ธานี	41	-	225		
0	-	-	-		
รวมทั้งหมด	102	2	949		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2567)

(3) จำนวนนักเรียนออกกลางคัน

จากข้อมูลจำนวนนักเรียนออกกลางคันปี 2566 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนนักเรียนออกกลางคัน จำนวนทั้งสิ้น 114 คน โดยจังหวัดที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (52 คน) รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (32 คน) และจังหวัดภูเก็ต (26 คน) ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรนักเรียนสูง และมีบริบททางสังคมที่หลากหลาย โดยสาเหตุที่พบบ่อยที่สุดของการออกกลางคัน ได้แก่ ปัญหาครอบครัว รองลงมา คือ ปัญหาในการปรับตัว และต้องหาเลี้ยงครอบครัว ตามลำดับ

ตารางที่ 37 จำนวนนักเรียนออกกลางคัน และสาเหตุการออกกลางคัน

จังหวัด	สาเหตุของการออกกลางคัน (หน่วย : คน)								
	เจ็บป่วย/อุบัติเหตุ	ฐานะยากจน	ต้องคดี/ถูกจับ	มีปัญหาครอบครัว	มีปัญหาในการปรับตัว	สมรส	หาเลี้ยงครอบครัว	อพยพตามผู้ปกครอง	รวมทั้งหมด
กระบี่	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ชุมพร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นครศรีธรรมราช	4	-	-	6	16	2	-	4	32
พังงา	-	-	-	1	1	2	-	-	4
ภูเก็ต	1	-	-	14	4	1	5	1	26
ระนอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	1	6	-	17	10	3	14	1	52
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	6	6	-	38	31	8	19	6	114

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566)

(4) จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)

จากข้อมูลจำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code) ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนที่ได้รับรหัส G มากที่สุดคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (4,643 คน) รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต (3,614 คน) และจังหวัดระนอง (2,853 คน) ตามลำดับ โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีนักเรียนกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นเกินครึ่ง เมื่อเทียบกับปี 2/2565 จาก 2,198 คน เป็น 4,643 คนใน 2/2568 แสดงถึงแนวโน้มที่ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง นักเรียนที่ได้รับรหัส G มักเป็นกลุ่มที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียน เช่น เด็กที่เกิดโดยไม่มีสูติบัตร เด็กไร้สัญชาติ หรือเด็กจากครอบครัวแรงงานต่างด้าว ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการพื้นฐานได้ครบถ้วน

ตารางที่ 38 จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรหัส G หรือ ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร (G-code)

จังหวัด	ผู้เรียนที่ได้รับรหัส G (หน่วย : คน)							
	1/2565	2/2565	1/2566	2/2566	1/2567	2/2567	1/2568	2/2568
กระบี่	265	286	376	401	528	571	651	658
ชุมพร	1,245	1,314	1,716	1,770	2,299	2,286	2,617	2,601
นครศรีธรรมราช	658	722	1,024	1,071	1,465	1,496	1,871	1,859
พังงา	761	793	923	943	1,090	1,078	1,207	1,173
ภูเก็ต	1,953	2,044	2,139	2,170	2,642	3,555	3,752	3,614
ระนอง	1,707	1,708	2,072	2,108	2,574	2,523	2,962	2,853
สุราษฎร์ธานี	2,032	2,198	2,880	3,150	3,821	4,024	4,640	4,643
0	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	8,621	9,065	11,130	11,613	14,419	15,533	17,700	17,401

ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 2/2568)

2.4.4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

จากข้อมูลปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่า จังหวัดที่มีปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต (10.15 ปี) รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (9.64 ปี) จังหวัดสุราษฎร์ธานี (9.57 ปี) และจังหวัดชุมพร (9.43 ปี) โดยจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มลดลงใน 3 ปีที่ผ่านมา ปี 2565 - 2567 ส่วนจังหวัดที่มีปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จังหวัดระนอง (8.30 ปี) แม้จะมีการปรับตัวขึ้นเล็กน้อย แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในหลายจังหวัดอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาระดับสูงหรือปัญหาเชิงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตารางที่ 39 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

จังหวัด	ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (หน่วย : ปี)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	8.73	▲ 8.83	▲ 9.21	▼ 8.96	▲ 9.01	▼ 8.77
ชุมพร	8.28	▲ 8.98	▼ 8.72	= 8.72	▲ 8.78	▲ 9.43
นครศรีธรรมราช	8.59	▲ 8.90	▲ 9.64	▼ 9.52	▼ 9.25	▲ 9.64
พังงา	8.28	▲ 8.39	▲ 8.76	▲ 9.06	▼ 8.77	▲ 8.90
ภูเก็ต	10.10	▲ 10.71	▼ 10.59	▼ 10.40	▼ 9.92	▲ 10.15
ระนอง	8.21	▲ 8.23	▼ 7.97	▲ 8.58	▼ 8.26	▲ 8.30
สุราษฎร์ธานี	8.98	▼ 8.56	▲ 8.97	▲ 9.11	▲ 9.35	▲ 9.57
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	7.65	7.83	7.98	8.04	7.92	8.10

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2568)

หมายเหตุ ประมวลผลโดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ดัชนีความก้าวหน้าของคน : HAI)

2.5 ประเด็นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.1 การรับแจ้งคดีอาญาตามฐานความผิด

(1) การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

จากข้อมูลการรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ ปี 2566 - 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยรวมมีคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศสูงขึ้นทุกปี โดยจังหวัดที่มีอัตราการรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศต่อประชากรมากที่สุด ในปี 2568 คือ จังหวัดระนอง (430 คดี) รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (422 คดี) และจังหวัดกระบี่ (285 คดี) ขณะที่จังหวัดที่มีอัตราต่ำที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต (99 คดี)

ตารางที่ 40 การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ

การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ (หน่วย : คดี)												
จังหวัด	ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568			รวมทั้งหมด		
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	133	59	36	149	81	37	174	64	47	228	267	285
ชุมพร	118	51	69	139	65	68	131	57	53	238	272	241
นครศรีธรรมราช	242	87	95	223	76	119	199	90	133	424	418	422
พังงา	119	66	30	131	67	21	115	51	32	215	219	198
ภูเก็ต	40	17	13	58	27	13	63	23	13	70	98	99
ระนอง	215	94	53	215	77	61	252	101	77	362	353	430
สุราษฎร์ธานี	77	30	31	72	37	24	56	30	18	138	133	104
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	944	404	327	987	430	343	990	416	373	1,675	1,760	1,779

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2568)

(2) การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

จากข้อมูลการรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ปี 2566 - 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยรวมมีการรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สูงขึ้นในทุกปี และทุกจังหวัด โดยจังหวัดที่มีอัตราการแจ้งคดีเกี่ยวกับทรัพย์ต่อประชากรมากที่สุด ในปี 2568 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (1,632 คดี) ซึ่งถือว่าสูงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (1,376 คดี) และ จังหวัดภูเก็ต (1,192 คดี) ซึ่งล้วนเป็นพื้นที่เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอาจส่งผลให้เกิดความเปราะบางด้านทรัพย์สินทั้งต่อประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว ส่วนจังหวัดที่มีอัตราต่ำที่สุดคือ จังหวัดพังงา (429 คดี)

ตารางที่ 41 การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

การรับแจ้งคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (หน่วย : คดี)												
จังหวัด	ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568			รวมทั้งหมด		
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	393	145	106	484	159	136	495	157	152	644	779	804
ชุมพร	189	85	110	298	169	125	298	168	138	384	592	604
นครศรีธรรมราช	838	368	171	938	447	189	990	407	235	1,377	1,574	1,632
พังงา	182	77	58	241	89	86	240	93	101	317	416	434
ภูเก็ต	469	238	164	557	257	191	654	325	213	871	1,005	1,192
ระนอง	56	29	17	89	41	25	112	38	22	102	155	172
สุราษฎร์ธานี	470	215	234	598	259	313	745	282	349	919	1,170	1,376
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	2,597	1,157	860	3,205	1,421	1,065	3,534	1,470	1,210	4,614	5,691	6,214

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2568)

(3) การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จากข้อมูลการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดปี 2566 - 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยรวมมีการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสูงขึ้นกว่าปี 2567 โดยจังหวัดที่มีอัตราการจับกุมคดียาเสพติดต่อคดีมากที่สุดในปี 2568 คือจังหวัดภูเก็ต (20 คดี) รองลงมาคือจังหวัดชุมพร (6 คดี) และจังหวัดระนอง (4 คดี) ทั้งนี้จังหวัดภูเก็ต แม้มีจำนวนประชากรไม่มาก แต่อัตราการจับกุมกลับสูง สะท้อนทั้งปัญหายาเสพติดที่กระจุกในบางพื้นที่ และประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย

ตารางที่ 42 การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (หน่วย : คดี)												
จังหวัด	ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568			รวมทั้งหมด		
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1
ชุมพร	15	4	8	-	-	-	3	3	-	27	-	6
นครศรีธรรมราช	11	1	3	-	-	-	1	-	-	15	-	1
พังงา	2	-	2	-	-	-	-	-	-	4	-	-
ภูเก็ต	29	5	10	1	1	2	7	3	10	44	4	20
ระนอง	1	-	-	-	-	-	2	-	2	1	-	4
สุราษฎร์ธานี	34	3	11	-	-	-	-	-	-	48	-	-
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	93	14	34	1	1	2	14	6	12	141	4	32

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2568)

(4) การรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

จากข้อมูลการรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ปี 2566 - 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยรวมมีการรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์สูงขึ้นในทุกปี และทุกจังหวัด ยกเว้นจังหวัดชุมพร ที่มีแนวโน้มลดลง โดยจังหวัดที่มีการรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มากที่สุดในปี 2568 คือจังหวัดสุราษฎร์ธานี (1,092 คดี) รองลงมาคือ จังหวัดภูเก็ต (258 คดี) และจังหวัดชุมพร (248 คดี)

ตารางที่ 43 การรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (หน่วย : คดี)												
จังหวัด	ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568			รวมทั้งหมด		
	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	7	11	5	27	22	7	35	28	13	23	56	76
ชุมพร	37	46	45	120	124	51	117	86	43	128	295	246
นครศรีธรรมราช	57	48	22	63	67	23	91	73	26	127	153	190
พังงา	21	9	9	16	16	11	15	18	10	39	43	43
ภูเก็ต	89	69	21	35	31	13	118	117	23	179	79	258
ระนอง	13	11	-	7	7	1	20	20	3	24	15	43
สุราษฎร์ธานี	96	97	41	145	123	98	432	380	280	234	366	1,092
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	320	291	143	413	390	204	828	722	398	754	1,007	1,948

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2568)

2.5.2 ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

จากข้อมูลจำนวนผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ปี 2568 พบว่า มีการรายงานผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (11 ราย) เป็นเพศหญิง เด็ก อายุ 0 – 18 ปี และจังหวัดระนอง (4 ราย) เป็นเพศชาย ผู้ใหญ่ 18 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 44 จำนวนผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ (หน่วย : คน)				
จังหวัด	เด็ก 0 - 18 ปี		ผู้ใหญ่ 18 ปีขึ้นไป	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
กระบี่	-	-	-	-
ชุมพร	-	-	-	-
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
พังงา	-	-	-	-
ภูเก็ต	-	-	-	-
ระนอง	-	-	4	-
สุราษฎร์ธานี	-	11	-	-
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	-	11	4	-

ที่มา : กองต่อต้านการค้ำมนุษย์ (2568)

2.5.3 อุบัติเหตุทางถนน

จากข้อมูลอุบัติเหตุทางถนน ปี 2567-2568 พบว่า ปี 2568 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยรวมอุบัติเหตุทางถนน ลดลงจากปี 2567 ทั้งในส่วนของจำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้ทุพพลภาพ และผู้เสียชีวิต โดยในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต (27,504 คน) โดยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า ขณะที่จังหวัดอื่นมีจำนวนผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนผู้บาดเจ็บต่ำที่สุดคือ จังหวัดระนอง (734 คน) สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความหนาแน่นการจราจร และพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ขับขี่ในแต่ละพื้นที่ และหากมองจังหวัดที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมากที่สุดคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (285 คน) รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (208 คน) และจังหวัดชุมพร (110 คน) โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราชยังมีผู้บาดเจ็บทุพพลภาพจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับจังหวัดชุมพร (3 ราย) ทั้งนี้ ข้อมูลยังชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มลดลงของผู้เสียชีวิต ยกเว้นจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 45 จำนวนผู้บาดเจ็บ ทุพพลภาพ และผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน

อุบัติเหตุทางถนน (หน่วย : คน)						
จังหวัด	ปี 2567			ปี 2568		
	ผู้บาดเจ็บ	ผู้ทุพพลภาพ	ผู้เสียชีวิต	ผู้บาดเจ็บ	ผู้ทุพพลภาพ	ผู้เสียชีวิต
กระบี่	4,122	3	102	3,798	2	96
ชุมพร	6,733	1	137	5,969	3	110
นครศรีธรรมราช	15,445	4	223	13,995	3	208
พังงา	2,119	-	75	2,009	-	57
ภูเก็ต	25,967	1	147	27,504	-	114
ระนอง	998	-	34	734	-	15
สุราษฎร์ธานี	16,800	2	250	16,156	-	285
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	72,184	11	968	70,165	8	885

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2568)

2.5.4 การจัดการเรื่องร้องทุกข์ของประชาชน

จากข้อมูลการจัดการเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนปี 2566 - 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ปี 2568 มีจำนวนเรื่องร้องทุกข์ รวมทั้งสิ้น 2,751 เรื่อง มีจำนวนยุติเรื่อง รวมทั้งสิ้น 2481 เรื่อง และมีร้อยละการยุติเรื่องร้องทุกข์ โดยรวมทั้งสิ้น ร้อยละ 90.19 ซึ่งลดลงทุกจังหวัด เมื่อเทียบกับปี 2567 โดยจังหวัดที่มีเรื่องร้องทุกข์และมีการยุติเรื่องมากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 46 เรื่องร้องทุกข์ที่ประชาชนแจ้งผ่านช่องทาง 1111

จังหวัด	จำนวนเรื่องร้องทุกข์ (หน่วย : เรื่อง)			จำนวนยุติเรื่อง (หน่วย : เรื่อง)			ร้อยละการยุติเรื่อง (หน่วย : ร้อยละ)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	296	299	275	291	284	250	98.31	▼ 94.98	▼ 90.91
ชุมพร	251	277	313	249	271	292	99.20	▼ 97.83	▼ 93.29
นครศรีธรรมราช	651	651	826	644	630	790	98.92	▼ 96.77	▼ 95.64
พังงา	125	143	148	125	142	142	100.00	▼ 99.30	▼ 95.95
ภูเก็ต	374	418	410	360	402	368	96.26	▼ 96.17	▼ 89.76
ระนอง	67	71	91	66	71	89	98.51	▲ 100.00	▼ 97.80
สุราษฎร์ธานี	560	539	688	556	503	550	99.29	▼ 93.32	▼ 79.94
0	-	-	-	-	-	-	-	= 0.00	= 0.00
รวมทั้งหมด	2,324	2,398	2,751	2,291	2,303	2,481	98.58	96.04	90.19

ที่มา : ระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2568)

2.6 ด้านที่อยู่อาศัย

จากข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย ปี 2567 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีโครงการบ้านมั่นคงมากที่สุด (11,698 ครัวเรือน) รองลงมาคือกองทุนสภามงคลชุมชน (553 กองทุน) กองทุนสวัสดิการชุมชน (520 กองทุน) และกองทุนบ้านพอเพียงชนบท (313ครัวเรือน) สะท้อนให้เห็นถึงระดับการรวมกลุ่มเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในระดับชุมชนที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยจังหวัดที่มีจำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนมาก มักเป็นพื้นที่ที่มีเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง หรือมีการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร

ตารางที่ 47 ด้านที่อยู่อาศัย

จังหวัด	(หน่วย : ครัวเรือน/กองทุน/แห่ง)			
	กองทุนสวัสดิการชุมชน	บ้านพอเพียงชนบท	โครงการบ้านมั่นคง	สภาองค์กรชุมชน
กระบี่	43	39	6,853	61
ชุมพร	78	42	500	77
นครศรีธรรมราช	168	96	-	183
พังงา	50	21	1,385	50
ภูเก็ต	18	12	1,327	18
ระนอง	26	25	625	30
สุราษฎร์ธานี	137	78	1,008	134
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	520	313	11,698	553

ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2567)

ส่วนที่ 3

สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคม

3.1 ด้านเด็กและเยาวชน

3.1.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

จากข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า กลุ่มอายุ 7-17 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 616,636 คน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 18-25 ปี จำนวน 456,386 คน และกลุ่มอายุ 0-6 ปี จำนวน 269,493 คน สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่เป็น วัยเรียนและวัยรุ่น โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนเด็กและเยาวชนสูงที่สุดในทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะ กลุ่มอายุ 7-17 ปี จำนวน 203,440 คน ขณะที่จังหวัดระนองมีจำนวนเด็กและเยาวชนน้อยที่สุดในทุกช่วงอายุ

ตารางที่ 48 จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุ

จำนวนเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)									
จังหวัด	0 - 6 ปี			7 - 17 ปี			18 - 25 ปี		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	17,407	16,303	33,710	39,521	37,527	77,048	28,141	26,723	54,864
ชุมพร	14,560	13,787	28,347	32,986	30,778	63,764	24,916	23,928	48,844
นครศรีธรรมราช	45,008	42,922	87,930	104,984	98,456	203,440	79,291	74,935	154,226
พังงา	7,551	7,270	14,821	18,371	17,164	35,535	14,024	13,438	27,462
ภูเก็ต	14,480	13,700	28,180	31,890	30,657	62,547	21,034	22,015	43,049
ระนอง	5,737	5,500	11,237	12,803	12,284	25,087	9,921	9,224	19,145
สุราษฎร์ธานี	33,703	31,565	65,268	76,660	72,555	149,215	55,187	53,609	108,796
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	138,446	131,047	269,493	317,215	299,421	616,636	232,514	223,872	456,386

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

(2) จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด

จากข้อมูลจำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2563-2568 พบว่า “จำนวนเด็กแรกเกิด” และ “อัตรากาแรกเกิด” มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องเกือบทุกจังหวัด สะท้อนถึง ภาวะการเกิดต่ำของพื้นที่อย่างชัดเจน โดยในภาพรวม จำนวนเด็กแรกเกิดลดลงจาก 45,810 คน ในปี 2563 เหลือ 31,043 คน ในปี 2568 หรือลดลงประมาณร้อยละ 32.2 ขณะที่อัตรากาแรกเกิดลดลงจาก 9.43 เหลือ เพียง 6.34 ต่อประชากรพันคน

โดยปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนเด็กแรกเกิดสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีเด็กแรกเกิด 9,186 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7,577 คน และจังหวัดภูเก็ต 4,573 คน ขณะที่ด้านอัตราการเกิด จังหวัดภูเก็ตมีอัตราการเกิดสูงที่สุดต่อเนื่องทุกปี แม้จะลดลงจาก 15.76 ในปี 2563 เหลือ 10.85 ในปี 2568 ขณะที่จังหวัดพังงามีอัตราการเกิดต่ำที่สุดในปี 2568 อยู่ที่ 5.16

เมื่อพิจารณาแนวโน้มรายจังหวัด ปี 2563 – 2568 พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดลดลง โดยจังหวัดที่ลดลงมาก ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนเด็กเกิดน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา

ตารางที่ 49 จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิด

จังหวัด	เด็กแรกเกิด (หน่วย : คน)						อัตราเกิด					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	5,591	5,018	4,515	4,880	4,287	3,825	11.77	10.53	9.46	10.19	8.92	7.93
ชุมพร	4,638	4,476	3,928	4,098	3,695	3,226	9.16	8.86	7.77	8.11	7.32	6.40
นครศรีธรรมราช	13,653	13,058	11,757	12,200	10,336	9,186	8.79	8.44	7.61	7.92	6.73	6.01
พังงา	2,085	1,860	1,738	1,598	1,393	1,354	7.89	7.05	6.59	6.07	5.29	5.16
ภูเก็ต	6,370	4,807	4,083	4,932	4,990	4,573	15.76	11.86	10.03	12.03	11.98	10.85
ระนอง	2,021	1,680	1,503	1,506	1,488	1,302	11.31	9.37	8.37	8.38	8.27	7.23
สุราษฎร์ธานี	11,452	10,179	9,308	9,905	8,766	7,577	10.80	9.58	8.74	9.29	8.22	7.11
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	45,810	41,078	36,832	39,119	34,955	31,043	9.43	8.21	7.32	7.75	7.09	6.34

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

(3) ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

จากข้อมูลร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน พบว่า ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่สูงดีสมส่วนในปี 2568 มีความแตกต่างกันในแต่ละจังหวัด โดยจังหวัดที่มีร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่สูงดีสมส่วนมากที่สุด คือ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 73.10 รองลงมา จังหวัดระนอง ร้อยละ 71.34 และจังหวัดชุมพร ร้อยละ 69.03 สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของมาตรการดูแลสุขภาพและโภชนาการในพื้นที่ ขณะที่จังหวัดที่มีร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี ที่สูงดีสมส่วนน้อยที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 55.67 ขณะเดียวกันจังหวัดชุมพร มีพัฒนาการโดดเด่นแบบก้าวกระโดด จากปี 2565 ร้อยละ 60.67 พุ่งสู่ ปี 2568 ร้อยละ 69.03 ในปีที่ล่าสุด และจังหวัดภูเก็ต เป็นพื้นที่วิกฤตที่ต้องเฝ้าระวัง เนื่องจากดัชนีต่ำกว่ากลุ่มในทุกปี และยังไม่ฟื้นตัวเท่าที่ควร

ตารางที่ 50 ร้อยละของเด็กที่สูงติสมส่วน

จังหวัด	เด็กอายุ 0 - 5 ปี สูงติสมส่วน (หน่วย : ร้อยละ)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	74.65	73.20	70.15	73.10
ชุมพร	62.01	60.67	65.51	69.03
นครศรีธรรมราช	65.31	63.33	64.50	66.15
พังงา	65.74	66.23	68.25	66.18
ภูเก็ต	63.68	54.48	52.75	55.67
ระนอง	70.12	72.10	71.14	71.34
สุราษฎร์ธานี	66.21	63.44	65.69	66.46
0	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	58.47	56.68	57.25	58.49

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)

(4) อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก

จากข้อมูลอัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก พบว่า อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก (เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีต่อประชากรวัยทำงาน) ในปี 2568 มีแนวโน้มลดลงในทุกจังหวัดเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า และเมื่อวิเคราะห์ภาพรวมในช่วงปี 2563-2568 มีการลดลงของภาระการพึงพิงเชิงประชากรโดยรวม สะท้อนถึงสภาวะประชากรเด็กที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ จาก 25.41% เป็น 21.92% โดยในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราส่วนพึงพิงวัยเด็กสูงสุด (ปี 2568) ได้แก่ จังหวัดกระบี่ 27.92% รองลงมา จังหวัดภูเก็ต 25.88% และจังหวัดระนอง 25.19%

ตารางที่ 51 อัตราส่วนพึงพิงวัยเด็ก

จังหวัด	อัตราพึงพิงวัยเด็ก (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	33.33	▼ 32.42	▼ 31.83	▼ 30.28	▼ 29.02	▼ 27.92
ชุมพร	26.03	▼ 25.72	▲ 25.88	▼ 24.49	▼ 23.86	▼ 23.17
นครศรีธรรมราช	27.35	▼ 26.98	▼ 26.55	▼ 25.76	▼ 24.98	▼ 24.17
พังงา	28.43	▼ 27.74	▲ 28.61	▼ 25.78	▼ 24.77	▼ 24.09
ภูเก็ต	30.59	▼ 28.61	▲ 30.67	▼ 27.19	▼ 26.62	▼ 25.88
ระนอง	28.52	▼ 27.85	▲ 32.27	▼ 26.55	▼ 25.93	▼ 25.19
สุราษฎร์ธานี	29.02	▼ 28.31	▼ 28.19	▼ 26.63	▼ 25.73	▼ 24.96
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	25.41	24.70	25.50	23.33	22.61	21.92

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

3.1.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.1.2.1 เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง

(1) เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

จากข้อมูลเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด พบว่า ปี 2568 จำนวนเด็กและเยาวชนในบ้านพักเด็กและครอบครัว “ลดลงอย่างชัดเจน” เมื่อเทียบกับปี 2567 ทุกกลุ่มอายุและเพศ โดยกลุ่มอายุ 0–17 ปี มีจำนวนมากที่สุดทั้งสองปี จากการวิเคราะห์จำแนกตามช่วงอายุ เด็กอายุ 0–17 ปี ลดลงมากกว่า 50% ทั้งชายและหญิง และกลุ่มอายุ 18–25 ปี เพศชายลดลงมากที่สุด จาก 92 คน เหลือ 18 คน แม้จำนวนรวมลดลง แต่เพศหญิงวัย 18–25 ปี ยังมีจำนวนสูงกว่าเพศชายอย่างต่อเนื่อง

เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนเด็กอายุ 0–17 ปี สูงที่สุด คือ จังหวัดชุมพร รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดระนอง ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนเด็กอายุ 18–25 ปี สูงที่สุด คือ จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ

ตารางที่ 52 จำนวนเด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด

จังหวัด	เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด (หน่วย : คน) ปี 2567				เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด (หน่วย : คน) ปี 2568			
	อายุ 0 - 17 ปี		อายุ 18 - 25 ปี		อายุ 0 - 17 ปี		อายุ 18 - 25 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
กระบี่	261	263	4	14	18	16	2	5
ชุมพร	433	428	21	23	328	261	3	14
นครศรีธรรมราช	120	120	14	45	38	42	1	17
พังงา	126	69	21	35	23	23	8	28
ภูเก็ต	59	54	-	19	30	54	1	24
ระนอง	289	247	24	77	41	55	3	35
สุราษฎร์ธานี	107	87	8	33	66	66	-	15
0	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	1,395	1,268	92	246	544	517	18	138

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

(2) เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

จากข้อมูลจำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2566–2568 พบว่า ปี 2567 มีจำนวนเด็กอุปถัมภ์รวมสูงสุด 411 คน เพิ่มจากปี 2566 ที่มี 394 คน ก่อนลดลงเหลือ 259 คน ในปี 2568 จำนวนครอบครัวอุปถัมภ์มีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน คือ 389 ครอบครัว ในปี 2566 เพิ่มขึ้นเป็น 407 ครอบครัวในปี 2567 และลดลงเหลือ 251 ครอบครัวในปี 2568

เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์สูงที่สุด ต่อเนื่องทุกปี โดยปี 2568 มีเด็ก 68 คน และครอบครัว 67 ครอบครัว รองลงมาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเด็ก 57 คน และครอบครัว 55 ครอบครัว และจังหวัดระนองมีจำนวนต่ำที่สุดในปี 2568 คือ เด็ก 20 คน และครอบครัว 18 ครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง “เด็ก” และ “ครอบครัว” พบว่าจำนวนมีความใกล้เคียงกันทุกจังหวัด สะท้อนว่าครอบครัวอุปถัมภ์ส่วนใหญ่ดูแลเด็กประมาณ 1 คนต่อครอบครัว

สรุปโดยภาพรวม ข้อมูลสะท้อนว่าในปี 2567 การอุปถัมภ์เด็กมีการขยายตัวมากที่สุด ก่อนจะลดลงอย่างชัดเจนในปี 2568 เกือบทุกจังหวัดในพื้นที่ศึกษา

ตารางที่ 53 จำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์

เด็กและครอบครัวอุปถัมภ์ (หน่วย : คน/ครอบครัว)						
จังหวัด	เด็ก			ครอบครัว		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	39	40	-	39	40	-
ชุมพร	48	58	29	48	58	27
นครศรีธรรมราช	74	77	57	71	75	55
พังงา	54	55	35	54	55	35
ภูเก็ต	57	59	50	57	58	49
ระนอง	47	45	20	46	44	18
สุราษฎร์ธานี	75	77	68	74	77	67
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	394	411	259	389	407	251

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์

กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

(3) เด็กกำพร้า

จากข้อมูลจำนวนเด็กกำพร้า ระหว่างปี 2564-2568 พบว่า จำนวนเด็กกำพร้า โดยรวมทั้งกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความผันผวน เมื่อแยกรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่พบจำนวนเด็กกำพร้าสูงต่อเนื่อง คือ นครศรีธรรมราช แม้แนวโน้มลดลงในช่วงหลัง แต่ยังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนสูงสุดเกือบทุกปี ขณะที่จังหวัดชุมพร ไม่พบเด็กกำพร้าตลอดช่วงปี 2565-2568 เมื่อวิเคราะห์จำนวนเด็กกำพร้า ปี 2568 รายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนเด็กกำพร้าสูงสุด คือ จังหวัดกระบี่ รองลงมา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพังงา

ตารางที่ 54 จำนวนเด็กกำพร้า

จังหวัด	เด็กกำพร้า (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1	▼ 0	= 0	= 0	▲ 5
ชุมพร	-	= 0	= 0	= 0	= 0
นครศรีธรรมราช	5	▲ 8	▼ 6	▼ 5	▼ 4
พังงา	-	▲ 3	▼ 0	= 0	▲ 3
ภูเก็ต	1	▼ 0	= 0	▲ 1	▼ 0
ระนอง	-	▲ 1	▼ 0	▲ 5	▼ 0
สุราษฎร์ธานี	5	▼ 2	▼ 0	= 0	▲ 1
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	12	14	6	11	13

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

(4) สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก

จากรายงานสถิติรับแจ้งเหตุและสภาพปัญหาเด็กของกรมกิจการเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กที่ประสบปัญหาและมีการแจ้งเหตุขอรับความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครอบครัวยากจนมากที่สุด จำนวน 708 ราย รองลงมาคือ ต้องการที่พักอาศัย จำนวน 151 ราย อื่นๆ จำนวน 91 ราย และความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 81 ราย และไม่ระบุ จำนวน 79 ราย

ตารางที่ 55 สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก

ลำดับ	สภาพปัญหา	จำนวน
1	ครอบครัวยากจน	708 ราย
2	ต้องการที่พักอาศัย	151 ราย
3	อื่นๆ	91 ราย
4	ความรุนแรงในครอบครัว	81 ราย
5	ไม่ระบุ	79 ราย

ที่มา : ฐานข้อมูลระบบรายงานสถิติรับแจ้งเหตุและสภาพปัญหาเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

ข้อมูล ณ วันที่ 1 ม.ค. 68 – 31 ธ.ค. 68

3.1.2.2 แม่วัยรุ่น/ แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว

(1) จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.)

จากข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) ในช่วงปี 2563–2566 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดในปี 2566 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (21 คน) รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (19 คน) และจังหวัดชุมพร (14 คน) ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) น้อยที่สุดคือ จังหวัดระนอง (7 คน) และจังหวัดพังงากับจังหวัดภูเก็ตในสัดส่วนที่เท่ากัน (8 คน)

ตารางที่ 56 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์

จังหวัด	เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรภ์ (กบรส.) (หน่วย : คน)			
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กระบี่	8	▲ 19	▼ 6	▲ 10
ชุมพร	12	▲ 19	▼ 5	▲ 14
นครศรีธรรมราช	17	▲ 31	▼ 7	▲ 19
พังงา	14	▼ 13	▼ 3	▲ 8
ภูเก็ต	4	▲ 10	▼ 3	▲ 8
ระนอง	3	▲ 5	▼ 3	▲ 7
สุราษฎร์ธานี	15	▲ 38	▼ 11	▲ 21
0	-	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	73	135	38	87

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2566)

(2) อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง

จากข้อมูลอัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง พบว่า

- 1) อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปีมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” จาก 0.50 ในปี 2565 เป็น 0.89 ในปี 2568 แม้ปี 2566 จะลดลงเล็กน้อยเหลือ 0.49 แต่กลับสูงขึ้นในปี 2567–2568 สะท้อนว่าปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กอายุ 10–14 ปี ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราสูงที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 1.79 รองลงมา จังหวัดพังงา ร้อยละ 1.54 และ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 1.26 ส่วน จังหวัดที่มีแนวโน้มดีขึ้นชัดเจน คือ สุราษฎร์ธานี เนื่องจากมีอัตราลดลงอย่างต่อเนื่องในปี 2567–2568

- 2) อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 15 – 19 ปีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง จาก 11.45 ในปี 2565 เหลือ 9.18 ในปี 2568 ลดลง 2.27 จุด สะท้อนสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ดีขึ้น เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราสูงสุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 11.69 รองลงมา จังหวัดระนอง ร้อยละ 11.80 และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 12.71 ขณะที่จังหวัดต่ำสุด คือ จังหวัดพังงา ร้อยละ 7.30 และจังหวัดกระบี่ ร้อยละ 8.25 ส่วนจังหวัดที่มีแนวโน้มลดลงชัดเจนต่อเนื่อง ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพังงา โดยเฉพาะจังหวัดชุมพรลดจาก 18.92 ในปี 2565 เหลือ 12.08 ในปี 2568 โดยรวมส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังคงต้องติดตามจังหวัดที่มีแนวโน้มสูงขึ้นหรือผันผวน โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 57 อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปี

จังหวัด	อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 - 14 ปี (หน่วย : ต่อ 1,000 คน)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	0.06	▲ 0.95	▲ 1.76	▼ 0.60
ชุมพร	1.28	▼ 0.29	▲ 0.43	▲ 1.26
นครศรีธรรมราช	0.49	▼ 0.41	▼ 0.35	▲ 0.94
พังงา	0.48	▼ 0.22	▼ 0.13	▲ 1.54
ภูเก็ต	1.01	▼ 0.54	▲ 0.68	▲ 1.79
ระนอง	-	▲ 0.68	▼ 0.66	▲ 0.72
สุราษฎร์ธานี	0.70	▲ 0.85	▼ 0.58	▼ 0.27
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	0.50	0.49	0.57	0.89

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)

ตารางที่ 58 อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 15 – 19 ปี

จังหวัด	อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 15 - 19 ปี (หน่วย : ต่อ 1,000 คน)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	12.76	▼ 11.58	▲ 13.67	▼ 8.25
ชุมพร	18.92	▼ 17.15	▼ 12.88	▼ 12.08
นครศรีธรรมราช	12.53	▼ 11.81	▼ 9.71	▼ 9.64
พังงา	9.83	▲ 10.30	▼ 8.37	▼ 7.30
ภูเก็ต	6.65	▲ 8.53	▲ 8.55	▲ 11.69
ระนอง	14.06	▲ 16.15	▲ 16.93	▼ 11.80
สุราษฎร์ธานี	16.84	▲ 16.89	▼ 13.49	▼ 12.71
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	11.45	11.55	10.45	9.18

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)

(3) ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

จากข้อมูลร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีแนวโน้ม “ลดลง” จากร้อยละ 12.59 ในปี 2565 เหลือ 10.62 ในปี 2567 ก่อน “เพิ่มขึ้นอีกครั้ง” เป็น 11.93 ในปี 2568 สะท้อนว่ายังต้องเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปีสูงที่สุด คือ จังหวัดระนอง ร้อยละ 17.43 รองลงมา จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 15.56 และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 15.03

เมื่อจำแนกรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่น่ากังวลมากที่สุดคือ จังหวัดระนอง เนื่องจากมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วง 2 ปีหลัง จาก 13.33 ในปี 2566 เป็น 17.43 ในปี 2568

สรุปโดยรวม แม้หลายจังหวัดมีแนวโน้มลดลง แต่ในปี 2568 พบการกลับเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะระนอง ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานี จึงควรเร่งมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น การเข้าถึงบริการคุมกำเนิด และระบบติดตามดูแลหลังคลอดอย่างต่อเนื่องในกลุ่มเสี่ยงอายุต่ำกว่า 20 ปี

ตารางที่ 59 ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในสตรีที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

จังหวัด	ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (หน่วย : ร้อยละ)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	12.73	▼ 9.39	▼ 8.80	▲ 10.60
ชุมพร	12.41	▲ 15.30	▼ 9.77	▲ 13.31
นครศรีธรรมราช	14.87	▲ 15.53	▼ 14.83	▼ 13.14
พังงา	12.73	▼ 11.45	▼ 11.11	▼ 10.38
ภูเก็ต	17.65	▼ 13.30	▼ 12.92	▲ 15.56
ระนอง	14.71	▼ 13.33	▲ 14.53	▲ 17.43
สุราษฎร์ธานี	15.65	▲ 16.39	▼ 13.01	▲ 15.03
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	12.59	11.84	10.62	11.93

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)

(4) แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

จากข้อมูลแม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า กลุ่มแม่วัยใส มีจำนวนมากที่สุดทุกด้าน โดยมีผู้ลงทะเบียนรวม 30,060 คน ได้รับสิทธิ 14,445 คน และได้รับเงิน 14,412 คน รองลงมาคือ กลุ่มแม่เลี้ยงเดี่ยว มีผู้ลงทะเบียน 11,375 คน ได้รับสิทธิและได้รับเงินจำนวน 5,834 คนเท่ากัน ส่วนแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว มีจำนวนน้อยที่สุด โดยลงทะเบียน 1,798 คน ได้รับสิทธิ 1,101 คน และได้รับเงิน 1,100 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนสูงสุดทุกประเภท ได้แก่ แม่เลี้ยงเดี่ยวลงทะเบียน 4,460 คน ได้รับสิทธิและได้รับเงิน 2,240 คน แม่วัยใสลงทะเบียน 9,516 คน ได้รับสิทธิ 4,350 คน และได้รับเงิน 4,343 คน ขณะที่แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวลงทะเบียน 533 คน ได้รับสิทธิและได้รับเงิน 326 คน รองลงมาคือจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่ ตามลำดับ โดยภาพรวม พบว่า จำนวนผู้ได้รับเงินมีค่าใกล้เคียงกับจำนวนผู้ได้รับสิทธิในทุกจังหวัด สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนแก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ตารางที่ 60 แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

แม่วัยใสและแม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยวที่ได้รับสิทธิ์เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (หน่วย : คน)									
จังหวัด	แม่เลี้ยงเดี่ยว			แม่วัยใส			แม่วัยใสเลี้ยงเดี่ยว		
	ลงทะเบียน	ได้รับสิทธิ	ได้รับเงิน	ลงทะเบียน	ได้รับสิทธิ	ได้รับเงิน	ลงทะเบียน	ได้รับสิทธิ	ได้รับเงิน
กระบี่	1,026	534	534	4,069	1,976	1,973	214	134	134
ชุมพร	1,188	630	628	3,763	1,860	1,855	257	166	166
นครศรีธรรมราช	4,460	2,240	2,240	9,516	4,350	4,343	533	326	326
พังงา	819	408	407	1,984	995	990	142	88	88
ภูเก็ต	1,019	509	508	1,906	1,012	1,008	181	106	105
ระนอง	470	272	272	1,557	795	792	92	63	63
สุราษฎร์ธานี	2,393	1,245	1,245	7,265	3,457	3,451	379	218	218
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	11,375	5,838	5,834	30,060	14,445	14,412	1,798	1,101	1,100

ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

3.1.2.3 พฤติกรรมเด็กและเยาวชน

(1) จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและส่งเข้าสถานพินิจฯ ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2564–2568 พบว่า มีจำนวนคดีลดลงในปี 2565 (868 คดี) ก่อนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในปี 2566–2567 และสูงสุดในปี 2567 จำนวน 1,275 คดี จากนั้นปี 2568 ลดลงเล็กน้อยเหลือ 1,251 คดี

จังหวัดที่มีจำนวนคดีสูงสุดทุกปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเพิ่มจาก 284 คดี ในปี 2564 เป็น 369 คดี ในปี 2568 สะท้อนแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณารายจังหวัด ในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ สูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต

โดยรวม ปี 2567 เป็นปีที่สถานการณ์คดีเด็กและเยาวชนรุนแรงที่สุดในรอบ 5 ปี ขณะที่ปี 2568 แม้จำนวนรวมลดลงเล็กน้อย แต่หลายจังหวัดยังมีแนวโน้มสูงกว่าช่วงก่อนปี 2567 อย่างต่อเนื่อง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และจังหวัดพังงา

ตารางที่ 61 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

จังหวัด	คดีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดที่ถูกส่งมายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	91	= 91	▼ 70	▲ 83	▲ 119
ชุมพร	108	▼ 107	▲ 120	▲ 158	▼ 102
นครศรีธรรมราช	284	▼ 231	▲ 237	▲ 340	▲ 369
พังงา	62	▲ 77	▼ 64	▲ 77	▲ 83
ภูเก็ต	130	▲ 134	▼ 104	▲ 166	▲ 217
ระนอง	58	▼ 56	▲ 71	▲ 120	▼ 117
สุราษฎร์ธานี	212	▼ 172	▲ 216	▲ 331	▼ 244
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	945	868	882	1,275	1,251

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2568)

(2) จำนวนคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลคดีสอดส่องเด็กและเยาวชน ช่วงปี 2565-2568 สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ ภาพรวมทั้งพื้นที่ จำนวนคดีมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง จากปี 2565 จำนวน 54 ปี 2568 เหลือเพียง 26 คน ลดลงรวม 28 คน หรือประมาณ 51.9% เมื่อเทียบกับปี 2565 กับ 2568 สะท้อนว่าภาพรวมการเฝ้าระวัง/ป้องกัน มีทิศทางดีขึ้นอย่างชัดเจน

เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด จังหวัดที่มีจำนวนคดีสูงสุดต่อเนื่อง คือ สุราษฎร์ธานี จากในปี 2565 จำนวน 33 คน มาในปี 2568 เหลือจำนวน 12 คน แม้ยังสูงสุด แต่ลดลงต่อเนื่องทุกปี ลดลงมากถึง 21 คน หลายจังหวัดมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะ สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช จังหวัดที่ควรติดตามใกล้ชิดในปี 2568 ได้แก่ ชุมพร และระนอง เนื่องจากจำนวนคดีเพิ่มขึ้น หากรักษามาตรการเชิงป้องกันและเฝ้าระวัง ต่อเนื่อง คาดว่าภาพรวมทั้งภูมิภาคจะลดลงได้อีกในอนาคต

ในปี 2568 พบคดีสอดส่องเด็กและเยาวชนรวมทั้งสิ้น 26 คน ลดลงจากปี 2567 จำนวน 8 คน หรือประมาณ 23.5% ถือเป็นปีที่มีจำนวนคดีต่ำที่สุดในรอบ 4 ปี สะท้อนผลเชิงบวกของมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังในพื้นที่ รายจังหวัดพบสูงสุด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 12 คน รองลงมา จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 6 คน และนครศรีธรรมราช จำนวน 2 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 62 จำนวนคดีสวดส่องเด็กและเยาวชน

จังหวัด	คดีสวดส่องเด็กและเยาวชน (หน่วย : คน)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1	▲ 3	▼ 0	▲ 1
ชุมพร	5	= 5	▼ 4	▲ 6
นครศรีธรรมราช	11	▼ 7	▼ 6	▼ 2
พังงา	1	= 1	▼ 0	= 0
ภูเก็ต	-	▲ 1	▲ 6	▼ 0
ระนอง	3	▲ 5	▼ 1	▲ 5
สุราษฎร์ธานี	33	▼ 28	▼ 17	▼ 12
0	-	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	54	50	34	26

ที่มา : กรมคุมประพฤติ (2568)

(3) เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากข้อมูลเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม พบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ในประเภทอื่น ๆ ไม่ระบุเฉพาะเจาะจง ได้แก่ 1. ประพฤติตนเกรหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น 2. ทำทนายอำนาจหรือต่อต้านคำสั่งสอน ผู้ปกครองจนผู้ปกครองไม่อาจอบรมสั่งสอนได้ 3. ไม่เข้าเรียนในโรงเรียน ตามการศึกษาภาคบังคับ 4. เด็กแว้น 5. นี้ออกจากบ้าน 6. เด็กที่ประกอบอาชีพที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี 7. เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางที่ผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี และ 8. เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย จำนวน 34 คน รองลงมา คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และสารเสพติดร้ายแรง จำนวน 3 คน และพฤติกรรมทางเพศ จำนวน 2 คน ขณะที่พฤติกรรมมั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน พบจำนวน 1 คน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีเด็กและเยาวชนที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม รวมทั้งสิ้น 40 ราย โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมสูงที่สุด จำนวน 17 คน รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร จำนวน 14 คน ส่วนจังหวัดภูเก็ต จำนวน 4 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพังงา ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 2 คน และจังหวัดระนอง จำนวน 1 คน

ตารางที่ 63 เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำแนกตามประเภท

จังหวัด	เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม (หน่วย : คน)				
	ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่และติดสารเสพติดร้ายแรง	มั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน	ติดเกมส์ และเล่นการพนันต่างๆ	มีพฤติกรรมทางเพศ	อื่นๆ
กระบี่	-	-	-	-	-
ชุมพร	-	-	-	1	13
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-	2
พังงา	1	-	-	-	1
ภูเก็ต	-	-	-	-	4
ระนอง	1	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	1	1	-	1	14
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	3	1	-	2	34

ที่มา. ระบบ CPIS กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

3.1.3 เครือข่าย/ สวัสดิการด้านเด็กและเยาวชน

(1) เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

จากข้อมูลเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มลดลงทั้งจำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับความช่วยเหลือ โดยปี 2566 มีเด็กได้รับเงินสงเคราะห์จำนวน 9,921 คน และครอบครัว 6,397 ครอบครัว ลดลงในปี 2567 เหลือ 6,814 คน และ 3,902 ครอบครัว ตามลำดับ

พิจารณารายจังหวัดที่มีจำนวนเด็กได้รับเงินสงเคราะห์สูงสุดในปี 2567 จังหวัดกระบี่มีจำนวนสูงสุด 1,221 คน รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,186 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 943 คน ในส่วนของจำนวนครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์ ปี 2567 พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนสูงสุด 884 ครอบครัว รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 651 ครอบครัว และจังหวัดกระบี่จํารสร 562 คน

เมื่อพิจารณาแนวโน้มรายจังหวัด พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนเด็กและครอบครัวลดลงจากปีก่อน โดยจังหวัดที่ลดลงมากที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้เข้าถึงสิทธิหรือฐานข้อมูลผู้ได้รับการช่วยเหลือในพื้นที่ ทั้งนี้ นครศรีธรรมราชยังคงเป็นจังหวัดที่มีจำนวนครอบครัวได้รับการช่วยเหลือในระดับสูงอย่างต่อเนื่องในทั้งสองปี

ตารางที่ 64 จำนวนเด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

เด็กและครอบครัวที่ได้รับเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน (หน่วย : คน/ครอบครัว)				
จังหวัด	เด็ก		ครอบครัว	
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	1,309	1,221	632	562
ชุมพร	1,482	943	904	443
นครศรีธรรมราช	1,228	1,186	1,084	884
พังงา	1,446	913	878	463
ภูเก็ต	1,315	971	859	651
ระนอง	1,427	875	700	400
สุราษฎร์ธานี	1,714	705	1,340	499
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	9,921	6,814	6,397	3,902

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2567)

(2) สภาเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลสภาเด็กและเยาวชนและการขับเคลื่อนกิจกรรม พบว่า การดำเนินงานด้านสภาเด็กและเยาวชน และกิจกรรมเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวโน้มการขับเคลื่อนกิจกรรมเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงปี 2566–2568

ด้าน “สภาเด็กและเยาวชน” ปี 2566 มีจำนวนรวม 9 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 78 แห่ง ในปี 2567 ก่อนลดลงเหลือ 57 แห่ง ในปี 2568 โดยจังหวัดที่มีจำนวนสภาเด็กและเยาวชนสูงสุดในปี 2568 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 50 แห่ง รองลงมา คือ จังหวัดพังงา จำนวน 4 แห่ง และจังหวัดกระบี่ จำนวน 3 แห่ง

ด้าน “การขับเคลื่อนกิจกรรม” พบว่า มีจำนวนกิจกรรมรวมเพิ่มขึ้นจาก 331 กิจกรรม ในปี 2566 เป็น 758 กิจกรรม ในปี 2567 และลดลงเล็กน้อยเหลือ 642 กิจกรรม ในปี 2568 โดยจังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนกิจกรรมสูงสุดในปี 2568 จำนวน 297 กิจกรรม รองลงมา จังหวัดชุมพร จำนวน 140 กิจกรรม และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 71 กิจกรรม

เมื่อพิจารณาแนวโน้มรายจังหวัด พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการเติบโตของสภาเด็กและเยาวชนอย่างโดดเด่น จาก 1 แห่ง ในปี 2566 เป็น 50 แห่ง และในปี 2568 พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการขับเคลื่อนกิจกรรมเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี และสูงที่สุดในพื้นที่ จากภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่า การขับเคลื่อนกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ยังคงมีความต่อเนื่องและเข้มแข็ง แม้จำนวนสภาเด็กและเยาวชนในบางจังหวัดจะลดลง แต่หลายจังหวัดยังสามารถขยายกิจกรรมและสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านเด็กและเยาวชนของพื้นที่

ตารางที่ 65 สภาเด็กและเยาวชนและการขับเคลื่อนกิจกรรม

สภาเด็กและเยาวชน กับ การขับเคลื่อนกิจกรรม (หน่วย : แห่ง/กิจกรรม)						
จังหวัด	สภาเด็กและเยาวชน			การขับเคลื่อนกิจกรรม		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1	21	3	49	62	40
ชุมพร	1	1	-	116	236	140
นครศรีธรรมราช	1	1	-	78	145	297
พังงา	3	42	4	34	20	32
ภูเก็ต	1	1	-	16	82	34
ระนอง	1	1	-	20	77	28
สุราษฎร์ธานี	1	11	50	18	136	71
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	9	78	57	331	758	642

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

(3) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

จากข้อมูลจำนวนเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พบว่า ในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนมีผู้ลงทะเบียนรวมทั้งสิ้น 355,654 คน แบ่งเป็นเพศชาย 182,842 คน และเพศหญิง 172,812 คน มีผู้ได้รับเงินอุดหนุนจำนวน 177,091 คน คิดเป็นร้อยละ 43.93 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้ลงทะเบียนและผู้ได้รับเงินอุดหนุนสูงสุด โดยมีผู้ลงทะเบียน 126,966 คน และได้รับเงินอุดหนุน 63,007 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้ลงทะเบียน 84,579 คน และได้รับเงินอุดหนุน 41,718 คน ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง จำนวน 15,093 คน และได้รับเงินอุดหนุน 7,698 คน

ด้านสัดส่วนผู้ได้รับเงินอุดหนุนต่อผู้ลงทะเบียน พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 52.18 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 51.48 และจังหวัดระนอง ร้อยละ 51.00 ขณะที่จังหวัดกระบี่มีสัดส่วนต่ำที่สุด ร้อยละ 48.28

ตารางที่ 66 เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

จังหวัด	ผู้ลงทะเบียน (หน่วย : คน)				
	ชาย	หญิง	รวม	ผู้ได้รับเงินอุดหนุน	สัดส่วน*
กระบี่	24,407	22,958	47,365	22,868	48.28
ชุมพร	18,798	17,636	36,434	18,756	51.48
นครศรีธรรมราช	65,132	61,834	126,966	63,007	49.63
พังงา	10,712	10,205	20,917	10,364	49.55
ภูเก็ต	12,524	11,776	24,300	12,680	52.18
ระนอง	7,729	7,364	15,093	7,698	51.00
สุราษฎร์ธานี	43,540	41,039	84,579	41,718	49.32
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	182,842	172,812	355,654	177,091	43.93

ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการเด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)

*ร้อยละของผู้ได้รับเงินอุดหนุนต่อจำนวนผู้ลงทะเบียน

(4) จำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

จากข้อมูลจำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในปี 2566 และ 2567 พบว่า ในปี 2567 มีการเพิ่มขึ้นของศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในหลายจังหวัด โดยจังหวัดที่มีจำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กมากที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (137 แห่ง) รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (126 แห่ง) และจังหวัดชุมพร (69 แห่ง) ขณะที่จังหวัดที่จำนวนศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กคงที่ระหว่างสองปี ได้แก่ จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง

ตารางที่ 67 ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็ก

จังหวัด	ศูนย์ช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก (หน่วย : แห่ง)	
	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	23	38
ชุมพร	41	69
นครศรีธรรมราช	91	126
พังงา	51	51
ภูเก็ต	18	18
ระนอง	30	30
สุราษฎร์ธานี	58	137
0	-	-
รวมทั้งหมด	312	469

ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2567)

3.2 ด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

3.2.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

(1) สัดส่วนประชากรเพศหญิง จำแนกกลุ่มอายุ

จากข้อมูลจำนวนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุในพื้นที่กลุ่มภาคใต้ตอนบน พบว่ามีประชากรเพศหญิงรวมทั้งสิ้น 2,282,842 คน โดยกลุ่มอายุ 26 – 59 ปี มีจำนวนมากที่สุด 1,121,213 คน คิดเป็นสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรเพศหญิงทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 482,221 คน และกลุ่มอายุ 0 – 17 ปี จำนวน 430,468 คน ขณะที่กลุ่มอายุ 18 – 25 ปี มีจำนวน 223,872 คน และกลุ่มอื่น ๆ จำนวน 25,068 คน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีประชากรเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 775,694 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 547,252 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 257,451 คน ส่วนจังหวัดที่มีประชากรเพศหญิงน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง จำนวน 95,863 คน

ทั้งนี้ ทุกจังหวัดมีโครงสร้างประชากรเพศหญิงในลักษณะเดียวกัน คือ กลุ่มอายุ 26 – 59 ปี เป็นกลุ่มหลักของประชากร รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปและกลุ่มอายุ 0 – 17 ปี สะท้อนให้เห็นถึงสัดส่วนประชากรวัยแรงงานหญิงที่มีจำนวนสูง รวมถึงแนวโน้มเข้าสู่สังคมสูงวัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 68 จำนวนประชากรเพศหญิงจำแนกกลุ่มอายุ

จังหวัด	จำนวนสตรี (หน่วย : คน)					
	0 - 17 ปี	18 - 25 ปี	26 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป	อื่นๆ	รวม
กระบี่	53,830	26,723	121,007	40,903	1,555	244,018
ชุมพร	44,565	23,928	126,087	60,719	2,152	257,451
นครศรีธรรมราช	141,378	74,935	373,281	183,410	2,690	775,694
พังงา	24,434	13,438	63,274	30,248	1,798	133,192
ภูเก็ต	44,357	22,015	122,725	35,389	4,886	229,372
ระนอง	17,784	9,224	44,241	18,461	6,153	95,863
สุราษฎร์ธานี	104,120	53,609	270,598	113,091	5,834	547,252
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	430,468	223,872	1,121,213	482,221	25,068	2,282,842

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

จากข้อมูลสัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมดในพื้นที่กลุ่มภาคใต้ตอนบน พบว่าภาพรวมมีประชากรทั้งสิ้น 4,489,476 คน เป็นประชากรเพศหญิง 2,282,842 คน คิดเป็นร้อยละ 44.45 ของประชากรทั้งหมด

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนประชากรเพศหญิงสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.04 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 50.86 จังหวัดชุมพร ร้อยละ 50.77 และจังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 50.67 แสดงให้เห็นว่าประชากรเพศหญิงมีจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของประชากรในหลายจังหวัด ขณะที่ จังหวัดระนองมีสัดส่วนประชากรเพศหญิงต่ำที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 49.80 ซึ่งต่ำกว่ากึ่งหนึ่งเล็กน้อย ส่วนจังหวัด กระบี่และพังงามีสัดส่วนใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 50.34 และ 50.11 ตามลำดับ

โดยสรุป พื้นที่ส่วนใหญ่มีสัดส่วนประชากรเพศหญิงใกล้เคียงหรือมากกว่าร้อยละ 50 สะท้อน โครงสร้างประชากรที่มีความสมดุลทางเพศในระดับพื้นที่จังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดภูเก็ตที่มีสัดส่วนประชากร เพศหญิงโดดเด่นกว่าจังหวัดอื่นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 69 สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด

จังหวัด	สัดส่วนประชากรเพศหญิงต่อประชากรทั้งหมด (หน่วย : คน/ร้อยละ)		
	ประชากรรวม	ประชากรเพศหญิง	สัดส่วนต่อประชากร
กระบี่	484,704	244,018	50.34
ชุมพร	507,057	257,451	50.77
นครศรีธรรมราช	1,530,827	775,694	50.67
พังงา	265,801	133,192	50.11
ภูเก็ต	432,473	229,372	53.04
ระนอง	192,514	95,863	49.80
สุราษฎร์ธานี	1,076,100	547,252	50.86
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	4,489,476	2,282,842	44.45

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

(2) ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

จากข้อมูลครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง ปี 2563–2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.82 ในปี 2563 เป็นร้อยละ 45.25 ในปี 2567 ก่อนลดลงเล็กน้อย เหลือร้อยละ 43.11 ในปี 2568 สะท้อนให้เห็นว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สัดส่วนการหย่าร้างมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อเทียบกับจำนวนการสมรส สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างครอบครัว เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของ ประชาชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัวในระยะยาว จึงควรมีมาตรการส่งเสริมความ เข้มแข็งของครอบครัวและการให้คำปรึกษาด้านชีวิตคู่มากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณารายจังหวัดในปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการหย่าร้างสูงสุด คือ จังหวัดระนอง ร้อยละ 55.46 รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 53.94 และจังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 52.36

ตารางที่ 70 ครอบครัวที่จดทะเบียนสมรส หย่าร้าง และอัตราการหย่าร้าง

จังหวัด	อัตราการหย่าร้างต่อการสมรส (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	42.99	43.80	48.98	51.03	55.59	45.97
ชุมพร	46.09	46.47	49.81	52.75	54.28	53.94
นครศรีธรรมราช	42.44	42.14	45.94	49.51	52.04	52.36
พังงา	56.16	48.11	61.04	61.10	50.35	44.96
ภูเก็ต	43.06	45.06	45.71	44.16	47.66	41.88
ระนอง	40.75	47.64	44.72	44.82	48.12	55.46
สุราษฎร์ธานี	39.10	41.58	43.26	48.93	53.99	50.29
0	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	38.82	39.35	42.43	44.04	45.25	43.11

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

(3) ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง

จากข้อมูลดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ปี 2568 ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า ภาพรวมของพื้นที่มีค่าดัชนีเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างดี (63.84) โดยจังหวัดที่มีคะแนนความเข้มแข็งในภาพรวม สูงที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 75.39 รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 74.76 และจังหวัด นครศรีธรรมราช ร้อยละ 73.94 ขณะที่จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือ จังหวัดพังงา ร้อยละ 67.66

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดในทุกจังหวัด โดยเฉพาะสุราษฎร์ธานี มีค่าสูงถึงร้อยละ 82.18 สะท้อนถึงความสัมพันธ์และการดูแลกันภายในครอบครัวที่อยู่ในระดับดี ขณะที่ด้านบทบาทสมาชิกในครอบครัวมีคะแนนต่ำที่สุดในภาพรวม อยู่ที่ร้อยละ 60.13 แสดงให้เห็นว่ายังมีข้อจำกัดด้านการแบ่งบทบาท หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัว

ตารางที่ 71 ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2568

จังหวัด	ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ (หน่วย : ร้อยละ)			
	ด้านสัมพันธภาพ	ด้านการทำบาทหน้าที่	ด้านการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ	ด้านสุขภาพครอบครัว
กระบี่	78.72	76.43	69.38	73.16
ชุมพร	79.26	77.35	69.78	75.52
นครศรีธรรมราช	77.43	76.09	67.61	75.47
พังงา	71.28	70.94	63.55	68.90
ภูเก็ต	72.29	72.17	72.03	72.39
ระนอง	78.53	74.96	69.41	73.91
สุราษฎร์ธานี	82.18	77.49	69.30	75.31
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	67.46	65.68	60.13	64.33
จังหวัด	ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งด้านต่างๆ (หน่วย : ร้อยละ)			
	ด้านเทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้	ด้านทุนทางสังคม	ด้านการหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยงและการปรับตัว	ความเข้มแข็งในภาพรวม
กระบี่	72.69	72.32	70.38	73.30
ชุมพร	72.41	74.93	74.09	74.76
นครศรีธรรมราช	73.32	74.93	72.72	73.94
พังงา	67.24	69.09	64.05	67.86
ภูเก็ต	71.96	70.45	68.15	72.29
ระนอง	70.99	73.28	71.79	73.27
สุราษฎร์ธานี	74.25	76.48	72.01	75.29
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	62.86	63.94	61.65	63.84

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2568)

3.2.2 ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

(1) จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

จากข้อมูลแสดงจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ช่วงปี 2566–2568 จำแนกตามเพศ พบว่า ปี 2566 มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงรวม 168 คน ปี 2567 ลดลงเล็กน้อยเหลือ 167 คน และปี 2568 เพิ่มขึ้นเป็น 208 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 41 คน (24.6%) สะท้อนว่าแนวโน้มสถานการณ์ในปี 2568 รุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

วิเคราะห์ตามเพศทุกปี “เพศหญิง” เป็นผู้ถูกกระทำมากกว่าเพศชายอย่างมาก ปี 2566 หญิง 141 คน ชาย 27 คน ปี 2567 หญิง 128 คน ชาย 39 คน ปี 2568 หญิง 173 คน ชาย 35 คน คิดเป็นสัดส่วนผู้หญิงประมาณ 77–84% ของทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงในครอบครัวยังคงกระทบต่อผู้หญิงเป็นหลัก

เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ถูกกระทำสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 57 คน รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต 65 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี 43 คน จังหวัดที่มีจำนวนต่ำ ได้แก่ จังหวัดพังงา 2 คน และจังหวัดกระบี่ 5 คน สะท้อนว่าจังหวัดที่มีแนวโน้มเพิ่มสูง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรได้รับการติดตามเชิงรุก

ตารางที่ 72 จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

ผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว (หน่วย : คน)									
จังหวัด	ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	6	23	29	-	8	8	2	3	5
ชุมพร	1	15	16	5	10	15	2	9	11
นครศรีธรรมราช	3	17	20	13	35	48	10	47	57
พังงา	2	10	12	-	2	2	-	2	2
ภูเก็ต	5	33	38	6	32	38	9	56	65
ระนอง	4	14	18	11	27	38	6	19	25
สุราษฎร์ธานี	6	29	35	4	14	18	6	37	43
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	27	141	168	39	128	167	35	173	208

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2568)

(2) ประเภทความรุนแรง

จากจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวจำแนกตามประเภทความรุนแรง และจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน รวมทั้งสิ้น 243 คน พบว่า ความรุนแรงด้านร่างกายพบมากที่สุด จำนวน 173 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 71.2 ของทั้งหมด รองลงมาคือ ความรุนแรงด้านจิตใจ จำนวน 50 คน หรือประมาณร้อยละ 20.6 ความรุนแรงทางสังคม-ละเลยหรือทอดทิ้ง จำนวน 8 คน ความรุนแรงด้านเพศ จำนวน 7 คน และการเสียชีวิตจากความรุนแรง จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นประเภทที่พบน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงสูงสุด 96 คน โดยส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงด้านร่างกาย (58 คน) และด้านจิตใจ (33 คน) รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 56 คน และสุราษฎร์ธานี 43 คน จังหวัดที่พบน้อย ได้แก่ จังหวัดพังงา 3 คน และจังหวัดกระบี่ 5 คน

ในภาพรวม สะท้อนให้เห็นว่า “ความรุนแรงทางร่างกาย” เป็นปัญหาหลักของความรุนแรงในครอบครัวในพื้นที่ศึกษา ขณะที่ความรุนแรงด้านจิตใจยังมีแนวโน้มพบในระดับสูง โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีจำนวนเหตุการณ์รวมสูง เช่น จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงความซับซ้อนของปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ส่งผลทั้งทางร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป

ตารางที่ 73 ร้อยละผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ

จังหวัด	ผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวแบ่งตามด้านต่างๆ (หน่วย : คน)					
	ด้านร่างกาย	ด้านเพศ	ด้านจิตใจ	ทางสังคม – ละเลย หรือทอดทิ้ง	เสียชีวิต	รวมทั้งหมด
กระบี่	3	-	-	1	1	5
ชุมพร	10	-	-	-	-	10
นครศรีธรรมราช	44	3	8	-	1	56
พังงา	2	-	1	-	-	3
ภูเก็ต	58	-	33	3	2	96
ระนอง	16	3	7	3	1	30
สุราษฎร์ธานี	40	1	1	1	-	43
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	173	7	50	8	5	243

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2568)

(3) ช่วงอายุผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว

จากข้อมูลช่วงอายุผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จำแนกตามจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน พบว่า ผู้ถูกระทำ ความรุนแรงส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36-59 ปี จำนวน 71 คน มากที่สุด รองลงมาคือช่วงอายุ 19-35 ปี จำนวน 56 คน ช่วงอายุ 13-18 ปี มีจำนวน 24 คน ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน ส่วนช่วงอายุ แรกเกิด-6 ปี และ 7-12 ปี มีจำนวนสัดส่วนเท่ากัน คือ จำนวน 17 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดภูเก็ต มีจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงสูงเด่นในวัยทำงาน โดยเฉพาะช่วงอายุ 36-59 ปี จำนวน 28 คน และช่วงอายุ 19-35 ปี จำนวน 24 คน รองลงมา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบจำนวนผู้ถูกระทำ ความรุนแรงกระจายในหลายช่วงอายุ โดยสูงสุดอยู่ในช่วง 36-59 ปี จำนวน 15 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวนค่อนข้างสูงในช่วงวัยทำงานเช่นกัน โดยมีช่วงอายุ 36-59 ปี จำนวน 16 คน จากภาพรวมสะท้อนว่า ผู้ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานและวัยกลางคน ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีภาระทางเศรษฐกิจและสังคมสูง อาจส่งผลกระทบต่อความตึงเครียดและพฤติกรรม ความรุนแรงในครอบครัวได้

ตารางที่ 74 ช่วงอายุผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

จังหวัด	ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำแนกอายุ (หน่วย : คน)					
	แรกเกิด - 6 ปี	7 - 12 ปี	13 - 18 ปี	19 - 35 ปี	36 - 59 ปี	60 ปีขึ้นไป
กระบี่	1	-	-	-	2	2
ชุมพร	1	2	-	3	3	2
นครศรีธรรมราช	5	7	10	13	15	7
พังงา	-	1	-	-	-	1
ภูเก็ต	3	2	3	24	28	5
ระนอง	4	2	5	5	7	2
สุราษฎร์ธานี	3	3	6	11	16	4
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	17	17	24	56	71	23

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2568)

(4) สาเหตุการทำความรุนแรง

จากข้อมูลสาเหตุหลักของการทำความรุนแรงในครอบครัว พบว่า ในปี 2568 สาเหตุหลักของการทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ ปัญหายาเสพติด (82 ราย) รองลงมา คือ สุรา (63 ราย) และ บันดาลโทสะ (60 ราย) โดยจังหวัดที่พบปัญหาเสพติด มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต

ตารางที่ 75 ประเภทสาเหตุการกระทำความรุนแรง

จังหวัด	ประเภทสาเหตุการกระทำความรุนแรง (หน่วย : คน)					
	ยาเสพติด	สุรา	หึงหวง	บันดาลโทสะ	ปัญหาสุขภาพจิต	อื่น ๆ
กระบี่	22	12	6	4	6	20
ชุมพร	2	3	3	3	-	2
นครศรีธรรมราช	20	17	6	16	3	15
พังงา	8	5	5	3	2	10
ภูเก็ต	19	5	3	14	1	-
ระนอง	7	12	8	14	8	16
สุราษฎร์ธานี	4	9	3	6	2	3
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	82	63	34	60	22	66

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2568)

3.2.3 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.2.3.1 สตรีกลุ่มเปราะบาง

(1) อัตราการว่างงานในสตรี

จากข้อมูลอัตราการว่างงานในสตรี ปี 2566-2568 พบว่า จำนวนและอัตราการว่างงานของสตรีมีความผันผวนแตกต่างกันในแต่ละจังหวัด โดยในปี 2566 จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้ว่างงานหญิงสูงที่สุด จำนวน 7,593 คน และมีอัตราการว่างงานร้อยละ 1.96 รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 2,463 คน และจังหวัดภูเก็ต จำนวน 1,779 คน ขณะที่จังหวัดชุมพรมีอัตราการว่างงานต่ำที่สุดเพียงร้อยละ 0.54

ในปี 2568 พบว่า จำนวนผู้ว่างงานหญิงรวมเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 11,704 คน และอัตราการว่างงานรวมเพิ่มเป็นร้อยละ 0.80 โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชกลับมามีจำนวนผู้ว่างงานสูงที่สุด จำนวน 5,594 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2,135 คน และจังหวัดกระบี่ 1,498 คน ขณะที่อัตราการว่างงานสูงสุดอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 1.45 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 1.32 และจังหวัดระนอง ร้อยละ 1.01 ในภาพรวมการว่างงานของสตรีในพื้นที่มีแนวโน้มลดลงในปี 2567 ก่อนจะกลับเพิ่มขึ้นในปี 2568 สะท้อนถึงความผันผวนของภาวะตลาดแรงงานสตรีในแต่ละจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 76 อัตราการว่างงานในสตรี

จังหวัด	จำนวนผู้ว่างงานหญิง (หน่วย : คน)			อัตราการว่างงานหญิง (หน่วย : ร้อยละ)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1,566	2,625	1,498	1.36	▲ 2.44	▼ 1.32
ชุมพร	675	393	878	0.54	▼ 0.31	▲ 0.77
นครศรีธรรมราช	7,593	2,379	5,594	1.96	▼ 0.63	▲ 1.45
พังงา	801	181	439	1.51	▼ 0.36	▲ 0.81
ภูเก็ต	1,779	151	549	1.10	▼ 0.09	▲ 0.34
ระนอง	372	713	611	0.59	▲ 1.13	▼ 1.01
สุราษฎร์ธานี	2,463	232	2,135	0.84	▼ 0.08	▲ 0.75
0	-	-	-	-	= 0.00	= 0.00
รวมทั้งหมด	15,250	6,675	11,704	0.99	0.63	0.80

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)

(2) ลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง

จากข้อมูลจำนวนและสัดส่วนลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง ระหว่างปี 2563–2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มผันผวน โดยสัดส่วนรวมลดลงจากร้อยละ 39.08 ในปี 2563 เหลือร้อยละ 29.42 ในปี 2565 ก่อนกลับเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นร้อยละ 43.57 ในปี 2568 สะท้อนว่าปัญหาการเลิกจ้างลูกจ้างสตรีกลับมาสูงขึ้นในช่วงปีล่าสุด

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดกระบี่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นชัดเจน จากร้อยละ 22.42 ในปี 2564 เป็นร้อยละ 52.54 ในปี 2568 ขณะที่จังหวัดชุมพรและนครศรีธรรมราชมีการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเช่นกัน โดยปี 2568 อยู่ที่ร้อยละ 51.85 และ 52.17 ตามลำดับ โดยในปี 2568 พบว่า จังหวัดจำนวนและสัดส่วนลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้างสูงสุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 61.54 รองลงมา จังหวัดระนอง ร้อยละ 57.14 และ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 52.45

ตารางที่ 77 จำนวนและสัดส่วนลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง

จังหวัด	สัดส่วนของลูกจ้างสตรีที่ถูกเลิกจ้าง (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	60.16	▼ 22.42	▲ 24.32	▲ 45.90	▲ 48.28	▲ 52.54
ชุมพร	27.27	▲ 38.89	▲ 40.74	▲ 51.43	▼ 38.81	▲ 51.85
นครศรีธรรมราช	49.40	▼ 27.27	▼ 24.76	▲ 37.70	▲ 43.21	▲ 52.17
พังงา	49.50	▼ 36.36	▼ 23.08	▲ 62.50	▼ 36.84	▼ 33.33
ภูเก็ต	55.90	▼ 46.15	▲ 54.68	▲ 60.00	▼ 53.04	▲ 61.54
ระนอง	33.33	▲ 50.75	▼ 33.33	▲ 40.00	▲ 60.00	▼ 57.14
สุราษฎร์ธานี	37.10	▲ 40.29	▼ 34.45	▲ 41.07	▲ 46.99	▼ 40.00
0	-	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00	= 0.00
รวมทั้งหมด	39.08	32.77	29.42	42.33	40.89	43.57

ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2568)

3.2.3.2 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

(1) อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

จากข้อมูลอัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย ช่วงปี 2563–2568 พบว่า ภาพรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จาก 37.38% ในปี 2563 เป็น 42.29% ในปี 2568 สะท้อนบทบาทแรงงานหญิงในระบบเศรษฐกิจที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชายสูงสุดในปี 2568 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ที่ 51.66% รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต 49.84% และจังหวัดกระบี่ 49.59% แสดงถึงการมีส่วนร่วมของแรงงานหญิงในระดับสูง โดยเฉพาะจังหวัดท่องเที่ยวและเศรษฐกิจบริการ จังหวัดที่มีอัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชายต่ำสุดในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร 45.82% แม้จะต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมทั้งประเทศ โดยรวมแนวโน้มข้อมูลชี้ให้เห็นว่าแรงงานหญิงในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน มีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจังหวัดที่พึ่งพาภาคบริการ การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจเมือง ซึ่งเอื้อต่อการจ้างงานแรงงานหญิงมากขึ้น

ตารางที่ 78 อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย

จังหวัด	อัตราแรงงานในระบบหญิงต่อชาย (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	44.23	41.09	44.40	45.54	49.26	49.59
ชุมพร	40.71	40.47	43.74	44.60	44.31	45.82
นครศรีธรรมราช	45.87	43.19	47.17	48.07	48.72	51.66
พังงา	41.70	40.64	45.30	44.15	45.06	45.88
ภูเก็ต	43.25	47.78	47.09	49.53	48.83	49.84
ระนอง	39.73	40.39	39.15	41.84	45.76	46.24
สุราษฎร์ธานี	43.54	42.40	43.15	46.44	44.91	49.32
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	37.38	37.00	38.75	40.02	40.86	42.29

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)

(2) สตรีและองค์กรที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จากข้อมูลสตรีและองค์กรที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนสมาชิกประเภทองค์กรสตรี (องค์กร) รวมจำนวน 4,743 องค์กร และมีจำนวนสมาชิกประเภทบุคคลธรรมดา รวมจำนวน 1,221,352 คน เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีสตรีและองค์กรที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ตามลำดับ

ตารางที่ 79 สตรีที่เป็นสมาชิกของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

จังหวัด	จำนวนสมาชิก ประเภทองค์กรสตรี (องค์กร)	จำนวนสมาชิก ประเภทบุคคลธรรมดา (คน)
กระบี่	118	107,250
ชุมพร	822	155,111
นครศรีธรรมราช	1,829	506,481
พังงา	327	62,780
ภูเก็ต	157	59,285
ระนอง	210	47,633
สุราษฎร์ธานี	1,280	282,812
รวม	4,743	1,221,352

ที่มา : สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน (2568)

3.2.4 เครือข่าย/สวัสดิการด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

จากข้อมูลเครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัวในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ศพค. โรงเรียนครอบครัว องค์กรสาธารณะประโยชน์ และ ศปกต. พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) มากที่สุด จำนวน 184 แห่ง รองลงมา คือสุราษฎร์ธานี 137 แห่ง และชุมพร 78 แห่ง ขณะที่จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 18 แห่ง

ด้านโรงเรียนครอบครัว พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนสูงสุด 36 แห่ง รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 12 แห่ง และจังหวัดพังงา 9 แห่ง ส่วนจังหวัดภูเก็ตมีน้อยที่สุดจังหวัด 2 แห่ง สำหรับ องค์กรสาธารณะประโยชน์ พบว่าจังหวัดชุมพรมีจำนวนมากที่สุด 8 แห่ง รองลงมาคือจังหวัดสุราษฎร์ธานี 7 แห่ง และจังหวัดระนอง 5 แห่ง

ในส่วนของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว (ศปกต.) จังหวัด ภูเก็ตมีจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง รองลงมาคือจังหวัดสุราษฎร์ธานี 14 แห่ง และจังหวัดนครศรีธรรมราช 10 แห่ง ส่วนจังหวัดพังงามีน้อยที่สุด 4 แห่ง

โดยภาพรวมทั้ง 7 จังหวัด มีศพค. รวม 557 แห่ง โรงเรียนครอบครัว 77 แห่ง องค์กร สาธารณะประโยชน์ 23 แห่ง และศปกต. 62 แห่ง สะท้อนให้เห็นว่า กลไกการดำเนินงานด้านสตรีและ ครอบครัวในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังขับเคลื่อนผ่านศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนเป็นหลัก ขณะที่องค์กรสาธารณะ ประโยชน์ยังมีจำนวนค่อนข้างจำกัดในหลายจังหวัด

ตารางที่ 80 เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว

จังหวัด	เครือข่ายด้านสตรีและสถาบันครอบครัว (หน่วย : แห่ง)			
	ศพค.	โรงเรียนครอบครัว	องค์กรสาธารณะประโยชน์	ศปก.ต.
กระบี่	61	6	2	6
ชุมพร	78	7	8	6
นครศรีธรรมราช	184	36	-	10
พังงา	49	9	-	4
ภูเก็ต	18	2	1	16
ระนอง	30	5	5	6
สุราษฎร์ธานี	137	12	7	14
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	557	77	23	62

ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2568)

3.3 ด้านผู้สูงอายุ

3.3.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านผู้สูงอายุ

(1) จำนวนผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ และกลุ่มอายุ

จากข้อมูลแสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ได้แก่ จำแนกตามช่วงอายุและเพศ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60–69 ปี จำนวนรวม 480,569 คน ร้อยละ 55.39 รองลงมา อายุ 70–79 ปี จำนวน 250,998 คน ร้อยละ 28.93 อายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 136,058 คน ร้อยละ 15.68 สะท้อนให้เห็นว่าจำนวนผู้สูงอายุจะลดลงตามช่วงวัยที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าในทุกช่วงอายุ “เพศหญิง” มีจำนวนมากกว่า “เพศชาย” อย่างชัดเจน โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไป ซึ่งมีเพศหญิง 84,150 คน มากกว่าเพศชายที่มี 51,908 คน แสดงถึงแนวโน้มอายุคาดเฉลี่ยของเพศหญิงที่สูงกว่าเพศชาย

โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้สูงอายุรวมในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุดทุกช่วงวัย ได้แก่ 172,389 คน ในช่วงอายุ 60–69 ปี, 96,551 คน ในช่วงอายุ 70–79 ปี และ 56,794 คน ในช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ขณะที่จังหวัดระนองมีจำนวนผู้สูงอายุ น้อยที่สุด

ตารางที่ 81 จำนวนผู้สูงอายุ

จำนวนผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)									
จังหวัด	60 - 69 ปี			70 - 79 ปี			80 ปีขึ้นไป		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	21,391	23,491	44,882	9,261	11,517	20,778	3,832	5,895	9,727
ชุมพร	28,662	32,041	60,703	13,935	17,911	31,846	6,684	10,767	17,451
นครศรีธรรมราช	80,050	92,339	172,389	41,197	55,354	96,551	21,077	35,717	56,794
พังงา	14,521	16,404	30,925	7,397	8,945	16,342	3,546	4,899	8,445
ภูเก็ต	16,681	20,786	37,467	7,576	10,290	17,866	2,761	4,313	7,074
ระนอง	9,665	10,155	19,820	4,603	5,528	10,131	1,985	2,778	4,763
สุราษฎร์ธานี	53,825	60,558	114,383	24,732	32,752	57,484	12,023	19,781	31,804
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	224,795	255,774	480,569	108,701	142,297	250,998	51,908	84,150	136,058

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

(2) สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

จากข้อมูลสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ช่วงปี 2566–2568 พบว่าทุกจังหวัดมีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ชัดเจนมากขึ้น

จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 ซึ่งมีค่าเกินร้อยละ 20 ขณะที่จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุต่ำที่สุดคือจังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 14.43 รองลงมาคือ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 15.55

เมื่อพิจารณาภาพรวมเฉลี่ยทั้งพื้นที่ พบว่า สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15.12 ในปี 2566 เป็น 15.77 ในปี 2567 และเพิ่มเป็น 16.36 ในปี 2568 แสดงให้เห็นแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุอย่างต่อเนื่องในทุกจังหวัดของพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะจังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดที่มีโครงสร้างประชากรดั้งเดิมสูงวัยมากขึ้น เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดชุมพร

ตารางที่ 82 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

จังหวัด	สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร (หน่วย : คน)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	14.27	▲ 14.92	▲ 15.55
ชุมพร	20.08	▲ 20.94	▲ 21.69
นครศรีธรรมราช	19.82	▲ 20.57	▲ 21.28
พังงา	19.39	▲ 20.23	▲ 20.96
ภูเก็ต	13.37	▲ 13.91	▲ 14.43
ระนอง	16.59	▲ 17.38	▲ 18.03
สุราษฎร์ธานี	17.41	▲ 18.20	▲ 18.93
0	-	= 0.00	= 0.00
รวม (เฉลี่ย)	15.12	15.77	16.36

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

(3) ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

จากข้อมูลลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยพิจารณา 2 รูปแบบหลัก ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว และผู้สูงอายุที่อยู่ร่วมกับบุตรหลาน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่ร่วมกับบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 53.35 หรือจำนวน 493,602ครัวเรือน ขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวมีเพียงร้อยละ 8.27 หรือ 70,504 ครัวเรือน สะท้อนว่าโครงสร้างครอบครัวยังมีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ การอยู่อาศัย “คนเดียว” จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุอยู่คนเดียวสูงที่สุด คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 12.78 รองลงมา จังหวัดพังงา ร้อยละ 12.48 ในเชิงจำนวนครัวเรือน จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้สูงอายุอยู่คนเดียวมากที่สุด จำนวน 19,926 ครัวเรือน และจังหวัดที่มีสัดส่วนครัวเรือนผู้สูงอายุอยู่คนเดียวสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 64.95 รองลงมา จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 64.03

ตารางที่ 83 ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

ลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ				
จังหวัด	ผู้สูงอายุอยู่คนเดียว		ผู้สูงอายุที่อยู่ด้วยกันตามลำพัง	
	ครัวเรือน	ร้อยละ	ครัวเรือน	ร้อยละ
กระบี่	5,916	8.12	46,645	64.03
ชุมพร	10,249	12.78	47,948	59.80
นครศรีธรรมราช	19,926	7.52	172,026	64.95
พังงา	5,001	12.48	24,095	60.12
ภูเก็ต	6,689	6.63	58,968	58.44
ระนอง	3,906	8.62	25,640	56.62
สุราษฎร์ธานี	18,817	9.99	118,280	62.81
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	70,504	8.27	493,602	53.35

ที่มา : โครงการสำรวจผู้สูงอายุในประเทศไทย มีการดำเนินงานโครงการทุก 3 ปี
สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

3.3.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.3.2.1 ผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคม

จากข้อมูลผู้สูงอายุ ตัดบ้าน ตัดเตียง ตัดสังคมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน จำแนกเป็น 3 กลุ่มพบว่า ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองรวมทั้งสิ้น 493,166 คน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม “ตัดสังคม” จำนวน 474,364 คน คิดเป็นร้อยละ 96.19 สะท้อนว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังสามารถดำเนินชีวิตและเข้าสังคมได้ตามปกติ กลุ่ม “ตัดบ้าน” มีจำนวน 14,764 คน คิดเป็นร้อยละ 2.99 เป็นกลุ่มที่เริ่มมีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตและต้องการการดูแลมากขึ้น กลุ่ม “ตัดเตียง” มีจำนวน 4,038 คน คิดเป็นร้อยละ 0.82 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิงสูงและต้องได้รับการดูแลต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดพังงามีสัดส่วนผู้สูงอายุตัดสังคมสูงสุด ร้อยละ 98.07 รองลงมา คือ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 97.55 และ จังหวัดระนอง ร้อยละ 97.48 จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสัดส่วนผู้สูงอายุตัดบ้านสูงสุด ร้อยละ 4.07 รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 3.78 และ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 3.58 จังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนผู้สูงอายุตัดเตียงสูงสุด ร้อยละ 1.73 รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 1.01 และจังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 0.85

ตารางที่ 84 การคัดกรองผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง

จังหวัด	ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรอง (หน่วย : คน)	ติดสังคม		ติดบ้าน		ติดเตียง	
		คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
กระบี่	62,896	61,353	97.55	1,122	1.78	421	0.67
ชุมพร	78,956	76,956	97.47	1,372	1.74	628	0.80
นครศรีธรรมราช	171,781	163,835	95.37	6,487	3.78	1,459	0.85
พังงา	41,293	40,498	98.07	611	1.48	184	0.45
ภูเก็ต	8,631	8,173	94.69	309	3.58	149	1.73
ระนอง	20,836	20,311	97.48	432	2.07	93	0.45
สุราษฎร์ธานี	108,773	103,238	94.91	4,431	4.07	1,104	1.01
0	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	493,166	474,364	96.19	14,764	2.99	4,038	0.82

ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)

3.3.2.2 การทำงานของผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่กักขังประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุที่กักขังประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2563–2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2563 มีจำนวนสูงสุด 727 คน ลดลงเหลือ 146 คน ในปี 2568 หรือลดลงประมาณร้อยละ 79.9 สะท้อนว่าการเข้าถึงหรือการใช้ประโยชน์จากกองทุนเพื่อประกอบอาชีพของผู้สูงอายุลดลงอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้สูงอายุที่กักขังสูงที่สุดในหลายปี โดยเฉพาะปี 2563 มีจำนวน 254 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดพังงา 161 คน และจังหวัดกระบี่ 113 คน ขณะที่จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนต่ำที่สุดเกือบทุกปี

ในช่วงปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุกักขังสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 54 คน รองลงมา จังหวัดชุมพร 39 คน และจังหวัดกระบี่ 27 คน

โดยสรุป การกักขังเงินกองทุนผู้สูงอายุเพื่อประกอบอาชีพมีแนวโน้มลดลงในทุกจังหวัด สะท้อนถึงข้อจำกัดด้านการเข้าถึงแหล่งทุน ความพร้อมในการประกอบอาชีพ หรือบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้สูงอายุในพื้นที่.

ตารางที่ 85 ผู้สูงอายุที่กั๊ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ

จังหวัด	ผู้สูงอายุที่กั๊ยืมประกอบอาชีพจากกองทุนผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	113	165	107	170	72	27
ชุมพร	49	97	40	68	18	39
นครศรีธรรมราช	254	102	99	115	67	54
พังงา	161	53	29	24	32	-
ภูเก็ต	33	10	13	16	11	6
ระนอง	86	75	18	50	40	20
สุราษฎร์ธานี	31	79	34	50	32	-
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	727	581	340	493	272	146

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)

(2) แรงงานผู้สูงอายุต่อผู้มีงานทำทั้งหมด

จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงานและสัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานต่อผู้มีงานทำทั้งหมดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2566–2567 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและสัดส่วน โดยปี 2567 มีผู้สูงอายุที่ทำงานรวม 342,457 คน เพิ่มจากปี 2566 ที่มี 304,849 คน คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มจากร้อยละ 9.96 เป็นร้อยละ 10.84 สะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุยังคงมีบทบาทในตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงานสูงที่สุดทั้ง 2 ปี โดยเพิ่มจาก 107,755 คน ในปี 2566 เป็น 124,637 คน ในปี 2567 และมีสัดส่วนสูงสุดในปี 2567 ที่ร้อยละ 15.26 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกระบี่ มีสัดส่วนร้อยละ 14.93 และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 12.71

จังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานเด่นชัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช เพิ่มขึ้น 2.34 จุดร้อยละ สุราษฎร์ธานี เพิ่มขึ้น 2.39 จุดร้อยละ และกระบี่ เพิ่มขึ้น 1.66 จุดร้อยละ สะท้อนถึงแนวโน้มการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่

ในทางกลับกัน จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดเดียวที่สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานลดลง จากร้อยละ 12.88 เหลือร้อยละ 11.94 แม้ว่าจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงานยังอยู่ในระดับสูง ขณะที่จังหวัดภูเก็ตและระนองยังคงมีสัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานต่ำกว่าจังหวัดอื่น โดยปี 2567 อยู่ที่ร้อยละ 9.58 และ 9.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 86 ผู้มีงานทำและผู้สูงอายุที่ทำงาน

สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานต่อผู้มีงานทำทั้งหมด				
จังหวัด	ผู้สูงอายุที่ทำงาน (หน่วย : คน)		สัดส่วน (หน่วย : ร้อยละ)	
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2566	ปี 2567
กระบี่	33,223	36,135	13.27	14.93
ชุมพร	36,973	34,296	12.88	11.94
นครศรีธรรมราช	107,755	124,637	12.92	15.26
พังงา	14,880	15,685	11.94	12.54
ภูเก็ต	32,823	34,132	9.45	9.58
ระนอง	13,097	15,112	8.90	9.74
สุราษฎร์ธานี	66,097	82,460	10.32	12.71
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	304,849	342,457	9.96	10.84

ที่มา : โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)

3.3.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

(1) ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

จากข้อมูลแสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ช่วงปี 2563-2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มผันผวน โดยเพิ่มสูงมากในปี 2565 และปี 2567 ก่อนจะลดลงในปี 2568

ในปี 2568 พบว่า มีผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์รวมทั้งสิ้น 10,252 คน ลดลงจากปี 2567 ซึ่งมีจำนวน 15,748 คน คิดเป็นการลดลง 5,496 คน หรือประมาณร้อยละ 34.90 สะท้อนว่าการให้ความช่วยเหลือยังมีความผันแปรตามสถานการณ์และจำนวนผู้ยื่นขอรับสิทธิ

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ในปี 2568 พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้ได้รับการสงเคราะห์สูงที่สุดต่อเนื่องทุกปี มีจำนวน 4,392 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2,465 คน และจังหวัดชุมพร 1,040 คน ตามลำดับ

ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรายจังหวัด พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดเดียวที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นในปี 2568 จาก 1,765 คน เป็น 2,465 คน เพิ่มขึ้น 700 คน หรือร้อยละ 39.66 จังหวัดนครศรีธรรมราช แม้ยังมีจำนวนสูงที่สุด แต่ลดลงจาก 8,857 คน เหลือ 4,392 คน ลดลงมากถึง 4,465 คน

ทั้งนี้ ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ความต้องการความช่วยเหลือด้านการจัดการศพผู้สูงอายุยังคงมีอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะจังหวัดที่มีประชากรสูงอายุจำนวนมาก เช่น นครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี จึงควรมีการวางแผนงบประมาณและการเข้าถึงสิทธิอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความช่วยเหลือครอบคลุมและทันต่อความจำเป็นของประชาชนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่

ตารางที่ 87 ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการงานศพผู้สูงอายุตามประเพณี

จังหวัด	ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี (หน่วย : คน)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	35	▲ 45	▲ 1,141	▼ 626	▲ 1,182	▼ 845
ชุมพร	63	▼ 42	▲ 1,421	▼ 734	▲ 1,722	▼ 1,040
นครศรีธรรมราช	90	▲ 140	▲ 6,829	▼ 3,384	▲ 8,857	▼ 4,392
พังงา	30	▲ 43	▲ 758	▼ 504	▲ 828	▼ 625
ภูเก็ต	41	▲ 45	▲ 592	▼ 334	▲ 915	▼ 570
ระนอง	50	▼ 40	▲ 310	▼ 224	▲ 479	▼ 315
สุราษฎร์ธานี	51	▼ 44	▲ 1,415	▼ 1,060	▲ 1,765	▲ 2,465
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	360	399	12,466	6,866	15,748	10,252

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)

(2) การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก

จากข้อมูลจำนวนการสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบากของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2564–2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มผันผวน โดยปี 2567 มีจำนวนสูงสุด 990 คน และปี 2566 ต่ำสุด 764 คน ก่อนลดลงเล็กน้อยในปี 2568 เหลือ 975 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ในปี 2568 พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีจำนวนผู้ได้รับการสงเคราะห์สูงที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 170 คน รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 130 คน

โดยสรุป การสงเคราะห์ผู้สูงอายุในพื้นที่ยังคงอยู่ในระดับสูง สะท้อนถึงความจำเป็นในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เช่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 88 การสเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก

จังหวัด	การสเคราะห์ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคมในภาวะยากลำบาก (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	108	▲ 187	▼ 94	▲ 135	▼ 125
ชุมพร	108	▲ 116	▲ 135	= 135	▼ 130
นครศรีธรรมราช	164	▼ 126	▼ 106	▲ 180	▼ 170
พังงา	93	▲ 126	▼ 109	▲ 135	▼ 130
ภูเก็ต	113	▲ 116	▲ 129	▲ 135	▼ 120
ระนอง	85	▲ 177	▼ 107	▲ 135	▼ 130
สุราษฎร์ธานี	128	▼ 126	▼ 84	▲ 135	▲ 170
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	799	974	764	990	975

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)

(3) เครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ

จากข้อมูลเครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนคลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 2,698 คน และมีศพอส.จำนวน 180 คน เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีข้อมูลเครือข่าย/ สวัสดิการด้านผู้สูงอายุสูงสุด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รองลงมา จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ

ตารางที่ 89 เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ

จังหวัด	เครือข่ายด้านผู้สูงอายุ (หน่วย : แห่ง/คน)	
	คลังปัญญาผู้สูงอายุ (คน)	ศพอส. (แห่ง)
กระบี่	313	20
ชุมพร	347	36
นครศรีธรรมราช	540	52
พังงา	192	22
ภูเก็ต	437	6
ระนอง	230	15
สุราษฎร์ธานี	639	29
0	-	-
รวมทั้งหมด	2,698	180

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)

จากข้อมูลโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนโรงเรียนผู้สูงอายรรวมทั้งสิ้น 55 แห่ง ตลอดช่วงปี 2564–2568 โดยปี 2566 มีจำนวนสูงสุด 30 แห่ง คิดเป็นมากกว่าครึ่งของทั้งหมด สะท้อนถึงการขยายตัวของกิจกรรมด้านผู้สูงอายุในช่วงดังกล่าวอย่างชัดเจน

จังหวัดที่มีจำนวนโรงเรียนผู้สูงอายุมากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีรวม 34 แห่ง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจาก 1 แห่งในปี 2564 เป็น 19 แห่งในปี 2566 ก่อนลดลงเหลือ 5 ในปี 2567 และคงเหลือ 3 แห่ง ในปี 2568 ตามลำดับ แสดงถึงบทบาทสำคัญของจังหวัดในการขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุของพื้นที่

โดยสรุป ภาพรวมข้อมูลสะท้อนว่า การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุมีการกระจุกตัวอยู่ในบางจังหวัด โดยเฉพาะนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นศูนย์กลางสำคัญของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในภูมิภาคนี้ ขณะที่หลายจังหวัดยังมีจำนวนจำกัดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน.

ตารางที่ 90 โรงเรียนผู้สูงอายุ

จังหวัด	โรงเรียนผู้สูงอายุ (หน่วย : แห่ง)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1	-	6	-	-
ชุมพร	3	1	2	-	-
นครศรีธรรมราช	1	6	19	5	3
พังงา	2	-	2	-	-
ภูเก็ต	1	-	-	-	-
ระนอง	1	-	1	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	1	-	-	-
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	9	8	30	5	3

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)

จากข้อมูลการปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ พบว่า ในปี 2564–2568 พบว่า แนวโน้มการดำเนินงานที่เติบโตขึ้นอย่างชัดเจนในหลายจังหวัด จาก 260 หลังในปี 2564 เป็น 761 หลังในปี 2568 หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่า สะท้อนถึงการให้ความสำคัญด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของผู้สูงอายุที่มากขึ้น

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนการปรับสภาพที่อยู่อาศัยสูงที่สุดและเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะปี 2567–2568 มีจำนวน 175 และ 219 หลัง ตามลำดับ แสดงถึงบทบาทสำคัญ of จังหวัดในการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ขณะที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดพังงามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยปี 2568 มีจำนวน 143 และ 95 หลัง ตามลำดับ

ในทางตรงกันข้าม จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดเดียวที่มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องหลังปี 2565 จาก 76 หลังเหลือเพียง 28 หลังในปี 2568 ซึ่งอาจสะท้อนข้อจำกัดด้านพื้นที่ งบประมาณ หรือรูปแบบการช่วยเหลือที่เปลี่ยนแปลงไป โดยรวม การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุในพื้นที่ศึกษามีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในจังหวัดขนาดใหญ่ เช่น นครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี สะท้อนถึงการขับเคลื่อนนโยบายด้านสังคมผู้สูงอายุที่มีความเข้มข้นมากขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 91 การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ

จังหวัด	การปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ (หน่วย : หลัง)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	35	128	65	96	99
ชุมพร	44	46	83	66	80
นครศรีธรรมราช	43	60	65	175	219
พังงา	31	46	83	80	95
ภูเก็ต	33	76	43	31	28
ระนอง	36	66	65	79	97
สุราษฎร์ธานี	38	44	57	116	143
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	260	466	461	643	761

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)

จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ช่วงปี 2564-2568 พบว่า จำนวนผู้ได้รับสิทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกจังหวัดและทุกปี โดยภาพรวมเพิ่มจาก 640,641 คน ในปี 2564 เป็น 749,534 คน ในปี 2568 เพิ่มขึ้น 108,893 คน หรือประมาณร้อยละ 17.0 สะท้อนถึงแนวโน้มสังคมสูงวัยที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดที่มีจำนวนผู้ได้รับเบี้ยยังชีพสูงที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 278,883 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 175,678 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 95,169 คน ตามลำดับ ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนผู้ได้รับสิทธิน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง จำนวน 29,605 คน โดยรวมจากข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าทุกจังหวัดมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการเข้าสู่สังคมสูงวัยและการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนอย่างชัดเจน

ตารางที่ 92 ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จังหวัด	ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	55,488	58,092	61,064	64,142	67,326
ชุมพร	82,076	84,579	87,795	91,432	95,169
นครศรีธรรมราช	245,265	252,146	260,205	269,098	278,883
พังงา	42,096	43,688	45,418	47,285	49,106
ภูเก็ต	43,261	45,571	48,254	51,014	53,767
ระนอง	24,930	25,951	27,076	28,377	29,605
สุราษฎร์ธานี	147,525	153,421	160,250	167,991	175,678
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	640,641	663,448	690,062	719,339	749,534

ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2568)

3.4 ด้านคนพิการ

3.4.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านคนพิการ

(1) จำนวนคนที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ

จากข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า มีคนพิการรวมทั้งสิ้น 129,717 คน แบ่งเป็นเพศชาย 68,479 คน และเพศหญิง 61,238 คน โดยเพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิงประมาณ 7,241 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนคนพิการมากที่สุด จำนวน 58,510 คน คิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งกลุ่มจังหวัด รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 25,720 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 13,133 คน ตามลำดับ

ในขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนคนพิการน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง จำนวน 4,306 คน รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 7,351 คน และจังหวัดพังงา จำนวน 9,647 คน

ด้านสัดส่วนเพศ พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนคนพิการเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนเพศชายสูงสุด 29,539 คน และเพศหญิงสูงสุด 28,971 คน เช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงภาระด้านการดูแลและการจัดสวัสดิการคนพิการที่กระจุกตัวในจังหวัดขนาดใหญ่ของภาคใต้ตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งควรได้รับการจัดสรรทรัพยากรและบริการด้านสังคมอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 93 จำนวนคนที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ

จังหวัด	คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ (หน่วย : คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	6,134	4,916	11,050
ชุมพร	7,194	5,939	13,133
นครศรีธรรมราช	29,539	28,971	58,510
พังงา	5,188	4,459	9,647
ภูเก็ต	4,063	3,288	7,351
ระนอง	2,395	1,911	4,306
สุราษฎร์ธานี	13,966	11,754	25,720
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	68,479	61,238	129,717

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

(2) คนพิการต่อประชากร

จากข้อมูลสัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียนต่อประชากรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2563-2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยค่าเฉลี่ยรวมเพิ่มจากร้อยละ 2.09 ในปี 2563 เป็นร้อยละ 2.33 ในปี 2568 สะท้อนให้เห็นถึงการเข้าถึงสิทธิและการจดทะเบียนคนพิการที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่

ในปี 2568 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนพิการต่อประชากรสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 3.82 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดพังงา ร้อยละ 3.63 และจังหวัดชุมพร ร้อยละ 2.59 ขณะที่จังหวัดที่มีสัดส่วนต่ำที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 1.70

ตารางที่ 94 สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน

จังหวัด	สัดส่วนคนพิการต่อประชากร (หน่วย : ร้อยละ)					
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	2.16	2.23	2.28	2.37	2.24	2.28
ชุมพร	2.36	2.41	2.45	2.58	2.52	2.59
นครศรีธรรมราช	3.38	3.44	3.50	3.67	3.70	3.82
พังงา	3.16	3.27	3.39	3.61	3.55	3.63
ภูเก็ต	1.55	1.63	1.72	1.78	1.69	1.70
ระนอง	2.04	2.07	2.12	2.26	2.20	2.24
สุราษฎร์ธานี	2.06	2.13	2.21	2.34	2.32	2.39
0	-	-	-	-	-	-
รวม (เฉลี่ย)	2.09	2.15	2.21	2.33	2.28	2.33

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

(3) คนพิการจำแนกตามช่วงอายุ

จากตารางจำนวนคนพิการ (หน่วย : คน) ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า กลุ่มอายุที่มีจำนวนคนพิการมากที่สุด คือ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 73,429 คน รองลงมา คือ อายุ 16-59 ปี จำนวน 42,668 คน สะท้อนให้เห็นว่าคนพิการส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุและวัยแรงงาน ขณะที่กลุ่มเด็กมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย โดยอายุ 0-6 ปี มีเพียง 1,125 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนคนพิการสูงที่สุดในทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 35,988 คน และกลุ่มอายุ 16-59 ปี จำนวน 17,850 คน คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนคนพิการน้อยที่สุดเกือบทุกช่วงวัย คือ จังหวัดระนอง ซึ่งมีจำนวนรวมค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ในด้านเพศ พบว่า คนพิการเพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิงในเกือบทุกช่วงอายุ ยกเว้นกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายเล็กน้อย (หญิง 39,801 คน ชาย 33,628 คน) ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างประชากรสูงอายุที่เพศหญิงมีอายุคาดเฉลี่ยสูงกว่า

หากพิจารณารายช่วงวัย พบว่า อายุ 0-6 ปี มีจำนวนรวม 1,125 คน โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชสูงสุด 383 คน อายุ 7-14 ปี มีจำนวน 4,596 คน สูงสุดคือจังหวัดนครศรีธรรมราช 1,431 คน อายุ 15-25 ปี มีจำนวน 7,899 คน สูงสุดคือจังหวัดนครศรีธรรมราช 2,858 คน อายุ 16-59 ปี มีจำนวน 42,668 คน สูงสุดคือจังหวัดนครศรีธรรมราช 17,850 คน อายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 73,429 คน สูงสุดคือจังหวัดนครศรีธรรมราช 35,988 คน

โดยรวมสะท้อนว่า พื้นที่ภาคใต้ตอนบนมีแนวโน้มคนพิการกระจุกตัวในวัยสูงอายุอย่างชัดเจน จึงควรให้ความสำคัญกับการเตรียมระบบดูแลระยะยาว การเข้าถึงสวัสดิการ และการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้สูงอายุพิการเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 95 คนพิการจำแนกตามช่วงอายุ

จำนวนคนพิการ (หน่วย : คน)															
จังหวัด	0 - 6 ปี			7 - 14 ปี			15 - 25 ปี			16 - 59 ปี			60 ปีขึ้นไป		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	85	42	127	355	207	562	571	333	904	2,602	1,739	4,341	2,521	2,595	5,116
ชุมพร	79	40	119	290	168	458	504	303	807	2,737	1,665	4,402	3,584	3,763	7,347
นครศรีธรรมราช	241	142	383	949	482	1,431	1,825	1,033	2,858	10,823	7,027	17,850	15,701	20,287	35,988
พังงา	52	23	75	215	110	325	415	209	624	1,801	1,103	2,904	2,705	3,014	5,719
ภูเก็ต	71	45	116	310	132	442	385	249	634	1,627	1,036	2,663	1,670	1,826	3,496
ระนอง	42	14	56	131	76	207	217	139	356	948	659	1,607	1,057	1,023	2,080
สุราษฎร์ธานี	164	85	249	794	377	1,171	1,123	593	1,716	5,495	3,406	8,901	6,390	7,293	13,683
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	734	391	1,125	3,044	1,552	4,596	5,040	2,859	7,899	26,033	16,635	42,668	33,628	39,801	73,429

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

(4) คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

จากข้อมูลคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า คนพิการส่วนใหญ่เป็น “ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย” จำนวน 64,719 คน มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 26,751 คน และพิการมากกว่า 1 ประเภท จำนวน 9,169 คน ขณะที่ความพิการทางการเรียนรู้มีจำนวนน้อยที่สุด เพียง 1,296 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนคนพิการสูงที่สุดเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 29,349 คน และความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 12,608 คน สะท้อนถึงขนาดประชากรและจำนวนผู้พิการที่สูงกว่าจังหวัดอื่นอย่างชัดเจน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร

โดยภาพรวม โครงสร้างความพิการของพื้นที่ภาคใต้ตอนบนสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาความพิการด้านการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และการดูแลระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ควรพัฒนาระบบบริการเฉพาะด้านสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน สติปัญญา และผู้พิการซ้ำซ้อน เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและบริการสวัสดิการได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่

ตารางที่ 96 คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ

จังหวัด	คนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ (หน่วย : คน)								
	ทางการเห็น	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ทางสติปัญญา	ทางการเรียนรู้	ทางออทิสติก	พิการมากกว่า 1 ประเภท	ไม่ระบุ
กระบี่	667	1,825	5,639	677	833	93	158	1,158	-
ชุมพร	1,025	2,634	6,209	885	1,040	163	161	1,016	-
นครศรีธรรมราช	3,740	12,608	29,349	4,382	3,426	533	489	3,983	-
พังงา	469	2,320	4,719	643	774	70	119	533	-
ภูเก็ต	381	1,223	3,815	343	514	57	281	737	-
ระนอง	330	793	2,082	245	383	22	120	331	-
สุราษฎร์ธานี	1,346	5,348	12,906	1,583	2,233	358	535	1,411	-
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	7,958	26,751	64,719	8,758	9,203	1,296	1,863	9,169	-

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

3.4.2 สถานการณ์เชิงประเด็น

3.4.2.1 การศึกษาของคนพิการ

(1) นักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

จากข้อมูลนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวมของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่ามีคนพิการได้รับการศึกษาในระบบรวมทั้งสิ้น 12,070 คน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ประถมศึกษา จำนวน 8,498 คน คิดเป็นสัดส่วนสูงสุด รองลงมาคือระดับ มัธยมศึกษา 3,091 คน และระดับ มัธยมศึกษาและเทียบเท่า 462 คน ส่วนระดับก่อนประถมศึกษามีน้อยที่สุดเพียง 19 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีคนพิการได้รับการศึกษาในโรงเรียนแบบเรียนรวมมากที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4,451 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2,893 คน และจังหวัดชุมพร 1,444 คน ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 208 คน

ในด้านระดับการศึกษา ทุกจังหวัดมีจำนวนสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา สะท้อนว่าเด็กพิการส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในช่วงวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานตอนต้น และจำนวนลดลงในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการศึกษาต่อหรือการคงอยู่ในระบบการศึกษา

นอกจากนี้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีจำนวนผู้เรียนระดับมัธยมต้น และมัธยมศึกษาตอนช้างสูง เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น แสดงถึงศักยภาพด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่รองรับต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้นได้ดีกว่าในหลายพื้นที่

ตารางที่ 97 จำนวนนักเรียนพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนแบบเรียนรวม

จังหวัด	คนพิการที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนแบบเรียนรวม (หน่วย : คน)				
	ก่อนประถม	ประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลายและเทียบเท่า	รวมทั้งหมด
กระบี่	1	1,091	187	-	1,279
ชุมพร	6	898	538	2	1,444
นครศรีธรรมราช	2	1,901	764	226	2,893
พังงา	-	604	233	39	876
ภูเก็ต	1	148	58	1	208
ระนอง	3	713	203	-	919
สุราษฎร์ธานี	6	3,143	1,108	194	4,451
0	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	19	8,498	3,091	462	12,070

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567)

(2) คนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ

จากข้อมูลคนพิการที่ได้รับการบริการการศึกษาพิเศษในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2566-2568 จำแนกตามประเภทสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และ ศูนย์การศึกษาพิเศษ พบสาระสำคัญดังนี้

ปี 2568 มีคนพิการได้รับการบริการจาก โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 391 คน โรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 1,333 คน ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2,491 คน “ศูนย์การศึกษาพิเศษ” มีผู้รับบริการมากที่สุดอย่างต่อเนื่องทุกปี

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดที่มีจำนวนสูงสุดในปี 2568 คือ จังหวัดกระบี่ 133 คน จังหวัดพังงา 98 คน และจังหวัดชุมพร 43 คน

โรงเรียนเฉพาะความพิการ จังหวัดที่มีจำนวนสูงสุดในปี 2568 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 571 คน จังหวัดภูเก็ต 293 คน และชุมพร 237 คน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดที่มีจำนวนสูงสุดในปี 2568 ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 867 คน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 375 คน และจังหวัดกระบี่ 325 คน

โดยรวม พบว่า การให้บริการการศึกษาพิเศษในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนพึ่งพาศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นหลัก และจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้รับบริการสูงที่สุดเกือบทุกประเภทสถานศึกษา สะท้อนถึงบทบาทการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาพิเศษของพื้นที่

ตารางที่ 98 จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ

คนพิการที่ได้รับการศึกษาพิเศษ (หน่วย : คน)									
จังหวัด	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์			โรงเรียนเฉพาะ ความพิการ			ศูนย์การศึกษาพิเศษ		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	108	136	133	-	-	-	263	315	325
ชุมพร	56	50	43	255	268	237	250	247	267
นครศรีธรรมราช	54	52	42	644	576	571	760	852	867
พังงา	105	107	98	130	137	154	174	176	195
ภูเก็ต	44	35	26	285	292	293	213	219	232
ระนอง	-	-	40	-	-	-	213	237	230
สุราษฎร์ธานี	8	5	9	78	81	78	356	365	375
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	375	385	391	1,392	1,354	1,333	2,229	2,411	2,491

ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2568)

3.4.2.2 การทำงานของคนพิการ

(1) สถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

จากข้อมูลสถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน ปี 2566–2568 พบว่า ปี 2568 มีสถานประกอบการที่เข้าข่ายต้องรับคนพิการเข้าทำงานรวมทั้งสิ้น 512 แห่ง เพิ่มขึ้นจาก 416 แห่ง ในปี 2566 และ 487 แห่งในปี 2567 สะท้อนแนวโน้มการขยายตัวของสถานประกอบการขนาดใหญ่ในพื้นที่ จังหวัดที่มีจำนวนสถานประกอบการมากที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 215 แห่ง รองลงมา ได้แก่ จังหวัด สุราษฎร์ธานี 108 แห่ง และจังหวัดนครศรีธรรมราช 65 แห่ง ขณะที่จังหวัดพังงามีจำนวนต่ำสุด 27 แห่ง

ด้านอัตราส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน ปี 2568 มีจำนวนรวม 1,325 คน เพิ่มขึ้นจาก 1,271 คน ในปี 2567 อย่างต่อเนื่อง จังหวัดภูเก็ตมีการรับคนพิการสูงที่สุด 563 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัด สุราษฎร์ธานี 311 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราช 148 คน

โดยภาพรวม พื้นที่มีแนวโน้มการขยายตัวของสถานประกอบการขนาดใหญ่และความต้องการรองรับการจ้างงานคนพิการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว เช่น จังหวัด ภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีบทบาทสำคัญสูงสุดในการจ้างงานคนพิการของภูมิภาค

ตารางที่ 99 การรับคนพิการเข้าทำงาน

จังหวัด	จำนวนสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คน ขึ้นไป (หน่วย : แห่ง)			อัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน (หน่วย : คน)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	33	46	45	1	89	90
ชุมพร	33	33	32	-	101	92
นครศรีธรรมราช	67	69	65	1	157	148
พังงา	20	23	27	-	48	58
ภูเก็ต	149	186	215	10	510	563
ระนอง	23	23	20	-	70	63
สุราษฎร์ธานี	91	107	108	2	296	311
0	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	416	487	512	14	1,271	1,325

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

(2) สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

จากข้อมูลสัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 การส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 และการให้สัมปทานตามมาตรา 35 ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า ภาพรวมมีการรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 จำนวน 320 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนสูงสุด คือ จังหวัดภูเก็ต 96 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 78 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราช 52 คน ขณะที่จังหวัดระนองมีจำนวนน้อยที่สุด 14 คน

ด้านการส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 มีจำนวนรวม 46 คน ส่วนใหญ่พบในจังหวัดภูเก็ต 37 คน รองลงมาคือ สุราษฎร์ธานี 8 คน และนครศรีธรรมราช 1 คน สะท้อนให้เห็นว่า สถานประกอบการบางส่วนเลือกปฏิบัติตามกฎหมายโดยการส่งเงินสมทบแทนการจ้างงานคนพิการ สำหรับการให้สัมปทานตามมาตรา 35 มีจำนวนรวม 12 คน โดยจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนสูงสุด 5 คน รองลงมาคือ สุราษฎร์ธานี 4 คน และนครศรีธรรมราช 2 คน ขณะที่จังหวัดระนองมี 1 คน นอกจากนี้ พบการดำเนินการแบบผสมผสาน คือ รับคนพิการตามมาตรา 33 ควบคู่กับการให้สัมปทานตามมาตรา 35 รวม 14 คน โดยจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนสูงสุด 7 คน รองลงมาคือ นครศรีธรรมราช 2 คน และจังหวัดระนอง 2 คน

ในส่วนของการปฏิบัติตามกฎหมาย พบว่า มีสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบอัตราส่วน จำนวน 28 แห่ง โดยจังหวัดภูเก็ตสูงสุด 15 แห่ง รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7 แห่ง และจังหวัดกระบี่กับจังหวัดนครศรีธรรมราชจังหวัดละ 2 แห่ง ขณะที่สถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเลยมีจำนวน 22 แห่ง โดยจังหวัดภูเก็ตสูงสุด 10 แห่ง รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 4 แห่ง และจังหวัดนครศรีธรรมราช 3 แห่ง

โดยรวม จังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการสูงที่สุดในหลายมิติ ทั้งการจ้างงาน การส่งเงินสมทบ และการให้สัมปทาน แต่ขณะเดียวกันก็ยังพบจำนวนสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ครบตามกฎหมายและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในระดับสูงเช่นกัน สะท้อนถึงความจำเป็นในการกำกับติดตามและส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ดังกล่าว

ตารางที่ 100 สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน

จังหวัด	สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน (หน่วย : คน)			
	รับคนพิการเข้าทำงานตาม ม.33	ส่งเงินเข้ากองทุนฯ ตาม ม.34	ให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	รับคนพิการตาม ม.33 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35
กระบี่	37	-	-	1
ชุมพร	24	-	-	1
นครศรีธรรมราช	52	1	2	2
พังงา	19	-	-	-
ภูเก็ต	96	37	5	7
ระนอง	14	-	1	2
สุราษฎร์ธานี	78	8	4	1
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	320	46	12	14

จังหวัด	สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน (หน่วย : คน)			
	ส่งเงินตาม ม.34 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	รับคนพิการ ตาม ม.33 ส่งเงิน ตาม ม.34 และให้สัมปทานฯ ตาม ม.35	ปฏิบัติตามกฎหมายแต่ไม่ครบอัตราส่วน	ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
กระบี่	-	-	2	2
ชุมพร	-	-	-	1
นครศรีธรรมราช	-	-	2	3
พังงา	-	-	1	-
ภูเก็ต	-	2	15	10
ระนอง	-	-	1	2
สุราษฎร์ธานี	-	-	7	4
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	-	2	28	22

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

3.4.3 เครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ

จากข้อมูลเครือข่าย/สวัสดิการด้านคนพิการ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีศูนย์บริการคนพิการ รวม 7 แห่ง มีศูนย์บริการคนพิการทั่วไป รวม 230 แห่ง และมีองค์กรด้านคนพิการ รวม 7 แห่ง นอกจากนี้ในระดับจังหวัดยังมีการกระจายตัวที่จำกัด โดยมีศูนย์บริการคนพิการจังหวัดเพียงจังหวัดละ 1 แห่ง ขณะที่ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปกระจายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช (68 แห่ง) และจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดกระบี่ ในสัดส่วนที่เท่ากัน (42 แห่ง) สะท้อนถึงศักยภาพของพื้นที่ในการให้บริการอย่างทั่วถึงมากกว่าเขตอื่นๆ ส่วนองค์กรด้านคนพิการยังมีจำนวนค่อนข้างน้อยในหลายพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของการขับเคลื่อนงานและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในพื้นที่นั้นๆ

ตารางที่ 101 เครือข่ายด้านคนพิการ

จังหวัด	เครือข่ายด้านคนพิการ (หน่วย : แห่ง)		
	ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด	ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป	องค์กรด้านคนพิการ
กระบี่	1	42	1
ชุมพร	1	24	-
นครศรีธรรมราช	1	68	2
พังงา	1	23	1
ภูเก็ต	1	14	1
ระนอง	1	17	-
สุราษฎร์ธานี	1	42	2
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	7	230	7

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

จากข้อมูลจำนวนผู้รับบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2564–2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2564 มีผู้รับบริการสูงสุด จำนวน 1,950 คน ก่อนลดลงเหลือ 643 คน ในปี 2565 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 767 คน ในปี 2566 และลดลงอีกครั้งเป็น 646 คน และ 495 คน ในปี 2567 และ 2568 ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าการเข้าถึงหรือความต้องการกู้ยืมของคนพิการในพื้นที่มีแนวโน้มชะลอตัวลง

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ปี 2568 พบว่า นครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้รับบริการสูงที่สุดของพื้นที่ในปี จำนวน 249 คน รองลงมา คือ จังหวัดกระบี่ จำนวน 57 คน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 55 คน

โดยสรุป พื้นที่ส่วนใหญ่มีแนวโน้มจำนวนผู้รับบริการกู้ยืมเงินลดลง ยกเว้นจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ยังคงมีการขยายตัวของผู้รับบริการอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 ปีหลังสุด สะท้อนถึงความต้องการเข้าถึงแหล่งทุนของคนพิการในพื้นที่ที่ยังอยู่ในระดับสูงกว่า จังหวัดอื่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบเดียวกัน

ตารางที่ 102 การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

จังหวัด	การบริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	166	▼ 87	▲ 158	▼ 72	▼ 57
ชุมพร	138	▼ 86	▲ 92	▼ 82	▼ 52
นครศรีธรรมราช	607	▼ 176	▲ 205	▲ 209	▲ 249
พังงา	67	▼ 25	▲ 31	▼ 30	▲ 46
ภูเก็ต	81	▼ 7	▲ 18	= 18	▼ 13
ระนอง	113	▼ 28	▲ 54	▼ 25	▼ 23
สุราษฎร์ธานี	778	▼ 234	▼ 209	▲ 210	▼ 55
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	1,950	643	767	646	495

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

การให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ” ช่วงปี 2565–2568 พบว่า จำนวนผู้ได้รับการบริการมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยปี 2565 มีผู้ได้รับการบริการสูงสุด 54 คน ลดลงเหลือ 45 คน ในปี 2566 และลดลงอย่างมากในปี 2567 เหลือ 12 คน ก่อนลดลงเหลือ 10 คน ในปี 2568

เมื่อพิจารณาแนวโน้มรายจังหวัด พบว่า นครศรีธรรมราชมีจำนวนผู้รับบริการสูงในช่วงแรก แต่หยุดให้บริการในปี 2567–2568 กระบี่มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องจาก 13 คน เหลือ 0 คน ระนองเริ่มมีการให้บริการในปี 2567 ขณะที่สุราษฎร์ธานีกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2568 จำนวน 10 คน โดยภาพรวมการให้บริการกายอุปกรณ์ช่วยคนพิการในพื้นที่มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน

ตารางที่ 103 การให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ

จังหวัด	การให้บริการกายอุปกรณ์สำหรับช่วยคนพิการ (หน่วย : คน)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	13	▼ 10	▼ 0	= 0
ชุมพร	-	▲ 10	▼ 0	= 0
นครศรีธรรมราช	23	▲ 25	▼ 0	= 0
พังงา	9	▼ 0	= 0	= 0
ภูเก็ต	-	= 0	= 0	= 0
ระนอง	-	= 0	▲ 12	▼ 0
สุราษฎร์ธานี	9	▼ 0	= 0	▲ 10
0	-	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	54	45	12	10

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

จากข้อมูลจำนวนการให้บริการผู้ดูแลคนพิการ (PA) ของ 7 จังหวัดภาคใต้ ระหว่างปี 2564-2568 พบว่า ภาพรวมทั้งพื้นที่มีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” จาก 107 คน ในปี 2564 เป็น 241 คน ในปี 2566 และคงที่ในปี 2567 ก่อนลดลงเล็กน้อยเหลือ 231 คน ในปี 2568 ปี 2566-2567 เป็นช่วงปีที่มีจำนวนผู้รับบริการสูงสุด (241 คน) สะท้อนการขยายการเข้าถึงบริการอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดระนองมีจำนวนการให้บริการผู้ดูแลคนพิการสูงสุด จำนวน 56 คน รองลงมา คือ จังหวัดกระบี่ จำนวน 53 คน และจังหวัดภูเก็ต จำนวน 43 คน

ตารางที่ 104 การบริการผู้ดูแลคนพิการ (PA)

จังหวัด	การบริการผู้ดูแลคนพิการ (PA) (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	13	▲ 30	▲ 54	= 54	▼ 53
ชุมพร	15	▼ 14	▲ 19	= 19	▼ 18
นครศรีธรรมราช	27	▼ 20	▲ 37	= 37	▼ 34
พังงา	12	▲ 13	▲ 17	= 17	▼ 15
ภูเก็ต	12	▲ 17	▲ 45	= 45	▼ 43
ระนอง	11	▲ 39	▲ 50	= 50	▲ 56
สุราษฎร์ธานี	17	▼ 10	▲ 19	= 19	▼ 12
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	107	143	241	241	231

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

จากข้อมูลการบริการล่ามภาษามือ (หน่วย : คน)” แสดงจำนวนผู้รับบริการ ระหว่างปี 2564–2568 พบว่า ภาพรวมการให้บริการมีจำนวนค่อนข้างน้อยและกระจุกตัวอยู่เพียงบางจังหวัด จนปี 2568 ไม่พบผู้รับบริการในทุกจังหวัด (0 คน)

เมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นพื้นที่ที่มีการใช้บริการต่อเนื่องมากที่สุด โดยมีผู้รับบริการในช่วงปี 2564–2567 จังหวัดระนองพบการใช้บริการเฉพาะปี 2565 จำนวน 2 คน จังหวัดสุราษฎร์ธานีพบการใช้บริการในช่วงปี 2564–2565 เท่านั้น จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดพังงา และ จังหวัดภูเก็ต ไม่พบผู้รับบริการตลอดช่วงเวลา

โดยสรุป แนวโน้มการบริการล่ามภาษามือมีลักษณะลดลงหลังปี 2565 และในปี 2568 ไม่พบการใช้บริการ สะท้อนให้เห็นว่าการเข้าถึงบริการยังมีจำกัด และอาจมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ การเข้าถึงสิทธิ หรือการพัฒนากระบวนการให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

ตารางที่ 105 การบริการล่ามภาษามือ

จังหวัด	การบริการล่ามภาษามือ (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	-	= 0	= 0	= 0	= 0
ชุมพร	-	= 0	= 0	= 0	= 0
นครศรีธรรมราช	2	= 2	▼ 1	▲ 2	▼ 0
พังงา	-	= 0	= 0	= 0	= 0
ภูเก็ต	-	= 0	= 0	= 0	= 0
ระนอง	-	▲ 2	▼ 0	= 0	= 0
สุราษฎร์ธานี	1	= 1	▼ 0	= 0	= 0
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	3	5	1	2	-

ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)

จากข้อมูลจำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ช่วงปี 2564–2568 พบแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเกือบทุกจังหวัด โดยยอดรวมเพิ่มจาก 113,319 คน ในปี 2564 เป็น 130,873 คน ในปี 2568 เพิ่มขึ้น 17,554 คน หรือประมาณร้อยละ 15.5

จังหวัดที่มีผู้รับเบี้ยความพิการมากที่สุดทุกปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเพิ่มจาก 51,069 คน เป็น 58,680 คน สะท้อนการเป็นจังหวัดขนาดใหญ่และมีประชากรจำนวนมาก จังหวัดที่มีจำนวนต่ำสุด คือ จังหวัดระนอง แม้มีจำนวนน้อย แต่ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จาก 3,798 คน เป็น 4,316 คน

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ปี 2568 พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดที่มีผู้รับเบี้ยความพิการมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 58,680 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 26,180 คน และ จังหวัดชุมพร 13,418 คน

โดยสรุป ภาพรวมทั้งภูมิภาคมีแนวโน้มผู้รับเบี้ยความพิการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สะท้อนทั้งการเข้าสู่สังคมสูงวัย การเข้าถึงสิทธิของคนพิการที่ดีขึ้น และการขยายฐานข้อมูลผู้มีสิทธิรับสวัสดิการของภาครัฐ

ตารางที่ 106 จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการ

จังหวัด	ผู้รับเงินเบี้ยความพิการ (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	10,156	▲ 10,190	▲ 10,451	▲ 10,887	▲ 11,247
ชุมพร	11,726	▼ 11,692	▲ 11,992	▲ 12,901	▲ 13,418
นครศรีธรรมราช	51,069	▼ 50,712	▲ 51,783	▲ 56,621	▲ 58,680
พังงา	8,328	▲ 8,400	▲ 8,723	▲ 9,357	▲ 9,691
ภูเก็ต	6,429	▲ 6,616	▲ 6,828	▲ 7,166	▲ 7,341
ระนอง	3,798	▼ 3,795	▲ 3,957	▲ 4,171	▲ 4,316
สุราษฎร์ธานี	21,813	▲ 22,188	▲ 22,917	▲ 25,034	▲ 26,180
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	113,319	113,593	116,651	126,137	130,873

ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2568)

3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง

3.5.1 สถานการณ์ทั่วไปด้านกลุ่มคนเปราะบาง

(1) การให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

จากข้อมูลการให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ปี 2566–2568 พบว่า จำนวนผู้ใช้บริการมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยปี 2566 มีผู้ให้บริการรวม 256 คน ลดลงเหลือ 198 คน ในปี 2567 และเหลือเพียง 46 คน ในปี 2568 หรือลดลงร้อยละ 82.03 เมื่อเทียบกับปี 2566 สะท้อนถึงแนวโน้มการลดลงของผู้เข้ารับบริการในพื้นที่

เมื่อพิจารณารายจังหวัดในปี 2568 พบว่า จำนวนผู้ให้บริการลดลงเกือบทุกจังหวัด โดยจังหวัดภูเก็ตสูงสุด จำนวน 19 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 9 คน และ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 8 คน ขณะที่จังหวัดชุมพรไม่มีผู้ให้บริการในปีดังกล่าว

ด้านเพศ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศชายทุกปี แสดงให้เห็นว่าเพศชายยังเป็นกลุ่มหลักของผู้เข้ารับบริการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอย่างต่อเนื่อง ขณะที่เพศหญิงมีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกันกับภาพรวมทั้งหมด

ตารางที่ 107 ผู้ใช้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

ผู้ให้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง (หน่วย : คน)									
จังหวัด	ปี 2566			ปี 2567			ปี 2568		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กระบี่	4	-	4	74	22	96	3	-	3
ชุมพร	5	6	11	4	4	8	-	-	-
นครศรีธรรมราช	36	27	63	24	15	39	7	2	9
พังงา	16	8	24	10	6	16	-	1	1
ภูเก็ต	57	36	93	11	10	21	14	5	19
ระนอง	8	5	13	-	-	-	4	2	6
สุราษฎร์ธานี	33	15	48	17	1	18	6	2	8
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	159	97	256	140	58	198	34	12	46

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)

(2) ผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท

จากข้อมูลแสดงจำนวนผู้แสดงความสามารถในพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน รวมทั้งสิ้น 171 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีความสามารถด้านการแสดงดนตรี จำนวน 96 คน คิดเป็นสัดส่วนสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการแสดงนาฏศิลป์ 33 คน และประเภทอื่น ๆ 30 คน ขณะที่ด้านการแสดงศิลปะมี 3 คน และด้านการแสดงกายกรรม 9 คน ส่วนด้านการแสดงละครไม่พบผู้แสดงความสามารถ

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดกระบี่มีจำนวนผู้แสดงความสามารถมากที่สุด 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.94 ของทั้งหมด โดยโดดเด่นด้านนาฏศิลป์ 30 คน รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 32 คน ส่วนใหญ่เป็นด้านดนตรี 23 คน และจังหวัดระนองมี 22 คน ส่วนใหญ่เป็นด้านแสดงดนตรี 19 คน

ตารางที่ 108 จำนวนผู้แสดงความสามารถ จำแนกประเภท

จังหวัด	ผู้แสดงความสามารถ (หน่วย : คน)						
	ด้านการแสดงดนตรี	ด้านการแสดงนาฏศิลป์	ด้านการแสดงละคร	ด้านการแสดงศิลปะ	ด้านการแสดงกายกรรม	อื่น ๆ	รวม
กระบี่	11	30	-	2	9	18	70
ชุมพร	14	-	-	-	-	1	15
นครศรีธรรมราช	23	2	-	-	-	7	32
พังงา	9	-	-	-	-	-	9
ภูเก็ต	9	1	-	1	-	1	12
ระนอง	19	-	-	-	-	3	22
สุราษฎร์ธานี	11	-	-	-	-	-	11
0	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	96	33	-	3	9	30	171

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)

(3) จำนวนคนขอทาน

จากข้อมูลจำนวนคนขอทาน พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนคนขอทานมากที่สุด คือจังหวัดภูเก็ต (13 คน) ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญ โดยส่วนใหญ่เป็นคนต่างด้าว (10 คน) และมีคนไทย (3 คน) รองลงมาคือ จังหวัดระนอง (8 คน) โดยเป็นคนไทย (7 คน) เป็นคนต่างด้าว (2 คน) และมีคนไทย (6 คน) และจังหวัดพังงา (5 คน) โดยเป็นคนไทยทั้งหมด ตามลำดับ

ตารางที่ 109 จำนวนคนขอทาน

จังหวัด	คนขอทาน (หน่วย : คน)		
	คนไทย	ต่างด้าว	รวม
กระบี่	-	-	-
ชุมพร	2	-	2
นครศรีธรรมราช	1	-	1
พังงา	5	-	5
ภูเก็ต	3	10	13
ระนอง	6	2	8
สุราษฎร์ธานี	3	-	3
0	-	-	-
รวมทั้งหมด	20	12	32

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)

3.5.2 เครือข่าย/สวัสดิการด้านกลุ่มคนเปราะบาง

(1) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากข้อมูลแสดงจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2564-2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2564 มีจำนวน 17,129 คน เพิ่มขึ้นเป็น 32,281 คน ในปี 2568 หรือเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว สะท้อนถึงการขยายบทบาทเครือข่ายอาสาสมัครในการขับเคลื่อนงานด้านสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่

จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนอาสาสมัครสูงที่สุดทุกปี โดยปี 2568 มีจำนวน 12,623 คน แม้จะลดลงจากปี 2567 เล็กน้อย ขณะที่สุราษฎร์ธานีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จาก 3,942 คน ในปี 2564 เป็น 7,042 คน ในปี 2568 แสดงถึงการขยายตัวของเครือข่ายอาสาสมัครอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณารายจังหวัดในปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สูงสุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12,623 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 7,042 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 4,396 คน

โดยสรุป พื้นที่ภาคใต้ตอนบนมีแนวโน้มการขยายตัวของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสนับสนุนงานด้านสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดศูนย์กลางของพื้นที่.

ตารางที่ 110 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือน

จังหวัด	อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (หน่วย : คน)				
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
กระบี่	1,757	▼ 1,251	▲ 1,253	▲ 1,783	▲ 2,043
ชุมพร	851	▲ 4,319	▼ 4,318	▲ 4,426	▼ 4,396
นครศรีธรรมราช	4,501	▲ 11,773	▲ 11,973	▲ 12,740	▼ 12,623
พังงา	1,773	▲ 1,988	= 1,988	▲ 2,074	▲ 2,088
ภูเก็ต	2,508	▼ 1,429	▲ 1,454	▲ 1,864	▲ 2,009
ระนอง	1,797	▲ 2,116	= 2,116	▲ 2,268	▼ 2,080
สุราษฎร์ธานี	3,942	▲ 6,549	▲ 6,562	▲ 6,952	▲ 7,042
0	-	= 0	= 0	= 0	= 0
รวมทั้งหมด	17,129	29,425	29,664	32,107	32,281

ที่มา : ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)

(2) ภาคีเครือข่าย

จากข้อมูลภาคีเครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) รวมทั้งสิ้น 62 แห่ง โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนเครือข่ายมากที่สุด 17 แห่ง รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต 15 แห่ง และจังหวัดกระบี่ 14 แห่ง สะท้อนถึงความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่ค่อนข้างเข้มแข็ง โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ขณะที่จังหวัดระนองมีจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและหน่วยงานภาครัฐในแต่ละจังหวัด ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจ ศักยภาพของพื้นที่ และจำนวนสถานประกอบการในจังหวัดนั้น ๆ

ตารางที่ 111 เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR)

จังหวัด	เครือข่ายองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคธุรกิจ Corporate Social Responsibility (CSR) (หน่วย : แห่ง)
กระบี่	14
ชุมพร	7
นครศรีธรรมราช	3
พังงา	4
ภูเก็ต	15
ระนอง	2
สุราษฎร์ธานี	17
0	-
รวมทั้งหมด	62

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)

จากข้อมูลองค์กรภาคีเครือข่ายในพื้นที่รับผิดชอบ จำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรภาคประชาชน และองค์กรสวัสดิการชุมชน พบว่า เมืององค์กรภาคีเครือข่ายรวมทั้งสิ้น 6,427 แห่ง โดยส่วนใหญ่เป็นองค์กรภาคประชาชน จำนวน 5,215 แห่ง คิดเป็นสัดส่วนสูงที่สุด รองลงมา คือ องค์กรพัฒนาเอกชน จำนวน 1,185 แห่ง องค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 20 แห่ง และองค์กรสวัสดิการชุมชน จำนวน 7 แห่ง

เมื่อพิจารณารายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนองค์กรภาคีเครือข่ายรวมสูงที่สุด โดยเฉพาะองค์กรภาคประชาชน จำนวน 1,510 แห่ง รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมืององค์กรภาคประชาชน จำนวน 1,171 แห่ง และจังหวัดพังงา จำนวน 870 แห่ง ขณะที่จังหวัดที่มีเมืององค์กรพัฒนาเอกชนค่อนข้างสูง ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต ส่วนด้านองค์กรสาธารณประโยชน์ พบมากที่สุด ในจังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่ ส่วนองค์กรสวัสดิการชุมชนมีจำนวนน้อย พบเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราช ระนอง และสุราษฎร์ธานี รวม 7 แห่ง

โดยภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่า เครือข่ายภาคประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสังคมในพื้นที่ภาคใต้ และมีการกระจุกตัวขององค์กรในจังหวัดขนาดใหญ่หรือจังหวัดที่มีความเข้มแข็งด้านการรวมกลุ่มภาคประชาชนอย่างชัดเจน

ตารางที่ 112 องค์การภาคีเครือข่าย

จังหวัด	องค์การภาคีเครือข่าย (หน่วย : แห่ง)			
	องค์กรพัฒนาเอกชน	องค์กรสาธารณประโยชน์	องค์กรภาคประชาชน	องค์กรสวัสดิการชุมชน
กระบี่	12	5	472	-
ชุมพร	215	-	653	-
นครศรีธรรมราช	532	3	1,510	2
พังงา	15	6	870	-
ภูเก็ต	285	4	199	-
ระนอง	71	-	340	1
สุราษฎร์ธานี	55	2	1,171	4
0	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	1,185	20	5,215	7

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)

สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมและสถานการณ์เร่งด่วน (Hot Issues)

4.1 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ค่าเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 69.84 คะแนน โดยจังหวัดที่มีค่าดัชนีสูงกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช (73.41) รองลงมา จังหวัดสุราษฎร์ธานี (71.94) จังหวัดอื่นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศทั้งหมด โดยจังหวัดที่มีค่าดัชนีต่ำที่สุด คือ จังหวัดระนอง (52.25) ต่ำกว่าค่ากลางประเทศอย่างชัดเจน (69.84)

หากเปรียบเทียบแต่ละมิติรายจังหวัด พบว่า

- 1) มิติที่อยู่อาศัย จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ กระบี่และสุราษฎร์ธานี ขณะที่พังงา มีคะแนนสูงสุด (73.96) สะท้อนศักยภาพด้านที่อยู่อาศัย
- 2) มิติสุขภาพ จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ ภูเก็ต ขณะที่กระบี่ มีคะแนนสูงสุด (79.32) สะท้อนศักยภาพด้านสุขภาพ
- 3) มิติการศึกษา จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ ทุกจังหวัดภาคใต้ตอนบน ยกเว้นภูเก็ต ซึ่งมีคะแนนสูงสุด (79.49) สะท้อนศักยภาพด้านการศึกษา
- 4) มิติการมีงานทำและรายได้ จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ พังงา และระนอง ขณะที่ภูเก็ต มีคะแนนสูงสุด (86.99) สะท้อนศักยภาพด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
- 5) มิติความมั่นคงของครอบครัว จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ พังงา และระนอง ขณะที่สุราษฎร์ธานี มีคะแนนสูงสุด (96.36) สะท้อนศักยภาพความมั่นคงของครอบครัว
- 6) มิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช ภูเก็ต และสุราษฎร์ธานี ขณะที่ระนอง มีคะแนนสูงสุด (77.41) สะท้อนศักยภาพด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ
- 7) มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ ทุกจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยภูเก็ต มีคะแนนต่ำสุด (20.92) ซึ่งถือเป็นค่าคะแนนที่ต่ำมาก
- 8) มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ ทุกจังหวัดภาคใต้ตอนบน ยกเว้นพังงา มีคะแนนสูงสุด (77.66) สะท้อนศักยภาพด้านการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม
- 9) มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ กระบี่ ชุมพร พังงา และระนอง ขณะที่ภูเก็ต มีคะแนนสูงสุด (95.03) สูงที่สุดในทุกจังหวัด สะท้อนสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

ตารางที่ 113 สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ

จังหวัด	ค่าดัชนีรวม	มิติที่ 1	มิติที่ 2	มิติที่ 3	มิติที่ 4	มิติที่ 5	มิติที่ 6	มิติที่ 7	มิติที่ 8	มิติที่ 9
กระบี่	64.54	69.54	79.32	67.63	76.34	81.89	46.96	57.38	56.37	66.37
ชุมพร	65.97	70.82	74.56	65.86	80.96	76.86	67.95	51.66	69.09	56.11
นครศรีธรรมราช	73.41	73.76	76.35	68.13	72.17	75.92	67.44	68.29	64.81	73.57
พังงา	68.86	73.96	73.51	69.36	67.42	66.09	76.03	57.53	77.66	65.64
ภูเก็ต	63.37	70.32	62.20	79.49	86.99	71.78	66.85	20.92	62.34	95.03
ระนอง	52.25	72.38	70.76	57.60	66.32	66.65	77.41	53.42	59.17	62.75
สุราษฎร์ธานี	71.94	68.10	72.09	64.49	77.53	96.36	59.04	60.55	71.79	71.11
0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย (2568)

หมายเหตุ ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ค่ากลาง = 69.84

1. มิติที่อยู่อาศัย ค่ากลาง = 70.29
2. มิติสุขภาพ ค่ากลาง = 70.20
3. มิติการศึกษา ค่ากลาง = 70.18
4. มิติการมีงานทำและรายได้ ค่ากลาง = 69.81
5. มิติความมั่นคงของครอบครัว ค่ากลาง = 69.84
6. มิติการเข้าถึงบริการของรัฐ ค่ากลาง = 70.16
7. มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ค่ากลาง = 69.97
8. มิติการเมืองและการมีส่วนร่วมทางสังคม ค่ากลาง = 70.11
9. มิติสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ค่ากลาง = 70.09

4.2 สถานการณ์เชิงประเด็นในระดับพื้นที่

4.2.1 สถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จากข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ พบว่า 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน มีปัญหาด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 93,897 คน รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ จำนวน 34,237 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 6,594 คน ด้านการศึกษา จำนวน 5,499 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 5,428 คน สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน จะเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว แต่กลับมีปัญหาด้านรายได้เป็นอันดับ 1

ตารางที่ 114 กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook แยกรายมิติ

กลุ่มเป้าหมายตามฐานข้อมูล MSO Logbook	ปี 2568
จำนวนคนเปราะบาง	2,113,486 คน
- ด้านความเป็นอยู่	34,237 คน
- ด้านการศึกษา	5,499 คน
- ด้านสุขภาพ	6,594 คน
- ด้านรายได้	93,897 คน
- ด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ	5,428 คน

(ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2569)

จากข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง พบว่า 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน มีความเปราะบาง ระดับ 2 มากที่สุด คือ จำนวน 67,799 ครัวเรือน รองลงมา คือ ระดับ 1 จำนวน 30,640 ครัวเรือน ระดับ 3 จำนวน 7,093 ครัวเรือน และระดับ 0 จำนวน 1,772 ครัวเรือน สะท้อนให้เห็นว่า 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน มีความเปราะบางระดับ 2 คือ ส่วนใหญ่ครัวเรือนเปราะบาง เป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และมีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1-2 คน หรือมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับตารางที่ 114 ที่แสดงให้เห็นถึงข้อมูล MSO Logbook ว่าปัญหาด้านรายได้ มาเป็นอันดับ 1

ตารางที่ 115 ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง

ข้อมูลครัวเรือนเปราะบาง	ปี 2568
จำนวนครัวเรือนเปราะบาง	145,655 ครัวเรือน
ระดับความเปราะบางของครัวเรือน	
- ระดับ 0	1,772 ครัวเรือน
- ระดับ 1	30,640 ครัวเรือน
- ระดับ 2	67,799 ครัวเรือน
- ระดับ 3	7,093 ครัวเรือน

(ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2569)

4.2.2 ผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน

จากข้อมูลผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือนผลการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือนของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า จำนวนคนที่ได้รับการช่วยเหลือแล้ว ร้อยละ 88 % (139,915 คน) อยู่ระหว่างช่วยเหลือร้อยละ 1 % (1,605 คน) และยังไม่มีการช่วยเหลือ ร้อยละ 11 % (16,740 คน) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่า มีการให้คำแนะนำ ร้อยละ 65 % (142,782 แผน) ช่วยเหลือโดย พม. ร้อยละ 33 % (72,565 แผน) และประสานส่งต่อหน่วยงานอื่น ร้อยละ 2 % (4,561 แผน) รวมทั้งสิ้น 219,908 แผนการให้ความช่วยเหลือ

ที่มา : ระบบ Mso-logbook กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2569)

4.3 สถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues

จากการประชุมการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการตามนโยบายและภารกิจของกระทรวง พม.7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน วันศุกร์ที่ 26 มิถุนายน 2569 เวลา 09.00 – 12.00 น.(การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Zoom Meeting)เพื่อร่วมกันพิจารณาสถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues ในพื้นที่ 3 ลำดับแรก ประจำปี 2569 เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมในเขตพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน เพื่อให้รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไปในทิศทางเดียวกัน มีประเด็นปัญหาร่วมที่น่าสนใจ ดังนี้

4.3.1 ปัญหาผู้สูงอายุพิการ ชีวมเศร้า และอยู่ลำพัง

ถือเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย เนื่องจากข้อมูลสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในปี 2568 เมื่อเทียบกับปี 2567 โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 สะท้อนการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์อย่างเด่นชัด ทั้งนี้จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียง มากที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองรวมทั้งสิ้น 493,166 คน จำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง มีจำนวนผู้สูงอายุติดสังคมสูงสุด 474,364 คน ร้อยละ 96.19 ติดบ้าน 4,764 คน ร้อยละ 2.99 ติดเตียง 4,038 คน ร้อยละ 0.82 ประกอบกับข้อมูลสัดส่วนคนพิการของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนที่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คนพิการส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 73,429 คน คิดเป็นร้อยละ 56.61โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จากปัญหาสุขภาพเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นตามอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องประสบปัญหาในด้านการมีงานทำ ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอ ทำให้อัตราพึ่งพิงของจังหวัดสูงขึ้น อีกทั้งยังพบปัญหาผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนมีรายได้น้อย ทำให้มีข้อจำกัดเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยถูกหลักอนามัย และดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น ออกกำลังกาย ส่งผลทำให้เกิดโรคของผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

4.3.2 ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม (ตั้งครุรกก่อนวัยอันควร)

ถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าห่วงใย เนื่องจากข้อมูลสถานการณ์พฤติกรรมเด็กและเยาวชนของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยเฉพาะตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร พบว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ในปี 2566 ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกจังหวัด เมื่อเทียบกับปี 2565 จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดในปี 2566 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 21 คน รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 19 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 14 คน อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปีมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” ปี 2567-2568 สะท้อนว่าปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กอายุ 10-14 ปี ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราสูงที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 1.79 รองลงมา จังหวัดพังงา ร้อยละ 1.54 และ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 1.26

4.3.3 ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ถือเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย เป็นลำดับแรก เนื่องจากในปี 2567 พบว่า สำหรับจำนวน ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พบว่า จำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว ช่วงปี 2566-2568 จำแนกตามเพศ เพศหญิง” เป็นผู้ถูกกระทำมากกว่าเพศชาย เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ถูกกระทำสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งปรากฏในทุกจังหวัดในภาคใต้ตอนบน รองลงมา คือ ความรุนแรงด้านจิตใจ และความรุนแรงทางสังคม-ละเลยหรือทอดทิ้ง กลุ่มที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ วัยกลางคน 36-59 ปี รองลงมา คือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุ 19-35 ปี และกลุ่มเยาวชนอายุ 13-18 ปี โดยสาเหตุหลักของการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ ปัญหายาเสพติด รองลงมา คือ สุรา และบันดาลโทสะ โดยจังหวัดที่พบปัญหายาเสพติด มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต ประกอบกับข้อมูลสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ พบว่า ระดับความมั่นคงของมนุษย์ ในมิติที่ 5 มิติความมั่นคงของครอบครัว มีค่ากลางอยู่ที่ 69.84 จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ พังงา และระนอง ขณะที่สุราษฎร์ธานี มีคะแนนสูงสุด (96.36) สะท้อนศักยภาพความมั่นคงของครอบครัว

4.3.4 ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง ยากจน และรายได้ไม่เพียงพอ

เนื่องจากจากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน กลุ่มคนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบ MSO-Logbook แยกรายมิติของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน มีปัญหาด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 93,897 คน รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ จำนวน 34,237 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 6,594 คน ด้านการศึกษา จำนวน 5,499 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 5,428 คน สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน จะเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว แต่กลับมีปัญหาด้านรายได้เป็นอันดับ 1 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนจัดอยู่ในระดับ 2 มากที่สุด คือ จำนวน 67,799 ครัวเรือน รองลงมา คือ ระดับ 1 จำนวน 30,640 ครัวเรือน ระดับ 3 จำนวน 7,093 ครัวเรือน และระดับ 0 จำนวน 1,772 ครัวเรือน สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีความเปราะบางระดับ 2 คือ ส่วนใหญ่ครัวเรือนเปราะบาง เป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และมีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1-2 คน หรือมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ประกอบกับข้อมูลสถานการณ์

ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ พบว่า ระดับความมั่นคงของมนุษย์ ในมิติที่ 4 มิติการมีงานทำและรายได้ มีค่ากลางอยู่ที่ 69.91 พบจังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง

4.3.5 ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย

จากข้อมูลการฆ่าตัวตายสำเร็จ จากระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2565 - ปี 2567 พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขณะเดียวกันกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดเกณฑ์เป้าหมายตาม KPI ของอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จไว้ไม่เกิน 8 คนต่อประชากร 100,000 คน โดยจังหวัดที่อัตราฆ่าตัวตายเกินเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด ในปี 2567 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการหาแนวทางป้องกัน แก้ไขให้ปัญหาลดลง

นอกจากนี้ยังมีปัญหาสุขภาพจิตที่เป็นประเด็นที่น่าห่วงใยของปี 2568 โดยพบว่า จังหวัดที่มีจำนวนการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2567 คือ จังหวัดภูเก็ต (9.11) รองลงมาคือ จังหวัดชุมพร (8.86) และจังหวัดนครศรีธรรมราช (6.68)

ส่วนที่ 5

การวิเคราะห์แนวโน้ม ของสถานการณ์ทางสังคม

การวิเคราะห์และจัดลำดับสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 ได้รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 7 จังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช โดยได้มาวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวางแผนงาน การเฝ้าระวัง เตือนภัยทางสังคมและแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจมีดังนี้

1. โครงสร้างประชากร กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีจำนวนประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2568 มีครัวเรือนจำนวน 598,827 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร จำนวนรวมทั้งสิ้น 4,489,476 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 2,282,842 คน และเป็นเพศชาย จำนวน 2,206,634 คน โดยมีจำนวนวัยแรงงานช่วงปลาย อายุ 26 – 59 ปีมากที่สุด จำนวน 2,220,046 คน รองลงมา มีจำนวนเด็กอายุ 0 – 17 ปี จำนวน 886,129 คน มีจำนวนวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 867,625 คน มีจำนวนวัยแรงงานช่วงต้น อายุ 18 – 25 ปี จำนวน 456,386 คน และอื่นๆ จำนวน 59,290 คน ตามลำดับ และโดยจังหวัดที่มีประชากรสูงสุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,530,827 คน รองลงมา คือ สุราษฎร์ธานี จำนวน 1,076,100 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 507,057 คน ตามลำดับ

จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุมากที่สุด ในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 ซึ่งมีค่าเกินร้อยละ 20 ซึ่งสะท้อนถึงการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเด่นชัด

หากเปรียบเทียบจำนวนเด็กแรกเกิดในช่วงปี 2563 – 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนเด็กแรกเกิดสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนเด็กแรกเกิดต่ำที่สุด คือ จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา

จากข้อมูลโครงสร้างประชากรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลตามประกาศของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568) พบว่า หากจำแนกประชากรทั่วประเทศตามช่วงอายุ จะเห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์และพบว่ามีจำนวนประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานช่วงปลายมากที่สุด

2. สถานการณ์ด้านสุขภาพ ความเจ็บป่วย และการตาย ในปี 2568 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า สาเหตุการตาย 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่งคือ วัณโรค จำนวน 3,136 คน รองลงมาคือ หัวใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 1,065 คน ติดเชื้อในกระแสเลือด ไม่ระบุชนิด จำนวน 977 คน การหายใจล้มเหลว ไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 605 คน และสาเหตุการตายอื่นที่ไม่ชัดเจนและไม่ระบุรายละเอียด จำนวน 342 คน นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าห่วงใยของปี 2568 โดยพบว่า สาเหตุผู้ปวยนอกจิตเวชที่มารับบริการสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่

ความผิดปกติทางจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท มากที่สุด จำนวน 37,451 คน รองลงมาคือ โรคจิตเภท พฤติกรรมแบบโรคจิตเภท และโรคหลงผิด จำนวน 33,339 คน ความผิดปกติทางอารมณ์ จำนวน 32,028 คน โรคประสาท ความผิดปกติที่สัมพันธ์กับความเครียด และโรคโซมาโตฟอร์ม จำนวน 30,962 คน และโรคซึมเศร้า จำนวน 28,349 คน ตามลำดับ ทั้งนี้ อัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้า พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีในทุกจังหวัด โดยจังหวัดที่มีอัตราการป่วยเป็นโรคซึมเศร้ามากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจากระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ในปี 2567 จังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเกินเกณฑ์เป้าหมาย ตาม KPI ของอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จไว้ไม่เกิน 8 คนต่อประชากร 100,000 คน ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช (9.09) รองลงมา จังหวัดภูเก็ต (9.02) จังหวัดสุราษฎร์ธานี (9.01) และจังหวัดพังงา (8.35) ตามลำดับ ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการหาแนวทางป้องกันแก้ไขให้ปัญหาลดลง

3. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ รายได้ และการทำงาน พบว่า ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว GPP per capita ของจังหวัดภูเก็ตสูง เป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ขณะที่จังหวัดระนองมีค่า GPP per capita ต่ำสุด ในส่วนของรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน พบจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564 คือ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดระนอง และในปี 2566 จังหวัดมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากที่สุดคือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดพังงา ตามลำดับ จังหวัดที่มีหนี้สินต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2564 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา โดยประเภทของหนี้สินโดยการจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมในปี 2566 พบว่า วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมอันดับหนึ่งคือ ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน รองลงมา เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน และใช้ทำการเกษตร ขณะเดียวกันครัวเรือนที่มีการออมเงิน จากข้อมูลปี 2566 – 2568 พบว่า ทุกจังหวัดมีจำนวนครัวเรือนที่ออมเงินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนที่ออมเงินสูงที่สุดอย่างต่อเนื่องทั้งสองปี และเมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดมีจำนวนครัวเรือนที่ออมเงินสูงที่สุดในปี 2568 ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ตามลำดับ ทั้งนี้ครัวเรือนยากจนปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนประชากรยากจนสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (39,957) รองลงมาคือ จังหวัดระนอง (9,010) และจังหวัดกระบี่ (8,508) ตามลำดับ

สำหรับภาวะการมีงานทำ พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนกำลังแรงงาน มากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งสะท้อนขนาดเศรษฐกิจและการเป็นศูนย์กลางการจ้างงานในระดับภูมิภาค ขณะที่จังหวัดที่มีกำลังแรงงานจำนวนน้อย ได้แก่ จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง สำหรับผู้ว่างงานปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีกำลังแรงงาน รวม 2,661,325 คน มีผู้ว่างงานรวม 25,347 คน โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้ว่างงานมากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (13,461 คน) ซึ่งสูงกว่าจังหวัดอื่นอย่างชัดเจน รองลงมาคือ จังหวัดกระบี่ (2,993 คน), จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2,758 คน) ในขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนผู้ว่างงานน้อยที่สุดคือ จังหวัดชุมพร (1,312 คน) รองลงมาคือ จังหวัดระนอง (1,637 คน) และจังหวัดภูเก็ต (1,637 คน) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายว่างงานมากกว่าเพศหญิงในหลายจังหวัด ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงงานของแรงงานหญิงในพื้นที่ โดยจังหวัดที่มีอัตราการว่างงานสูงที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (1.58%) รองลงมาคือ จังหวัดพังงา (1.17%) และ จังหวัดระนอง (1.06%) ส่วนจังหวัดที่มีอัตราการว่างงานลดลงและอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ จังหวัดกระบี่ (1.20%) จังหวัดชุมพร (0.49%) สะท้อนถึงการฟื้นตัวของกิจกรรมเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะภาคบริการและท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลต่อการจ้างงานและรายได้แรงงานด้วย

4. สถานการณ์ด้านการศึกษา ในปี 2568 มีสถานศึกษากลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนสถานศึกษาในระบบมากที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (1,296 แห่ง) รองลงมาคือ

สุราษฎร์ธานี (895 แห่ง) และ กระบี่ (444 แห่ง) โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยเด็กเข้าถึงการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานมากที่สุดอยู่ในระดับเด็กที่เข้าถึงการศึกษาระดับพื้นฐานมากที่สุดอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 339,789 คน รองลงมาคือเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 169,069 คน และก่อนประถมศึกษา จำนวน 111,555 คน ตามลำดับ

โดยในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษมากที่สุดจังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่ ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนด้อยโอกาสมากที่สุด คือ จังหวัดที่มีจำนวนนักเรียนด้อยโอกาสมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ เด็กยากจน คิดเป็นสัดส่วนเกือบทั้งหมดของกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาสในทุกจังหวัด นอกจากนี้กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนนักเรียนออกกลางคัน จำนวนทั้งสิ้น 114 คน โดยจังหวัดที่มีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุดคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (52 คน) รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช (32 คน) และจังหวัดภูเก็ต (26 คน) ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรนักเรียนสูง และมีบริบททางสังคมที่หลากหลาย โดยนักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่มีสาเหตุ ได้แก่ ปัญหาครอบครัว รองลงมา คือ ปัญหาในการปรับตัว และต้องหาเลี้ยงครอบครัว

5. สถานการณ์การค้ามนุษย์ จากข้อมูลจำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ปี 2568 โดยกองต่อต้านการค้ามนุษย์ (2568) พบว่า มีการรายงานผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ใน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (11 ราย) เป็นเพศหญิง เด็ก อายุ 0 – 18 ปี และจังหวัดระนอง (4 ราย) เป็นเพศชาย ผู้ใหญ่ 18 ปีขึ้นไป

6. สถานการณ์เด็กและเยาวชน พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนจำแนกกลุ่มอายุในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,342,515 คน ร้อยละ 29.90 โดยมีกลุ่มอายุ 7–17 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 616,636 คน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 18–25 ปี จำนวน 456,386 คน และกลุ่มอายุ 0–6 ปี จำนวน 269,493 คน สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่เป็นวัยเรียนและวัยรุ่น โดยจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนเด็กและเยาวชนสูงที่สุดในทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 7–17 ปี จำนวน 203,440 คน ขณะที่จังหวัดระนองมีจำนวนเด็กและเยาวชนน้อยที่สุดในทุกช่วงอายุ

จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดในช่วงปี 2563–2568 พบว่า จำนวนและอัตราเด็กแรกเกิดแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกจังหวัด สะท้อนถึงภาวะการเกิดต่ำของพื้นที่อย่างชัดเจน โดยในภาพรวม จำนวนเด็กแรกเกิดลดลงจาก 45,810 คน ในปี 2563 เหลือ 31,043 คน ในปี 2568 หรือลดลงประมาณร้อยละ 32.2 ขณะที่อัตราการเกิดลดลงจาก 9.43 เหลือเพียง 6.34 ต่อประชากรพันคน โดยจังหวัดที่ลดลงมาก ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนเด็กเกิดน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา ขณะที่ปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนเด็กแรกเกิดสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราชมีเด็กแรกเกิด 9,186 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7,577 คน และจังหวัดภูเก็ต 4,573 คน ขณะที่ด้านอัตราการเกิด จังหวัดภูเก็ตมีอัตราการเกิดสูงสุดต่อเนื่องทุกปี แม้จะลดลงจาก 15.76 ในปี 2563 เหลือ 10.85 ในปี 2568 ขณะที่จังหวัดพังงามีอัตราการเกิดต่ำที่สุดในปี 2568 อยู่ที่ 5.16

เด็กในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด พบว่า ปี 2568 จำนวนเด็กและเยาวชนในบ้านพักเด็กและครอบครัว “ลดลงอย่างชัดเจน” เมื่อเทียบกับปี 2567 ทุกกลุ่มอายุและเพศ เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด จังหวัดที่มีจำนวนเด็กอายุ 0–17 ปี สูงที่สุด คือ จังหวัดชุมพร รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดระนอง ขณะที่จังหวัดที่มีจำนวนเด็กอายุ 18–25 ปี สูงที่สุด คือ จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต สำหรับเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนเด็กและครอบครัวอุปถัมภ์สูงที่สุดต่อเนื่องทุกปี โดยปี 2568 มีเด็ก 68 คน และครอบครัว 67 ครอบครัว รองลงมาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเด็ก 57 คน และครอบครัว 55 ครอบครัว และจังหวัดระนองมีจำนวนต่ำที่สุดในปี 2568 คือ เด็ก 20 คน และครอบครัว 18 ครอบครัว โดยภาพรวมปี 2567 การอุปถัมภ์เด็กมีการขยายตัวมากที่สุด ก่อนจะลดลงอย่างชัดเจนในปี 2568 เกือบทุกจังหวัดในพื้นที่ศึกษาสำหรับจังหวัดที่มีจำนวนเด็กกำพร้าสูงสุด คือ จังหวัดกระบี่ รองลงมา จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพังงา โดย

สภาพปัญหาเด็กที่มีการแจ้งเหตุ จำแนกสภาพปัญหา 5 อันดับแรก ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครอบครัวยากจน มากที่สุด จำนวน 708 ราย รองลงมาคือ ต้องการที่พักอาศัย จำนวน 151 ราย อื่นๆ จำนวน 91 ราย และความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 81 ราย และไม่ระบุ จำนวน 79 ราย

นอกจากนี้ประเด็นปัญหาเด็กและเยาวชนที่ต้องเฝ้าระวังคือ ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ในปี 2566 ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกจังหวัด เมื่อเทียบกับปี 2565 จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดในปี 2566 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 21 คน รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 19 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 14 คน อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปีมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” ปี 2567–2568 สะท้อนว่าปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กอายุ 10–14 ปี ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราสูงที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 1.79 รองลงมา จังหวัดพังงา ร้อยละ 1.54 และ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 1.26 และปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พบว่า จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ สูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดภูเก็ต โดยมีเด็กและเยาวชนที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม รวมทั้งสิ้น 40 ราย โดยจังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 17 คน รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร จำนวน 14 คน ส่วนจังหวัดภูเก็ต จำนวน 4 คน และจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพังงา ในสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวน 2 คน และจังหวัดระนอง จำนวน 1 คน และลักษณะพฤติกรรมที่พบมากที่สุด ได้แก่ ไม่ระบุเฉพาะเจาะจง จำนวน 34 คน รองลงมา คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และสารเสพติดร้ายแรง จำนวน 3 คน และพฤติกรรมทางเพศ จำนวน 2 คน

7. สถานการณ์ด้านสตรีและครอบครัว พบว่า ในปี 2568 กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีจำนวนประชากรเพศหญิงรวมทั้งสิ้น 2,282,842 คน ร้อยละ 44.45 ของประชากรทั้งหมด โดยกลุ่มอายุ 26 – 59 ปี มีจำนวนมากที่สุด 1,121,213 คน คิดเป็นสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรเพศหญิงทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 482,221 คน และกลุ่มอายุ 0 – 17 ปี จำนวน 430,468 คน โดยจังหวัดที่มีประชากรหญิงมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช 775,694 คน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 547,252 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 257,451 คน ส่วนจังหวัดที่มีประชากรเพศหญิงน้อยที่สุด คือ จังหวัดระนอง จำนวน 95,863 คน ทั้งนี้ ทุกจังหวัดมีโครงสร้างประชากรเพศหญิงในลักษณะเดียวกัน คือ กลุ่มอายุ 26 – 59 ปี เป็นกลุ่มหลักของประชากร รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปและกลุ่มอายุ 0 – 17 ปี สะท้อนให้เห็นถึงสัดส่วนประชากรวัยแรงงานหญิงที่มีจำนวนสูง รวมถึงแนวโน้มเข้าสู่สังคมสูงวัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนประชากรหญิงต่อประชากรทั้งหมดในพื้นที่กลุ่มภาคใต้ตอนบน พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนประชากรหญิงสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.04 ในด้านครอบครัว พบว่า จังหวัดที่มีอัตราการหย่าร้างสูงสุด คือ จังหวัดระนอง ร้อยละ 55.46 รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 53.94 และ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 52.36 ในด้านมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งในปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีค่าดัชนีเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างดี (63.84) โดยจังหวัดที่มีคะแนนความเข้มแข็งในภาพรวมสูงที่สุด คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รองลงมา คือ จังหวัดชุมพร และจังหวัดนครศรีธรรมราช สะท้อนถึงความเข้มแข็งของโครงสร้างครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวในระดับที่ดี ขณะที่จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือ จังหวัดพังงา

สำหรับจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พบว่า จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ช่วงปี 2566–2568 จำแนกตามเพศ เพศหญิง” เป็นผู้ถูกระทำมากกว่าเพศชาย เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ถูกระทำสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งปรากฏในทุกจังหวัดในภาคใต้ตอนบน รองลงมา คือ ความรุนแรงด้านจิตใจ และความรุนแรงทางสังคม-ละเลยหรือทอดทิ้ง กลุ่มที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ วัยกลางคน 36–59 ปี รองลงมา คือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุ 19–35 ปี และกลุ่มเยาวชนอายุ 13–18 ปี โดยสาเหตุหลักของการกระทำความรุนแรงใน

ครอบครัวมากที่สุด คือ ปัญหายาเสพติด รองลงมา คือ สุรา และบันดาลโทษะ โดยจังหวัดที่พบปัญหา ยาเสพติด มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต

8. สถานการณ์ผู้สูงอายุ ในปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเมื่อเทียบสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการเข้าสู่สังคมสูงวัยที่ชัดเจนมากขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2567 โดยผู้สูงอายุกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนมี จำนวนทั้งสิ้น 867,625 คน แบ่งเป็นกลุ่มอายุ 60–69 ปี มีจำนวนมากที่สุดในทุกจังหวัด จำนวนรวม 480,569 คน ร้อยละ 55.39 รองลงมา อายุ 70–79 ปี จำนวน 250,998 คน ร้อยละ 28.93 อายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 136,058 คน ร้อยละ 15.68 และจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงที่สุดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับจังหวัด ที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุด ในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัด นครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 ซึ่งมีค่าเกินร้อยละ 20 ขณะที่จังหวัดที่มี สัดส่วนผู้สูงอายุต่ำที่สุดคือจังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 14.43 รองลงมาคือ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 15.55 และ ในปี 2568 ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองรวมทั้งสิ้น 493,166 คน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม “ติดสังคม” จำนวน 474,364 คน คิดเป็น ร้อยละ 96.19 สะท้อนว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังสามารถดำเนินชีวิตและเข้าสังคมได้ตามปกติ โดยจังหวัดที่มีสัดส่วน ผู้สูงอายุติดสังคมสูงที่สุด คือ จังหวัดพังงา ร้อยละ 98.07 รองลงมา คือ จังหวัดกระบี่ ร้อยละ 97.55 และ จังหวัด ระนอง ร้อยละ 97.48 ขณะที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสัดส่วนผู้สูงอายุติดบ้านสูงที่สุด ร้อยละ 4.07 รองลงมา คือ จังหวัด นครศรีธรรมราช ร้อยละ 3.78 และ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 3.58 และจังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียงสูงที่สุด ร้อย ละ 1.73 รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 1.01 และจังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 0.85 จากข้อมูลจำนวน ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ พบว่า มีผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ช่วงปี 2564–2568 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทุกจังหวัดและทุกปี สะท้อนถึงแนวโน้มสังคมสูงวัยที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีจำนวนผู้ได้รับเบี้ยยังชีพสูง ที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ขณะที่จังหวัดที่มี จำนวนผู้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่สุด คือ จังหวัดระนอง

9. สถานการณ์ด้านคนพิการ พบว่า ในปี 2568 มีคนพิการรวมทั้งสิ้น 129,717 คน ร้อยละ 2.89 แบ่งเป็นเพศชาย 68,479 คน ร้อยละ 52.79 และเพศหญิง 61,238 คน ร้อยละ 47.21 โดยจังหวัด นครศรีธรรมราชมีจำนวนคนพิการมากที่สุด จำนวน 58,510 คน คิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งกลุ่มจังหวัด รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 25,720 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 13,133 คน ตามลำดับ โดย จังหวัดที่มีสัดส่วนคนพิการต่อประชากรสูงที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 3.82 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดพังงา ร้อยละ 3.63 และจังหวัดชุมพร ร้อยละ 2.59 ขณะที่จังหวัดที่มีสัดส่วนต่ำที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 1.70 กลุ่มอายุที่มีจำนวนคนพิการมากที่สุด คือ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 73,429 คน รองลงมา คือ อายุ 16–59 ปี จำนวน 42,668 คน สะท้อนให้เห็นว่าคนพิการส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุและวัยแรงงาน หาก จำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า คนพิการส่วนใหญ่เป็น “ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทาง ร่างกาย” มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และพิการมากกว่า 1 ประเภท และในช่วงปี 2566 – 2568 พบว่า คนพิการได้รับการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนพิการเข้าถึงสิทธิมากขึ้น

การทำงานของคนพิการสถานประกอบการและอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเข้าทำงาน พบว่า อัตราส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน ปี 2568 มีจำนวนรวม 1,325 คน เพิ่มขึ้นจาก 1,271 คน ในปี 2567 อย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดภูเก็ตมีการรับคนพิการสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัด นครศรีธรรมราช

สัดส่วนการรับคนพิการเข้าทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ของการจ้างงานคนพิการยังอยู่ภายใต้ ระบบทั่วไปตามมาตรา 33 ซึ่งจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัด นครศรีธรรมราช ขณะที่การจ้างตามมาตราอื่น ๆ เช่น การส่งเงินเข้ากองทุน ม.34 หรือการให้สัมปทาน ม.35 ยังมีสัดส่วนต่ำมากในทุกพื้นที่ ทั้งนี้จำนวนผู้รับเงินเบี้ยความพิการในช่วงปี 2564–2568 พบแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ต่อเนื่องเกือบทุกจังหวัด ในปี 2568 พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดที่มีผู้รับเบี้ยความพิการมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร

10. สถานการณ์กลุ่มเปราะบาง จากการวิเคราะห์ข้อมูลคนไร้ที่พึ่ง และผู้ทำการขอทาน ที่มาใช้บริการของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน 2566-2568 พบว่า จำนวนผู้ให้บริการมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ในปี 2568 พบว่า จำนวนผู้ให้บริการลดลงเกือบทุกจังหวัด โดยจังหวัดภูเก็ตสูงสุด รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้ให้บริการเพศชายยังเป็นกลุ่มหลักของผู้เข้ารับบริการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอย่าง ในส่วนของผู้แสดงความสามารถ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 171 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มีความสามารถด้านการแสดงดนตรี รองลงมา คือ ด้านการแสดงนาฏศิลป์ และประเภทอื่น ๆ โดยจังหวัดกระบี่มีจำนวนผู้แสดงความสามารถมากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดระนอง สำหรับจำนวนคนขอทาน ในปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนคนขอทานมากที่สุด คือจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมากกว่าจังหวัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญ รองลงมาคือ จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา นอกจากนี้ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อครัวเรือนในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ระหว่างปี 2564-2568 พบว่า ภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2568 จังหวัดที่มีจำนวนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สูงสุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร สะท้อนแนวโน้มการขยายตัวของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสนับสนุนงานด้านสังคมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดศูนย์กลางของพื้นที่

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

จากการวิเคราะห์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ประจำปี 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีประเด็นสถานการณ์ทางสังคมที่น่าห่วงใยและควรเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมปี 2568 ประเด็นสำคัญ มีดังนี้

6.1.1 ปัญหาผู้สูงอายุพิการ ชีมีเศร้า และอยู่ลำพัง

ถือเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย เนื่องจากข้อมูลสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร พบว่า ทุกจังหวัดมีแนวโน้มสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในปี 2568 เมื่อเทียบกับปี 2567 โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุดในปี 2568 คือ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 21.69 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 21.28 และจังหวัดพังงา ร้อยละ 20.96 สะท้อนการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์อย่างเด่นชัด ทั้งนี้จังหวัดที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียง มากที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองรวมทั้งสิ้น 493,166 คน จำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน ติดเตียง มีจำนวนผู้สูงอายุติดสังคมสูงสุด 474,364 คน ร้อยละ 96.19 ติดบ้าน 4,764 คน ร้อยละ 2.99 ติดเตียง 4,038 คน ร้อยละ 0.82 ประกอบกับข้อมูลสัดส่วนคนพิการของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบนที่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คนพิการส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 73,429 คน คิดเป็นร้อยละ 56.61 โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จากปัญหาสุขภาพเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นตามอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องประสบปัญหาในด้านการมีงานทำ ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอ ทำให้อัตราพึ่งพิงของจังหวัดสูงขึ้น อีกทั้งยังพบปัญหาผู้สูงอายุอยู่ในครัวเรือนมีรายได้น้อย ทำให้มีข้อจำกัดเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยถูกหลักอนามัย และดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น ออกกำลังกาย ส่งผลทำให้เกิดโรคของผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดชุมพร พบว่า ผู้สูงอายุพิการ ถือเป็นประเด็นเร่งด่วน ปัจจุบัน จังหวัดชุมพรมีคนพิการที่เป็นผู้สูงอายุ จำนวน 7,544 คน คิดเป็นร้อยละ 56.83 ของคนพิการทั้งหมด ส่วนใหญ่พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จากปัญหาสุขภาพที่เรื้อรังของผู้สูงอายุ ประสพภาวะรายได้ไม่เพียงพอ ทำให้อัตราพึ่งพิงของจังหวัดสูงขึ้น ซึ่งเกิดจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของจังหวัดชุมพรอย่างรวดเร็ว (จังหวัดชุมพร เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ตั้งแต่ปี 2566 ปัญหาสุขภาพเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นตามอายุ และความต้องการดูแลระยะยาวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่จังหวัดนครฯ พบว่า ปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ถือเป็นประเด็นเร่งด่วน จังหวัดนครศรีธรรมราชกำลังเผชิญหน้ากับ "สังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์" โดยมีสัดส่วนประชากรสูงอายุเป็นอันดับต้นๆ ของภาคใต้ โดยในปี 2569 ปัญหาสังคมหลักที่เด่นชัด ได้แก่ ปัญหาการขาดรายได้และพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ, ปัญหาภาวะพึ่งพิงและติดเตียง, และสภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัยท่ามกลางภาวะครอบครัวเดี่ยวที่ทำให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งมากขึ้น แนวโน้มผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลระยะยาว

(Long-term Care) เพิ่มขึ้น ปัญหาโรคเรื้อรัง (เบาหวาน ความดัน) และการประเมิน ความผิดปกติทางจิตเวชหรือภาวะซึมเศร้า การขาดแคลนผู้ดูแลในครอบครัว เนื่องจากลูกหลานต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานนอกพื้นที่

สอดคล้องกับฐานข้อมูล Blue Book ของสำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2564 - 2567 มีข้อมูลผู้สูงอายุจำนวน 1,491,881 ราย มาวิเคราะห์สัดส่วนการมีภาวะพึ่งพิง และพยากรณ์ภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุ ใน 20 ปีข้างหน้าของประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุ เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีภาวะพึ่งพิง โดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุคูณแบบ Multinomial Logistic Regression พบว่า อายุ เพศ เขตสุขภาพ ฝุ่น PM 2.5 การมีกิจกรรมทางกาย การกินผักผลไม้ การสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ การนอนหลับ ซึมเศร้า และสุขภาพช่องปาก เป็นปัจจัยทำนายภาวะพึ่งพิงในผู้สูงอายุ กล่าวคือ พฤติกรรมการกินผักผลไม้ที่เพียงพอ การไม่สูบบุหรี่ การลดการดื่มแอลกอฮอล์ การนอนหลับที่เพียงพอ รวมทั้งการไม่มีปัญหาสุขภาพจิต และมีสุขลักษณะอนามัยช่องปากที่ดี มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้สูงอายุในกลุ่มติดสังคมมากกว่ากลุ่มติดบ้าน และกลุ่มติดเตียง ทั้งนี้ ผลการคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง พบว่า ใน 20 ปีข้างหน้า จะมีแนวโน้มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงเพิ่มขึ้น โดยผู้สูงอายุติดบ้าน เพศชายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 18,000 รายในปี 2564 เป็น 94,000 รายในปี 2583 เพศหญิงคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 58,000 รายในปี 2564 เป็น 210,000 รายในปี 2583 ผู้สูงอายุติดเตียง เพศชายคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 81,000 รายในปี 2564 เป็น 370,000 รายในปี 2583 เพศหญิงคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 18,000 ราย เป็น 211,000 รายในปี 2583

6.1.2 ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม (ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร)

ถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าห่วงใย เนื่องจากข้อมูลสถานการณ์พฤติกรรมเด็กและเยาวชนของ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยเฉพาะตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร พบว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 15 ปีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ในปี 2566 ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกจังหวัด เมื่อเทียบกับปี 2565 จังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดในปี 2566 คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 21 คน รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 19 คน และจังหวัดชุมพร จำนวน 14 คน อัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของผู้หญิง อายุ 10 – 14 ปีมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” ปี 2567–2568 สะท้อนว่าปัญหาการตั้งครรภ์ในเด็กอายุ 10–14 ปี ยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยจังหวัดที่มีอัตราสูงที่สุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 1.79 รองลงมา จังหวัดพังงา ร้อยละ 1.54 และ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 1.26

สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดชุมพร พบว่า เด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร” (ช่วงอายุ 10 – 14 ปี) ถือเป็นประเด็นเร่งด่วน จากสถิติ ปี 2566 – 2568 จังหวัดชุมพร มีจำนวนเด็ก ช่วงอายุ 10 – 14 ปี ตั้งครรภ์และคลอดบุตรเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีจำนวน 5 คน 7 คน และ 9 คน ตามลำดับ เมื่อเทียบเป็นอัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของ หญิงช่วงอายุ วัยเดียวกัน จำนวน 1,000 คน พบว่า ในปี 2568 มีอัตราการคลอดบุตรมีชีวิตของหญิง 10 – 14 ปี เท่า 1.26 คน ต่อประชากรหญิงในอายุวัยเดียวกัน 1,000 คน ซึ่งเกินเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาการครรภ์ในวัยรุ่นแห่งชาติ (กำหนดอัตราการคลอดมีชีวิต ต่อประชากรหญิง วัยเดียวกัน 1,000 คน ช่วงอายุ 10 – 14 ปี อัตราต้องไม่เกิน 0.5 ต่อ

ประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน และ อายุ 15 – 19 ปี อัตราต้องไม่เกิน 25 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ภายในปี 2570) และสูงกว่าองค์การสหประชาชาติที่กำหนดไว้ไม่เกิน 0.7 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ซึ่งสาเหตุมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจ ในการป้องกันตนเองจากการ มีเพศสัมพันธ์ และการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

6.1.3 ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ถือเป็นประเด็นที่น่าห่วงใย เป็นลำดับแรก เนื่องจากในปี 2567 พบว่า สำหรับจำนวน ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พบว่า จำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ช่วงปี 2566–2568 จำแนกตามเพศ เพศหญิง” เป็นผู้ถูกระทำมากกว่าเพศชาย เมื่อวิเคราะห์รายจังหวัด ปี 2568 พบว่า จังหวัด ที่มีจำนวนผู้ถูกระทำสูงสุด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย ซึ่งปรากฏในทุกจังหวัดในภาคใต้ตอนบน รองลงมา คือ ความรุนแรงด้านจิตใจ และความรุนแรงทางสังคม-ละเลยหรือทอดทิ้ง กลุ่มที่ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ วัยกลางคน 36–59 ปี รองลงมา คือ กลุ่มวัยผู้ใหญ่อายุ 19–35 ปี และกลุ่มเยาวชนอายุ 13–18 ปี โดยสาเหตุหลักของการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ ปัญหาเสพติด รองลงมา คือ สุรา และบันดาลโทสะ โดยจังหวัดที่พบปัญหาเสพติด มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัด นครศรีธรรมราช และจังหวัดภูเก็ต ประกอบกับข้อมูลสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ พบว่า ระดับความมั่นคงของมนุษย์ ในมิติที่ 5 มิติความมั่นคงของครอบครัว มีค่ากลางอยู่ที่ 69.84 จังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ พังงา และระนอง ขณะที่สุราษฎร์ธานี มีคะแนนสูงสุด (96.36) สะท้อนศักยภาพความมั่นคงของครอบครัว

สอดคล้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่ ปี 2569 ของสสว.10 เรื่องการป้องกันและ แก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเชิงระบบในระดับชุมชนและท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน ที่มี ข้อเสนอ ดังนี้ 1. ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำหนด ทิศทางนโยบาย มาตรฐาน และกลไกการบูรณาการระดับชาติ โดยมุ่งเสริมพลังให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็น “แกนกลางการขับเคลื่อน” การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในระดับพื้นที่อย่างเป็น ระบบและยั่งยืน 2.นโยบายควรเน้นการสร้างระบบป้องกันเชิงรุกในชุมชน ผ่านการพัฒนาเครือข่ายสหวิชาชีพ และภาคีในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยบริการสาธารณสุข สถานศึกษา ผู้นำชุมชน องค์กร ภาคประชาชน และภาคศาสนา เพื่อร่วมกันเฝ้าระวัง คัดกรองกลุ่มเสี่ยง และเข้าช่วยเหลือได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ก่อนเกิดความรุนแรงรุนแรงหรือซ้ำซ้อน 3.ในเชิงกลไกการดำเนินงาน ควรจัดให้มีระบบการทำงานแบบบูรณา การในระดับพื้นที่ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครชุมชนให้มีทักษะด้านสังคม สงเคราะห์ จิตวิทยา และการจัดการกรณี (case management) อย่างเหมาะสม และ 4.นโยบายควรให้ ความสำคัญกับการคุ้มครอง พื้นฟู และเสริมพลังผู้ถูกระทำความรุนแรงอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความปลอดภัย ที่อยู่อาศัยชั่วคราว การฟื้นฟูจิตใจ การเข้าถึงอาชีพและรายได้ เพื่อให้สามารถหลุดพ้นจากวงจรความรุนแรงได้

อย่างยั่งยืน ควบคู่กับการพัฒนามาตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้กระทำความรุนแรงในระดับชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำซ้ำ

6.1.4 ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง ยากจน และรายได้ไม่เพียงพอ

เนื่องจากจากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน กลุ่มคนเป้าหมายตามฐานข้อมูลระบบ MSO-Logbook แยกรายมิติของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน มีปัญหาด้านรายได้มากที่สุด จำนวน 93,897 คน รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ จำนวน 34,237 คน ด้านสุขภาพ จำนวน 6,594 คน ด้านการศึกษา จำนวน 5,499 คน และด้านการเข้าถึงบริการภาครัฐ 5,428 คน สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน จะเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว แต่กลับมีปัญหาด้านรายได้เป็นอันดับ 1 และ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนจัดอยู่ในระดับ 2 มากที่สุด คือ จำนวน 67,799 ครัวเรือน รองลงมา คือ ระดับ 1 จำนวน 30,640 ครัวเรือน ระดับ 3 จำนวน 7,093 ครัวเรือน และระดับ 0 จำนวน 1,772 ครัวเรือน สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีความเปราะบางระดับ 2 คือ ส่วนใหญ่ครัวเรือนเปราะบาง เป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และมีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1-2 คน หรือมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ประกอบกับข้อมูลสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ รายมิติ พบว่า ระดับความมั่นคงของมนุษย์ ในมิติที่ 4 มิติการมีงานทำและรายได้ มีค่ากลางอยู่ที่ 69.91 พบจังหวัดที่ตกเกณฑ์ ได้แก่ จังหวัดพังงา และจังหวัดระนอง

สอดคล้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่ ปี 2569 ของสสว.10 เรื่อง การลดปัญหาการว่างงานของกลุ่มครัวเรือนเปราะบางของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน มีข้อเสนอ ดังนี้

นโยบายที่ 1 การจุดประกายอาชีพ สร้างแรงบันดาลใจและเสริมพลังการพึ่งพาตนเอง 1. ควรมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคคลแบบองค์รวม โดยเริ่มจากการ “จุดประกาย” และฟื้นฟูแรงจูงใจในการดำรงชีวิตและการทำงาน ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์จริงในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อสร้างแบบอย่างอาชีพที่จับต้องได้และสอดคล้องกับบริบทชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย ควบคู่กับการจัดกระบวนการดูแลด้านจิตใจ การให้คำปรึกษา และการวางแผนอาชีพอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง 2. ควรสนับสนุนการจัดทำแผนประกอบอาชีพรายบุคคล (Individual Career Plan) ที่คำนึงถึงทักษะ ความพร้อม ข้อจำกัด และภาระชีวิตของแต่ละคนอย่างแท้จริง พร้อมเชื่อมโยงกับการสนับสนุนทุนเริ่มต้น แหล่งเงินทุนหมุนเวียน ช่องทางตลาด และเครือข่ายอาชีพในระดับชุมชนและท้องถิ่น การให้ความรู้ด้านการจัดการอาชีพและการวางแผนการเงินครัวเรือนจะช่วยลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและเพิ่มโอกาสความอยู่รอดของอาชีพในระยะยาว ควบคู่กับการสร้างความเข้าใจในชุมชนเพื่อลดการตีตรากลุ่มเปราะบาง และส่งเสริมการยอมรับในฐานะ “ผู้ร่วมสร้างเศรษฐกิจชุมชน”

นโยบายที่ 2 ระบบสนับสนุนผู้มีภาระดูแลสมาชิกครอบครัว เพื่อเปิดโอกาสทางอาชีพอย่างเท่าเทียม

1. กลุ่มผู้มีภาระดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้มีภาวะพึ่งพิง เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการทำงานแต่ถูกจำกัดด้วยภาระหน้าที่ในครอบครัว นโยบายจึงควรมุ่งสร้างระบบสนับสนุนที่ช่วยแบ่งเบาภาระดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้สามารถเข้าร่วมการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ที่เหมาะสม โดยเสนอให้จัดตั้งและพัฒนาบริการดูแลที่

บ้าน (Home Care) ในระดับชุมชน โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน 2. ควรพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนทั้งด้านการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงและการคุ้มครองทางเศรษฐกิจของผู้ดูแลในครัวเรือน รวมถึงผลักดันกฎหมายหรือมาตรการสวัสดิการที่ยอมรับบทบาทของ “ผู้ดูแล” ในฐานะแรงงานทางสังคมที่มีคุณค่า เช่น การสนับสนุนค่าตอบแทน การประกันสังคม หรือสิทธิในการเข้าถึงบริการของรัฐ

6.1.5 ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย

จากข้อมูลการฆ่าตัวตายสำเร็จ จากระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2565 - ปี 2567 พบว่า ในปี 2568 จังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้ จังหวัดที่มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จสูงสุดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบนอย่างต่อเนื่องในระยะ 3 ปี คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขณะเดียวกันกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดเกณฑ์เป้าหมายตาม KPI ของอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จไว้ไม่เกิน 8 คนต่อประชากร 100,000 คน โดยจังหวัดที่อัตราฆ่าตัวตายเกินเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด ในปี 2567 คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการหาแนวทางป้องกัน แก้ไขให้ปัญหาลดลง

นอกจากนี้ยังมีปัญหาสุขภาพจิตที่เป็นประเด็นที่น่าห่วงใยของปี 2568 โดยพบว่า จังหวัดที่มีจำนวนการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร และจังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยสะสมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2567 คือ จังหวัดภูเก็ต (9.11) รองลงมาคือ จังหวัดชุมพร (8.86) และจังหวัดนครศรีธรรมราช (6.68)

สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบ ปัญหาสุขภาพจิตในวัยเด็ก และเยาวชน พบว่ากลุ่มเสี่ยงของผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จหรือพยายามฆ่าตัวตาย มีช่วงวัยที่ลดลงโดยเป็นกลุ่มอายุระหว่าง 15-19 ปีและรองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 5-14 ปี ขณะที่สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดภูเก็ต พบว่ามีผู้ป่วยนอกจิตเวชที่เข้ารับบริการทั้งรายใหม่และรายเก่าสะสมรวมจำนวน 9,088 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2567 ซึ่งมีจำนวน 8,329 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.11 สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มปัญหาสุขภาพจิตที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพจิตของประชาชน นี้อาจเพิ่มขึ้นนอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลอัตราผู้ป่วยรายใหม่ ใหม่อต่อแสนประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้จังหวัดภูเก็ต มีอัตราผู้ป่วยรายใหม่ต่อแสนประชากรในกรณีอายุ 15 ปีขึ้นไป สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 221.23

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.2.1 ด้านผู้สูงอายุพิการ ชีเมคร้า และอยู่ลำพัง

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัว

1. เน้นการสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุในระดับครัวเรือน และเสริมสร้างศักยภาพผู้ดูแล
2. ฝึกอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุที่พิการ ให้สอดคล้องกับความสามารถและตลาดแรงงาน

3. กำหนดสวัสดิการและค่าตอบแทน แก่พนักงานผู้สูงอายุในชุมชน
4. ส่งเสริมการวางแผนการเงิน การออม การลงทุน สำหรับอนาคต ครอบคลุมตั้งแต่วัยแรงงานถึงวัยสูงอายุ

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านชุมชน

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) เพื่อดูแลผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้พิการในชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนและจัดบริการเพื่อการดูแลผู้สูงอายุแบบครอบคลุมทุกมิติ
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปเต็มพื้นที่เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงบริการและสวัสดิการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่
3. ยกระดับและพัฒนาอาสาสมัคร องค์กรด้านคนพิการ ให้เป็นกลไกในการให้ความช่วยเหลือคนพิการ ผู้สูงอายุที่เป็นผู้พิการและพัฒนาศักยภาพในลักษณะผู้จัดการรายกรณี (CM)
4. ศูนย์บริการคนพิการจังหวัดเป็นกลไกในการเชื่อมโยง ความช่วยเหลือทั้งในระดับจังหวัดสู่ระดับพื้นที่และขณะเดียวกันรวบรวมปัญหาและอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอในพื้นที่ขับเคลื่อนเป็นวาระจังหวัดและนำเสนอข้อเสนอสู่ส่วนกลางเพื่อขับเคลื่อนนโยบายต่อไป

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านปัจจัยแวดล้อม

1. จัดทำแผนบูรณาการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย ผู้สูงวัยที่พิการและพัฒนาระบบและกลไกที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่
2. สร้างนักบริบาลผู้สูงอายุในชุมชน พร้อมกับการกำหนดสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับนักบริบาลผู้สูงอายุ
3. ส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทดูแลผู้สูงอายุ
4. กำหนดมาตรการด้านการเงินเพื่อความมั่นคง เช่น การสำรองเลี้ยงชีพในภาวะเจ็บป่วย วิกฤต
5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ข้อมูลผู้สูงอายุที่พิการ และภาคีเครือข่ายที่มีการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่เป็นระบบ Digital Platform ที่เป็นปัจจุบันและมีคุณภาพ ที่ประชาชนและหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างปลอดภัย (Digital Aging Data Center Development) เทคโนโลยีและข้อมูลเป็นกลไกสนับสนุนระบบบริการ (Digital Platform)

6.2.2 ด้านปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม (ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร)

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัว

1. เน้นเปลี่ยนบ้านเป็นพื้นที่ปลอดภัย "สอนพ่อแม่คุยเรื่องเพศ: จัดอบรมให้ผู้ปกครองกล้าเปิดใจคุยกับลูกด้วยความเข้าใจ ไม่ดูต่ำหรือจับผิด
2. เปิดแอป/สายด่วนที่ปรึกษา: มีนักจิตวิทยาคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อครอบครัวเริ่มมีช่องว่าง
3. อุ้มชูครอบครัวยากจน: สนับสนุนเงินทุนหรือสวัสดิการ เพื่อให้พ่อแม่ลดความเครียดและมีเวลาดูแลลูกมากขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านชุมชน

1. เพิ่มพื้นที่ปล่อยพลังและโอบรับสร้างลานกิจกรรมใกล้บ้าน: เปลี่ยนพื้นที่ร้างเป็นลานกีฬา ดนตรี หรือศูนย์เรียนรู้ ให้เด็กมีที่ไปหลังเลิกเรียน
2. ตั้งทีมแกนนำวัยรุ่นช่วยเหลือเพื่อน: ใช้กลไก "เพื่อนเตือนเพื่อน" คอยให้ความรู้เรื่องการป้องกันและคัดกรองความเสี่ยง

3. หยุดการตีตรา: ปรับทัศนคติคนในชุมชน เลิกประณาม แต่ช่วยประคองให้แม่วัยใสได้เรียนต่อหรือทำงานได้ปกติ

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านปัจจัยแวดล้อม

1. กำหนดให้ถุงยางอนามัยและยาคุมกำเนิดเข้าถึงง่าย 24 ชั่วโมง: กระจายตู้จ่ายถุงยางอนามัยและชุดตรวจการตั้งครรภ์ฟรีในจุดยุทธศาสตร์ที่มิดชิด (เช่น ห้องน้ำสาธารณะ สถานศึกษา หรือสถานบริการสาธารณสุข) เพื่อลดความอายในการเข้าถึงอุปกรณ์ป้องกัน รวมถึงการขยายสิทธิบัตรทองให้ครอบคลุมการฝังยาคุมกำเนิดชนิดกึ่งถาวรฟรีในทุกสิทธิการรักษา
2. การกำกับดูแลพื้นที่เสี่ยงและการจัดโซนนิ่ง (Zoning Control): บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานบันเทิง ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหอพักที่ไม่ได้รับอนุญาตที่อยู่รอบสถานศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาระบบแจ้งเบาะแสออนไลน์ที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน
3. ควบคุมและกำกับดูแลสื่อที่ไม่เหมาะสม ผ่านการควบคุมเนื้อหาสื่อรุนแรง สื่ออนาจาร และเนื้อหาที่กระตุ้นพฤติกรรมเสี่ยงบนออนไลน์ ส่งเสริมการผลิตสื่อบวก เช่น ซีรีส์สร้างแรงบันดาลใจ คลิปให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมสร้างสรรค์

6.2.3 ด้านความรุนแรงในครอบครัว

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัว

1. เน้นการป้องกันและเยียวยาความรุนแรงภายในครอบครัวโดยตรง เช่น ส่งเสริมทักษะการเลี้ยงดูบุตร เช่น การอบรม “พ่อแม่ต้นแบบ” และสื่อการสอนเชิงบวก พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว เช่น การอบรมการสื่อสารอย่างไม่ใช่ความรุนแรง (NVC)
2. จัดตั้งกลไกติดตามผู้กระทำความรุนแรงในบ้าน เช่น ระบบคัดกรองความเสี่ยงในครอบครัว
3. เสริมพลังให้ผู้หญิงและเด็ก มีความรู้เรื่องสิทธิ ความปลอดภัย และกลไกการขอความช่วยเหลือ
4. สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาควรปลูกฝังให้เด็ก ๆ เรียนรู้ถึงความเสมอภาคของชายหญิง ส่งเสริมให้แต่ละเพศ แสดงบทบาทของตนอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านชุมชน

1. ส่งเสริมการป้องกันเชิงรุกในชุมชน ผ่านการส่งเสริมบทบาททกโลก อพม., ผู้นำชุมชน และโรงเรียน ในการเฝ้าระวังและช่วยแจ้งเตือน การสร้าง “ครอบครัวต้นแบบ” ในแต่ละตำบล/อำเภอ เพื่อเป็นแนวทางที่ดีให้ชุมชนเรียนรู้ สนับสนุนให้ชุมชนมีงบประมาณ เพื่อดำเนินกิจกรรมป้องกันความรุนแรง ผ่านเวทีพูดคุยครอบครัว
2. ส่งเสริมวัฒนธรรม “ไม่ทนต่อความรุนแรง” ผ่านกิจกรรมชุมชน เช่น วิทยุชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านปัจจัยแวดล้อม

1. ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยให้ความสำคัญและความรวดเร็วกับคดีความรุนแรงในครอบครัว สนับสนุนเพิ่มบทลงโทษต่อผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะในกรณีซ้ำซากหรือมีพฤติกรรมคุกคาม
2. ค่านิยมและทัศนคติในสังคม ผ่านการรณรงค์ผ่านสื่อว่า “ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องในบ้าน แต่เป็นปัญหาสาธารณะ” สนับสนุนให้สถานศึกษามีการบรรจุ บทเรียนเรื่องความเท่าเทียมทางเพศ และการไม่ใช่ความรุนแรงในหลักสูตร

3. สนับสนุนงานวิจัยและฐานข้อมูล ปรับปรุงและพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลกลาง ที่เก็บสถิติคดีความรุนแรงในครอบครัวแบบไม่ระบุตัวตน ควบคู่กับการสนับสนุน งานวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาแนวทางการป้องกันที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น

6.2.4 ด้านครัวเรือนเปราะบาง ยาจน และรายได้ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัว

1. เสริมสร้างความรู้ทางการเงินและวางแผนครอบครัว ผ่านการจัดอบรมความรู้ด้านการจัดการรายได้-รายจ่าย
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนครอบครัว และแนวทางเลี้ยงดูบุตรอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านชุมชน

1. มุ่งให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างโอกาสและเครือข่ายช่วยเหลือ
2. ส่งเสริมการจ้างงานและฝึกอาชีพให้กลุ่มคนเปราะบาง โดยใช้ความร่วมมือในชุมชน สร้างงาน-สร้างอาชีพให้สอดคล้องกับบริบท
3. จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนข้ามรุ่น และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ชุมชนเป็นพื้นที่รวบรวมข้อมูล พัฒนาแผนช่วยเหลือแบบยั่งยืน
4. เปิดเวทีฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ ให้ชุมชนสะท้อนปัญหา-ความต้องการจริง เพื่อใช้พัฒนานโยบายที่ตรงจุด

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านปัจจัยแวดล้อม

1. คัดกรองและลงทะเบียนครัวเรือนเปราะบางแบบเชิงรุก ใช้ระบบฐานข้อมูลกลาง (TPMAP, บัตรประชาชนดิจิทัล) ควบคู่กับการส่งทีมสหวิชาชีพวางแผนช่วยเหลือรายครัวเรือน
2. พัฒนาระบบประกันสังคมให้ครอบคลุมกลุ่มนอกระบบ สนับสนุนให้แรงงานนอกระบบ สมัครประกันสังคมมาตรา 40 และรัฐควรสมทบเงินเพิ่มให้กับกลุ่มรายได้น้อยเพื่อจูงใจให้เข้าระบบ
3. สร้างระบบติดตามผลครัวเรือนรายกรณี (case management) มีการวัดผลก่อน-หลัง ทั้งด้านรายได้ คุณภาพชีวิต และการเข้าถึงสิทธิ

6.2.5 ด้านสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านครอบครัว

1. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตของสมาชิกในครอบครัว เช่น การแก้ไขปัญหา การสื่อสารในครอบครัว และการบริหารจัดการอารมณ์ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่ภาวะซึมเศร้า
2. บูรณาการข้อมูลระหว่างโรงเรียน สถานพยาบาล และครอบครัว เพื่อให้สามารถติดตาม ฝ้าระวัง และช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะเสี่ยงได้อย่างต่อเนื่อง
3. เพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์/ปลอดภัยสำหรับเด็กและครอบครัว ให้ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว เพิ่มความรัก ความใส่ใจ และเวลาคุณภาพ
4. ส่งเสริมบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองในการดูแลลูกอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาความรู้และทักษะในการ “เล่นเป็น กอดเป็น คุยเป็น ฟังเป็น เล่าเป็น”

5. เพิ่มทักษะความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคซึมเศร้า/ภาวะซึมเศร้าให้กับผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันสังเกต ป้องกัน และลดความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในครอบครัว

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านชุมชน

1. สนับสนุนการให้ความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตแก่ภาคีเครือข่ายในชุมชน เช่น คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน และอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ ให้ความเชี่ยวชาญ สามารถให้ คำปรึกษาเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่ภาวะซึมเศร้า
2. ร่วมรณรงค์ลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติในชุมชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาสุขภาพจิต กล้าขอความช่วยเหลือ
3. ปฏิบัติงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อหาวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่
4. เพิ่มทักษะความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคซึมเศร้า/ภาวะซึมเศร้าให้กับครูและคนในชุมชน เพื่อร่วมกัน เป็นหูเป็นตา ป้องกัน และลดอัตราการป่วยในพื้นที่
5. เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อ เสริมทักษะชีวิต ความสัมพันธ์ทางสังคม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านปัจจัยแวดล้อม

1. ส่งเสริมให้มีระบบการติดตามในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มผู้ที่มีปัญหา โดยการติดตามมีทั้งการติดตาม ผ่านระบบการสื่อสาร และผ่านตัวบุคคล โดยวางระบบการติดตามเป็นระยะที่ชัดเจน โดยอาศัย เจ้าหน้าที่และเครือข่ายในการติดตาม
2. การบูรณาการกลไกกฎหมายสุขภาพจิต เช่น บูรณาการดำเนินงานสุขภาพจิต ผ่าน พ.ร.บ. สุขภาพจิตและพ.ร.บ.ยาเสพติด กลไกการเงินการคลัง ผลักดันชุดสิทธิประโยชน์กับ 3 กองทุน สุขภาพ กลไกเครือข่ายงานสุขภาพจิต เป็นต้น
3. เร่งพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกมิติ เช่น นำแพลตฟอร์ม กลางสำหรับการสร้างเครื่องมือบำบัดจิตวิทยาด้วยระบบ AI เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลและส่งกลับ ไปในแต่ละพื้นที่ที่ต้องการ รวมถึงเป็นข้อมูลสำหรับผู้กำหนดนโยบายด้านสุขภาพจิตของ ประเทศด้วย

6.3 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการระดับกลุ่มจังหวัด

6.3.1 ด้านเด็กและเยาวชน

1. จัดทำฐานข้อมูลเด็กให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภทให้ถูกต้องและทันสมัย และจัดทำแผน การคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนแบบบูรณาการให้ครอบคลุมทุกมิติ
2. ส่งเสริมความรู้เรื่องเพศวิถีและทักษะที่จำเป็นแก่เด็กอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาช่องทางการให้ คำปรึกษาและบริการที่หลากหลาย ปลอดภัยและเป็นมิตรกับเด็ก
3. จัดทำทำเนียบครอบครัวที่มีความพร้อมในการอุปการะเลี้ยงดูเด็กแบบครอบครัวอุปถัมภ์ และครอบครัวบุญธรรม
4. พัฒนาศักยภาพครอบครัวอุปถัมภ์และครอบครัวข้ามรุ่นให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนครองคู่ มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิตครอบครัว การวางแผนครอบครัว การตั้งครุฑ การเลี้ยงดู และการสร้างครอบครัวคุณภาพ

6. สร้างความเข้มแข็งให้สภาเด็กและเยาวชนในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข พัฒนา และเครือข่ายเฝ้าระวัง มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่และเข้ามามีส่วนร่วมทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

7. จัดทำทำเนียบเครือข่ายด้านการพัฒนาเด็กในระดับพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพให้มียุทธศาสตร์ความรู้ และทักษะการทำงานด้านเด็กและเชื่อมโยงบูรณาการเครือข่ายให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

8. ควรส่งเสริมและสนับสนุนการสอนทักษะชีวิตและทักษะทางวิชาชีพให้เยาวชนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

6.3.2 ด้านสตรีและครอบครัว

1. จัดทำแผนบูรณาการพัฒนาศาสนสถานครอบครัวในระดับจังหวัด/พื้นที่

2. ส่งเสริมอาชีพให้แก่สตรีในพื้นที่ พร้อมฝึกทักษะฝีมือแรงงานให้แก่สตรี รวมไปถึงจัดกิจกรรมที่เป็นการเพิ่มรายได้เสริมให้แก่สตรี

3. พัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านครอบครัวให้สามารถเป็นกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกันปัญหาในระดับชุมชนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเร่งด่วน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำปรึกษาเรื่องการบริหารการเงิน ให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และรวมไปถึงด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

6.3.3 ด้านคนพิการ

1. จัดทำฐานข้อมูลผู้พิการให้ครอบคลุม ถูกต้อง ทันสมัย ทุกมิติ สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการจัดสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง

2. จัดทำแผนบูรณาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกมิติและผลักดันให้นำแผนสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

3. ส่งเสริมสนับสนุนการจ้างงานคนพิการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และมีมาตรการในการยกย่องเชิดชูเกียรติ

4. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและบุคคลทั่วไปในพื้นที่สาธารณะ

5. ส่งเสริมอาชีพ ฝึกอาชีพให้กับผู้ดูแลคนพิการเพื่อจะได้มีรายได้เสริมให้กับครอบครัว

6. สร้างคุณค่าให้กับคนพิการที่มีความสามารถให้เป็นบุคลากรที่ดีของสังคม

7. สร้างความเข้าใจให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน เพื่อลดความขัดแย้ง การทำร้ายบูลลี่ (Bully) คนพิการ

6.3.4 ด้านผู้สูงอายุ

1. มีคณะอนุกรรมการ/คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุในระดับจังหวัด

2. จัดทำฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุและเครือข่ายด้านผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกมิติ ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

3. จัดทำแผนบูรณาการด้านผู้สูงอายุในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่

4. จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติ และมอบประกาศเกียรติคุณ ให้แก่ บุคลากร ผู้นำหรือแกนนำชุมชนองค์กร และเครือข่ายที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ผู้สูงอายุ

6.3.5 ด้านกลุ่มคนเปราะบาง

1. จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนเปราะบางให้ชัดเจนและจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นระบบครบถ้วนสมบูรณ์
2. ส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มคนเปราะบาง โดยการสร้างความร่วมมือในชุมชน สร้างงาน สร้างอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)
- ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2568)
- ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)
- ที่มา : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2568)
- ที่มา : ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ (HDC) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)
- ที่มา : ระบบ Health KPI สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2568)
- ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567)
- ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)
- ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2568)
- ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567)
- ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)
- ที่มา : กระทรวงแรงงาน (2568)
- ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน (2568)
- ที่มา : ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ปีการศึกษา 2/2568)
- ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2567)
- ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566)
- ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2568)
- ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2568)
- ที่มา : กองต่อต้านการค้ายาเสพติด (2568)
- ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (2568)
- ที่มา : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (2568)
- ที่มา : กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : ฐานข้อมูลระบบรายงานสถิติรับแจ้งเหตุและสภาพปัญหาเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : กองส่งเสริมการพัฒนาและสวัสดิการเด็ก เยาวชน และครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : กรมคุมประพฤติ (2568)
- ที่มา : ระบบ CPIS กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : ฐานข้อมูลสวัสดิการการเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2568)
- ที่มา : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว (2568)

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ที่มา : กระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (2568)
- ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)
- ที่มา : สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน (2568)
- ที่มา : โครงการสำรวจผู้สูงอายุในประเทศไทย การดำเนินงานโครงการทุก 3 ปี สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)
- ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ (2568)
- ที่มา : โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2568)
- ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2568)
- ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)
- ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปีการศึกษา 1/2568)
- ที่มา : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2568)
- ที่มา : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2568)
- ที่มา : กรมบัญชีกลาง (2568)
- ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2566)
- ที่มา : ระบบฐานข้อมูลการจัดระเบียบคนขอทาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)
- ที่มา : ระบบทะเบียนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (2568)
- ที่มา : รายงานความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย (2568)
- ที่มา : ระบบ Mso-logbook กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2569)
- ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. (2569). การลดปัญหาการว่างงานของกลุ่มครัวเรือนเปราะบางของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. (2569).การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเชิงระบบในระดับชุมชนและท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน . สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10. จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

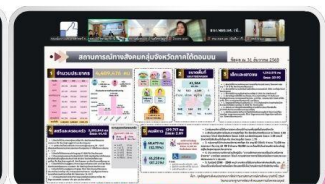

ประชุมขับเคลื่อนแผนงานโครงการตามนโยบายและการทํางาน กระทรวง พม. ครั้งที่ 2/2569

วันที่ 26 มิถุนายน 2569 เวลา 09.00 น.

นายสุพิพัฒน์ อนุราช ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 เป็นประธานในการประชุมขับเคลื่อนแผนงานโครงการตามนโยบายและการทํางานกระทรวง พม. ครั้งที่ 2/2569 ผ่านระบบการประชุมออนไลน์ Zoom Meeting โดยได้ร่วมกันพิจารณาสถานการณ์ประเด็นเร่งด่วน Hot Issues ในพื้นที่จากรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนบน 3 ลำดับแรกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหารือในเขตพื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน เพื่อให้รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดไปในทิศทางเดียวกัน ณ ห้องประชุมศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
เลขที่ 33 หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

☎ 0 7735 5022-3 📠 0 7735 5705 📧 @tpso10surat 📧 tpso-10@m-society.go.th

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเด็นปัญหาพร้อม 7 จังหวัดภาคใต้ตอนบน
กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานี

สถานการณ์ทางสังคมเชิงพื้นที่

ประเด็นปัญหาพร้อม 7 จังหวัด

- ปัญหาผู้สูงอายุพิการ ชีวีเคร้าและอยู่ลำพัง
- ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม (ตั้งครรภก่อนวัยอันควร)
- ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง รายได้ไม่เพียงพอและความยากจน
- ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย

กระบี่

- ปัญหาสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์
- ปัญหาสุขภาพจิตและความเครียด
- ปัญหาความเปราะบางทางเศรษฐกิจและรายได้

ชุมพร

- ปัญหาเด็ก 10 - 14 ปี ตั้งครรภก่อนวัยอันควร
- ปัญหาผู้สูงอายุพิการ มีภาวะชีวีเคร้า
- ปัญหาสุขภาพจิตและการฆ่าตัวตาย

พังงา

- ปัญหาผู้สูงอายุพิการ
- เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
- ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง

ภูเก็ต

- ปัญหาด้านรายได้ และความยากจน
- ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน
- ปัญหายาเสพติด
- ปัญหาสุขภาพจิต

ระนอง

- ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
- ปัญหาที่อยู่อาศัย ไม่มีความมั่นคง ไม่มีกรรมสิทธิ์
- ปัญหาผู้สูงอายุพิการ อยู่ในภาวะพึ่งพิง

สุราษฎร์ธานี

- ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก
- ปัญหาผู้สูงอายุพิการ
- ปัญหาครัวเรือนเปราะบาง

นครศรีธรรมราช

- ปัญหายาเสพติด
- ปัญหาสังคมผู้สูงอายุ
- ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุพิพัฒน์ อนุราช

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

นางสาวศรีไพร ถิ่นเกิดสุขวงศ์

หัวหน้ากลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

นางสาวอุษาสี กล่อมเอี่ยม

นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

นางสาวรัชมาศ สุขเวช

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นางสาวสุตาภรณ์ นัยนุ่น

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นายคณิน ทองปลีโน

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นางสาวสุธีรา ตามภานนท์

พนักงานบริการ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์